

Závěrečná zpráva:

**Ex-ante evaluace Operačního programu
přeshraniční spolupráce mezi Svobodným
státem Sasko a Českou republikou 2014 – 2020
včetně provedení posouzení vlivu na životní
prostředí**



STAATSMINISTERIUM
FÜR UMWELT UND
LANDWIRTSCHAFT



Saské státní ministerstvo životního prostředí a zemědělství (SMUL)
odbor 25, Správní úřad programu EU „Přeshraniční spolupráce“
Archivstraße 1
01097 Dresden (Drážďany)

5. září 2014

*Tento projekt je financován z prostředků programu Ziel 3 / Cíl 3
pro podporu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a
Českou republikou 2007 až 2013.*

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce
mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020
včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

» Kontaktní osoba:

Nikolaj Bøggild
Vedoucí kolektivu hodnotitelů

Tel.: 0172 8699890

Fax: 0211 965911 - 2370

nikolaj.boggild@kienbaum.de

» Autorský kolektiv:

Nikolaj Bøggild
Charlyn Gädckens
Josef Mareš
Judith Michels

Kienbaum Management Consultants GmbH
Speditionstraße 21
40221 Düsseldorf

»» **Obsah**

1.	Shrnutí klíčových výsledků	8
1.1	Klíčové výsledky Pracovního balíčku 1 – bilancování financování Cíle 3 v období 2007-2013	8
1.2	Klíčové výsledky Pracovního balíčku 2 – Ex-ante hodnocení Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020	9
2.	Úvod	12
2.1	Kontext hodnocení ex ante	12
2.2	Cíle a metodika hodnocení ex ante	16
2.2.1	Pracovní balíček 1	16
2.2.2	Pracovní balíček 2	18
2.3	Struktura zprávy	20
3.	Výsledky pracovního balíčku 1	21
3.1	Část 1: Zjištění stavu a sběr dat	21
3.1.1	Základní výsledky vyhodnocení monitorovaných dat	23
3.1.2	Základní výsledky rozhovorů s odborníky	34
3.1.3	Základní výsledky online dotazníku	38
3.2	Část 2: Vyhodnocení a syntéza	53
3.2.1	„Mini-multikriteriální analýza“ a syntéza	53
3.2.2	Doporučení pro nadcházející období	58
4.	Výsledky pracovního balíčku 2	64
4.1	Výsledky hodnocení programové strategie vč. výsledků hodnocení přínosu Programu spolupráce k naplňování strategie „Evropa 2020“ (modul A)	64
4.1.1	Analýza potřeb, konzistence a strategická intervenční logika	64
4.1.2	Přínos pro strategii Evropa 2020	84
4.1.3	Intervenční logika programu a prioritní osy	89
4.1.4	Analýza koherence	101
4.1.5	Zohlednění horizontálních principů	110
4.2	Výsledky hodnocení indikátorů, monitorování, evaluace (modul B)	114
4.2.1	Relevance a srozumitelnost indikátorů	114
4.2.2	Výchozí a cílové hodnoty a milníky	117
4.2.3	Administrativní kapacity včetně monitorování a evaluace	120

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce
mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020
včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

4.3	Výsledky z vyhodnocení konzistentnosti finančního plánu (modul C)	129
5.	Shrnutí SEA	132
6.	Přílohy	134
6.1	Příloha 1: Příručka rozhovorů s odborníky (samostatný dokument)	134
6.2	Příloha 2: Dotazník online dotazníku pro Lead partnery (samostatný dokument)	134

» Vyobrazení

Vyobrazení 1: Shrnutí osnovy projektu Pracovního balíčku 1	17
Vyobrazení 2: Struktura Programu Cíl 3	21
Vyobrazení 3: Schválené a čerpané prostředky na úrovni prioritních os, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění	23
Vyobrazení 4: Procentuální podíly vyplacených schválených prostředků podle oblasti podpory, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění	24
Vyobrazení 5: Materiální realizace v Prioritní ose 1 k 31.12.2012 podle oblasti podpory, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění	26
Vyobrazení 6: Materiální realizace v Prioritní ose 1 k 31.12.2012 podle oblasti podpory, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění	26
Vyobrazení 7: Materiální realizace v Prioritní ose 2 k 31.12.2012 podle oblasti podpory, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění	27
Vyobrazení 8: Materiální realizace v Prioritní ose 3 k 31.12.2012 podle oblasti podpory, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění	28
Vyobrazení 9: Korelace finanční a materiální realizace, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění	30
Vyobrazení 10: Indikátory a agregované cílové hodnoty na úrovni programu	32
Vyobrazení 11: Naplňování cílové hodnoty indikátorů v oblasti připravenosti na spolupráci	32
Vyobrazení 12: Dosažení cílů v oblasti kooperace	33
Vyobrazení 13: Složení týmu odborníků Sasko	34
Vyobrazení 14: Složení týmu odborníků ČR	35
Vyobrazení 15: Přehled počtu respondentů podle území a oblastí podpory	39
Vyobrazení 16: Do jaké míry byla splněna Vaše očekávání ohledně poskytnuté podpory?, N=82	40
Vyobrazení 17: Předpokládejme, že Vaše žádost o dotaci v rámci Programu Cíle 3 nebyla schválena: Byli byste schopni realizovat svůj záměr nebo cíle také bez dotace?, N=82	41
Vyobrazení 18: Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky?, N=82	42
Vyobrazení 19: Jak se změnila spolupráce mezi saskými a českými partnery v projektu/záměru díky podpoře v rámci programu Cíl3?, N=82	43
Vyobrazení 20: Máte stabilní okruh partnerů k provedení přeshraniční spolupráce?, N=82	44
Vyobrazení 21: Jak posuzujete aktuální rámcové podmínky podpory u následujících aspektů? N=82	45
Vyobrazení 22: Jak se shodují následující výpovědi s Vaším názorem? N=82	46
Vyobrazení 23: Jak se shodují následující výpovědi s Vaším názorem? – Vyhodnocení Sasko vs. Česká republika, N=82	47
Vyobrazení 24: Měli jste při žádání o podporu případné potíže se splněním jednoho nebo několika těchto kritérií?N=82	48

Vyobrazení 25: Zabránilo případně požadavky ve formě těchto čtyř kritérií ve Vašem případě už dříve vzniku nějakého projektu / záměru? N=82	49
Vyobrazení 26: Považujete do budoucna program za relevantní pro Vaši práci / instituci? N=82	52
Vyobrazení 27: Systém hodnocení	55
Vyobrazení 28: Přehled finálního bodového hodnocení	56
Vyobrazení 29: Na které z následujících hlavních oblastí by se měla podle Vás zaměřit budoucí podpora? N=82	61
Vyobrazení 30: Jaké aspekty by podle Vašeho názoru zvýšily motivaci potenciálních žadatelů, aby skutečně o dotaci požádali? N=82	62
Vyobrazení 31. Intervence, specifické cíle a lokalizace v OP	68
Vyobrazení 32. Plánovaná celková struktura / Cíle programu	80
Vyobrazení 33. Formulace konkrétních cílů	82
Vyobrazení 34. Tematické cíle EU-2020 udržitelný růst	86
Vyobrazení 35. Tematické cíle EU 2020 integrační růst	87
Vyobrazení 36. Tematické cíle EU 2020 Inteligentní růst	88
Vyobrazení 37. Prioritní osa 1: Podpora přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizik a řízení rizik	90
Vyobrazení 38. Prioritní osa 2: Udržování a ochrana životního prostředí a podpora efektivního využívání zdrojů	92
Vyobrazení 39. Prioritní osa 3: Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení	98
Vyobrazení 40. Prioritní osa 4: Zlepšování institucionálních kapacit a podpora efektivní veřejné správy	99
Vyobrazení 41. Vnitřní koherence	102
Vyobrazení 42. Koordinace s jinými fondy – Sasko	106
Vyobrazení 43. Koordinace s jinými fondy – Česká republika	107
Vyobrazení 44: Návrhy evaluátora k cílovým hodnotám	119
Vyobrazení 45. Úřady/orgány kompetentní pro řízení, kontrolu a audit	123
Vyobrazení 46. Indikativní rozdělení prostředků 2014–2020	129

» Seznam zkratek

CRR ČR	Centrum pro regionální rozvoj České republiky
DoP	Dohoda o partnerství
EFRR	Evropský fond regionálního rozvoje
EK	Evropská komise
ENRF	Evropský námořní a rybářský fond
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
ESÚS	Evropská seskupení pro územní spolupráci
EÚZ	Evropská teritoriální spolupráce
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
ICT	Informační a komunikační technologie
IP	Investiční priorita
JTS	Společný technický sekretariát
MSP	Malé a střední podniky
NRP	Národní reformní program
OP	Operační program
SAB	Saská rozvojová banka
SMUL	Saské státní ministerstvo životního prostředí a zemědělství
SSR	Společný strategický rámec
SEA	Strategické vyhodnocení vlivů na životní prostředí (SEA)
SWOT	Strengths – Weaknesses – Opportunities – Threats (silné stránky / slabé stránky / příležitosti / hrozby)
VaV	Výzkum a vývoj
VB	Oblast podpory

1. Shrnutí klíčových výsledků

1.1 Klíčové výsledky Pracovního balíčku 1 – bilancování financování Cíle 3 v období 2007-2013

Alokace prostředků je od konce roku 2012 téměř plně navázána na konkrétní projekty. Čerpání prostředků však probíhá poměrně pomalu. Při srovnání finanční a materiální realizace se nabízí rozdílný obrázek. Ve vztahu k materiální realizaci dosahují prakticky všechny prioritní osy překročení cílových hodnot indikátorů, přičemž rozdíly mezi oblastmi podpory, resp. aktuálními stavy plnění indikátorů výstupu a výsledku jsou značné. Prioritní osa 3: Zlepšení situace přírody a životního prostředí značně překračuje cílové hodnoty, následována Prioritní osou 2: Rozvoj hospodářství a cestovního ruchu. Oblasti podpory 1.1 (Kooperativní zlepšení a rozvoj a výstavba potřebné infrastruktury a spolupráce v oblasti regionálního plánování a rozvoje) a 1.3 (Kooperace v oblasti bezpečnosti, záchranných služeb, ochrany před katastrofami a protipožární ochrany) vychází oproti tomu, přinejmenším v případě indikátorů výstupu, méně dobře (pro 1.5 (Opatření na odstranění škod způsobených povodněmi v srpnu 2010 a podpora preventivních opatření souvisejících s povodněmi) nejsou k dispozici separátní data). Z hlediska částečně významných překračování cílových hodnot je přítom otázkou realističnost původně definovaných indikátorů (výsledku).

V zásadě hodnotí experti Program spolupráce jako důležitý pro přeshraniční spolupráci a pro budování přeshraničních sítí. Také šíře aktivit způsobitelných k podpoře byla ve více případech hodnocena jako pozitivní. Dotázaní experti hodnotili vcelku jako nejlepší Prioritní osu 1: Rozvoj rámcových společenských podmínek v dotačním území a Oblast podpory 2.2 (Kooperace a rozvoj přeshraničních struktur v cestovním ruchu) – a to jak z hlediska čerpání prostředků, tak z hlediska fungování projektů. Naopak u Oblasti podpory 2.1 (Hospodářská kooperace a rozvoj přeshraničních hospodářských struktur) dopadlo hodnocení provedené experty poměrně špatně. Přitom více expertů vnímá tuto Oblast podpory jako důležitou. Kritika se mnohdy soustředí na stávající nemožnost podpory soukromých podnikatelských subjektů na české straně. U Oblasti podpory 1.5 a Prioritní osy 3 neposkytlo hodnocení provedené experty zjevný obrázek (pozitivní i negativní hodnocení, příp. žádné explicitní výroky).

Výsledky online-dotazníku ukazují, že také dotázaní lead partneři hodnotí Program v zásadě jako důležitý pro přeshraniční spolupráci. Také šíře způsobitelných aktivit byla hodnocena pozitivně. Hodnocení jednotlivých oblastí podpory a prioritních os provedené lead partnery prostřednictvím zvolených položek hodnotící škály poskytuje různorodý obrázek. V zásadě nejlépe vycházejí Prioritní osy 1 a 2. Zde jsou pozitivně hodnoceny především Oblasti podpory 1.5 a 2.1. Hůře dopadlo hodnocení Oblastí podpory 3.1 (Kooperace v oblasti ochrany klimatu, ochrany lesů a

přírody, péče o krajinu a odpadového hospodářství) a 3.2 (Kooperace v oblasti protipovodňové ochrany, vodního hospodářství, vodních staveb a ochrany vodstva).

U provedeného bodového hodnocení vychází pozitivní celkové skóre Prioritních os 1 a 2 a v jejich rámci implementovaných oblastí podpory (s výjimkou Oblasti podpory 1.5). Na základě výsledků je možné doporučit tyto prioritní osy, resp. oblasti podpory k pokračování v nadcházejícím dotačním období. Menší potenciál k pokračování mají proti tomu na základě výsledků „mini-multikriteriální analýzy“ Oblasti podpory 3.1 a 3.2 Prioritní osy 3.

1.2 Klíčové výsledky Pracovního balíčku 2 – Ex-ante hodnocení Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020

Základním úkolem Analýzy potřeb a SWOT analýzy je vytvoření základů pro přípravu strategie podpory prostřednictvím transparentní a relevantní identifikace potřeb v oblasti rozvoje regionu a jeho silných a slabých stránek. Toho bylo v zásadě dosaženo. Analýza potřeb stanovuje specifické výzvy programového území se zřetelem na Strategii Evropa 2020. Zmíněné výzvy jsou pochopitelné a jsou stanovené se zřetelem na výzvy a data na spolkové úrovni a úrovni EU. Prostřednictvím toho je zajištěna návaznost Analýzy potřeb programového území na národní a evropskou úroveň.

Také horizontální principy zrovnoprávnění mužů a žen, nediskriminace, jakož i udržitelný rozvoj byly v socioekonomické analýze objasněny. Horizontální principy pro přípravnou a realizační fázi jsou diskutovány v Kapitole 8. V zásadě lze konstatovat, že naplňování horizontálních principů bylo v rámci přípravy Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014-2020 (dále Program spolupráce) zajištěno a že jsou vytvořeny podmínky pro jejich zajištění v průběhu realizace Programu.

Rozvojové výzvy a potřeby identifikované v Analýze potřeb a SWOT analýze byly v zásadě konzistentně transformovány v cíle Programu spolupráce (specifické cíle, zvolené tematické cíle a investiční priority). Zvolené cíle jsou odůvodněné, jejich zaměření zrcadlí výzvy a potřeby programového území. Odpovídají přitom podmínkám z nařízení EK, Společnému strategickému rámci a vcelku i evropským, národním i zemským (resp. regionálním) rámcům. Dohromady byly definovány čtyři prioritní osy pro implementaci zvolených tematických cílů. Tím je umožněno soustředění prostředků s přiměřeným počtem opatření.

Struktura a systém cílů Programu spolupráce jsou vytvořeny přehledně a konzistentně. Sestavení specifických a tematických cílů až k opatřením podpory, jakož i v opačném směru – provázání

opatření, výstupů, výsledků k účinkům – je založeno na přesvědčivé intervenční logice a logickém přiřazení investičních priorit, specifických cílů a opatření. V rámci stávajících investičních priorit se zvolená opatření jeví v principu jako vhodná k dosažení specifických cílů. Rozdělení prostředků k implementaci Programu spolupráce se jeví – alespoň z hlediska ex ante hodnocení – jako přiměřené a pochopitelné. Rozdělení prostředků reflektuje potřeby identifikované v socioekonomické analýze a vytváří finanční základy pro cílenou strategii podpory.

V rámci hodnocení koherence je možné konstatovat, že vnitřní koherenci strategie podpory je na základě analýzy možné klasifikovat jako danou. Mezi specifickými cíli v rámci každé prioritní osy i specifickými cíli různých prioritních os se nabízejí potenciální synergické efekty. Zásadní konflikty mezi cíli nebyly identifikovány. Naplňování specifických cílů v zásadě přinese pozitivní příspěvky také k naplnění dalších specifických cílů. To, že specifické cíle oproti tomu stojí v jednoznačné souvislosti ke společnému vyššímu cíli, umožňuje hodnocení hierarchické struktury cílů jako koherentní.

Z hlediska vnější koherence je možné konstatovat, že zasazení programové strategie do existujících evropských, národních a regionálních strategií hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti, jakož i do reformních programů může být z expertního hlediska hodnocené jako přiměřené. Strategie podpory byla vytvořena v souladu s hlavními cíli strategie Evropa 2020 a s ní spojenými integrovanými hospodářskými nařízeními a nařízeními z oblasti zaměstnanosti, požadavky Společného strategického rámce, regionálními politickými prioritami a zkušenostmi z dotačního období 2007-2013 v rámci prostoru, který poskytuje 11 tematických cílů Společného strategického rámce. Kromě toho je v Programu spolupráce srozumitelně vysvětlena koherence, jakož i tematické ohraničení Programu spolupráce vůči nástrojům podpory EFRR, ESF a EZFRV. Programy těchto fondů sledují se svými opatřeními v rámci integrovaného strategického přístupu společně tematické cíle SSR. Také zemské, resp. regionální politické rámce byly, pokud to bylo možné, zohledněny v rámci tvorby Programu spolupráce.

Kromě toho je zjevné, že v nadcházejícím dotačním období budou indikátory výstupu a výsledku důležité pro řízení, podávání zpráv a platby EK; tomu odpovídající bude silnější kvantifikace a orientace na výsledky. Ve vztahu k plánování a implementaci všech fondů nadto platí pro nové dotační období zásady většího důrazu na kondicionality, na zlepšení plnění a odměňování. Na tomto základě definované indikátory výstupu a výsledku Programu spolupráce jsou z expertního hlediska pochopitelné a vhodné. V zásadě naplňují všeobecná kritéria, která byla stanovena v příslušných manuálech a nařízeních. Také odvozené cílové hodnoty a stanovené milníky jsou, na základě disponibilních informací a na pozadí příslušných stanovisek, z expertního hlediska pochopitelné a jasné. Zároveň byla v rámci hodnocení předložena doporučení na dílčí přepracování indikátorů.

Programu spolupráce naplňuje také formální požadavky nařízení EK ke specifikaci orgánů zodpovědných za řízení, kontrolu a audit. Ve vztahu k implementačním strukturám je možné konstatovat, že jsou tyto v podstatě orientovány na osvědčenou strukturu z předchozího období. Struktury a postupy, které se v minulém období osvědčily, budou zachovány; proto je možné očekávat kontinuitu kompetencí, funkční komunikaci a řízení, jakož i dostačující zdroje k řízení. Zároveň je obsáhle a transparentně objasněno zapojení partnerů v rámci přípravy Programu spolupráce a implementace Programu jakož i plánovaná opatření k minimalizaci administrativní zátěže pro příjemce.

Pokyny k distribuci finančních prostředků jsou v souladu s indikativním finančním plánem dodrženy. Na Prioritní osu 1: Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik je alokováno přibližně 10 % prostředků; na Prioritní osu 2: Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů 43,5 %; na Prioritní osu 3: Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení 17,5 % a na prioritní osu 4: Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy 23 %. Na technickou pomoc připadá 6 % prostředků. V zásadě je přitom rozdělení prostředků Programu spolupráce – pokud je to možné posoudit v rámci procesu ex ante - přiměřené a pochopitelné. Uvedené rozdělení prostředků vytváří finanční podmínky pro cílenou dotační strategii.

V zásadě je možné z expertního hlediska konstatovat, že Program spolupráce se zasazuje o inteligentní, udržitelný a integrační růst a přispívá k hospodářské, sociální a teritoriální soudržnosti. Již v končícím dotačním období byla analogicky zaměřená programová strategie v zásadě naplňována – a s cílem implementace nových pokynů EK a ještě silnějšího zdůraznění priorit Strategie Evropa 2020, dojde v současném Programu spolupráce k dalšímu soustředění podpory.

2. Úvod

2.1 Kontext hodnocení ex ante

V novém období financování evropské kohezní a strukturální politiky 2014–2020 dochází k řadě změn a novinek ve srovnání s obdobím 2007–2013; vztahují se jak na formální a strukturální požadavky na nové operační programy (OP), tak i na možnosti obsahové úpravy.

Rozhodujícím podkladem procesu plánování a programování jsou přitom nařízení Evropské komise přijatá na konci roku 2013. Udávají rámec směřování evropské strukturální politiky pro období 2014–2020. Je v nich definováno, jak bude kohezní politika v budoucnu koncipována a realizována.

Balíček nařízení sestává mimo jiné z následujících relevantních dokumentů:

- » obecné nařízení, ve kterém jsou stanovena společná pravidla pro Evropský fond regionálního rozvoje (EFRR), Evropský sociální fond (ESF), Kohezní fond, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský námořní a rybářský fond (ENRF)¹;
- » specifické nařízení pro EFRR²;
- » specifické nařízení k „Evropské územní spolupráci“ (EÚZ)³.

Původní návrhy nařízení z října 2011 byly konkretizovány v polovině března 2012 prostřednictvím návrhu „Společného strategického rámce“⁴ (SSR) jako další stěžejní dokument plánování pro

¹ Evropská komise (2013): NAŘÍZENÍ (EU) č. 1303/2013 EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY ze dne 17. prosince 2013 se společnými ustanoveními týkajícími se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Kohezního fondu, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského námořního a rybářského fondu i s všeobecnými ustanoveními týkajícími se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Kohezního fondu a Evropského námořního a rybářského fondu a k zrušení nařízení (ES) č. 1083/2006 Rady.

² Evropská komise (2013): NAŘÍZENÍ (EU) č. 1301/2013 EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu regionálního rozvoje a se zvláštními ustanoveními ohledně cíle „Investice do růstu a zaměstnanosti“ a k zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006.

³ Evropská komise (2013): NAŘÍZENÍ (EU) č. 1299/2013 EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY ze dne 17. prosince 2013 se zvláštními ustanoveními k podpoře cíle „Evropská teritoriální spolupráce“ z Evropského fondu regionálního rozvoje (EFRR).

⁴ Evropská komise (2012): Pracovní dokument úřadů Komise Princip partnerství při realizaci fondu, pro který platí společný strategický rámec – prvky evropského etického kodexu partnerství. Část I.

Evropská komise (2012): Pracovní podklady úřadů Komise Princip partnerství při realizaci fondu, pro který platí společný strategický rámec – prvky evropského etického kodexu partnerství Část II.

zřízení fondu. SSR kromě toho vytváří základ pro vypracování dohody o partnerství (DoP)⁵ při zohlednění Národního reformního programu (NRP)⁶ a místních doporučení⁷.

Nařízení EÚZ stanoví intenzivnější harmonizaci podpůrných aktivit pro budoucí období financování, a to navzdory různým programům. Má být kladen zvláštní důraz na obsahové styčné body k stávajícím evropským, národním a regionálním strategiím hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti i reformním programům. Záměrem je vyhnout se konfliktům ohledně cílů a podpořit synergii. EÚZ má tedy v nadcházejícím období programového plánování stanovit těžiště následujících evropských priorit a intervencí, u nichž přináší spolupráce nejvyšší přidanou hodnotu:

- » rozvoj hospodářství, které se opírá o vědění, výzkum a inovace;
- » podpora konkurenceschopného hospodářství šetrného k životnímu prostředí a zdrojům;
- » podpora vysoké míry zaměstnanosti, která podporuje sociální a územní soudržnost;
- » budování správních kapacit.

Podstatný prvek nového nařízení a SSR je mimo jiné především tematické zaměření na několik málo priorit, které se dále liší pod ně spadajícími investičními prioritami. Mj. je v EÚZ třeba použít nejméně 80 % prostředků pro až 4 tematické cíle. Výše uvedené nařízení přesahující fondy stanoví v čl. 9 relevantní tematické cíle v rámci strukturální politiky 2014–2020.

Tematické cíle, z nichž má být proveden výběr:

1. posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací;
2. zlepšení přístupu, využití a kvality informačních a komunikačních technologií;
3. zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a odvětví rybářství a akvakultury (v případě ENRF);
4. podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích
5. podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik;
6. zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů;
7. podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách;
8. podpora udržitelné zaměstnanosti, kvalitních pracovních míst a mobility pracovních sil;
9. podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci;

⁵ Spolkové ministerstvo hospodářství a energie - BMWi (2014): Dohoda o partnerství mezi Německem a Evropskou komisí o podpoře z ESIF v souladu se Společným strategickým rámcem v programovacím období 2014 – 2020.

⁶ Spolkové ministerstvo hospodářství a energie – BMWi (2014): Národní reformní program 2014.

⁷ Evropská komise (2014): Hodnocení Národního reformního programu Stabilizačního programu Německa 2014.

10. investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení;
11. posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě.

Kromě toho se nemusí směřování OP orientovat pouze na tyto stanovené tematické cíle, ale je také nutné zohlednit nařízení k investičním prioritám s ohledem na tyto cíle. V nařízení EFRR jsou v rámci tematických cílů stanoveny tyto zahrnuté investiční priority související s fondem⁸. Kromě toho definuje nařízení EÚZ v rámci tematických cílů specifické investiční priority EÚZ (čl. 7)⁹. Stanovení samostatných investičních priorit, které se od nich liší, se neplánuje.

Důležitou předlohou pro směřování rozvoje jsou k tomu také cíle strategie Evropa 2020. Evropská komise navrhuje v jejich rámci pět měřitelných hlavních zásad, jež mají být uskutečněny a realizovány v rámci regionů do roku 2020. Jedná se o cíle v oblastech zaměstnanosti, výzkumu a vývoje, ochrany klimatu a energie i vzdělání a boje s chudobou. Budoucí podpora strukturálních fondů se má v následujícím finančním období koncentrovat na prioritní cíle v souladu s tímto směřováním. Tři vzájemně se posilující priority mají centrální význam¹⁰:

- » Inteligentní růst: rozvoj hospodářství opírající se o vědění a inovace;
- » Udržitelný růst: podpora ekologického a konkurenceschopného hospodářství šetrného ke zdrojům;
- » Integrovaný růst: podpora hospodářství s vysokou zaměstnaností a výraznou sociální a teritoriální soudržností.

Kromě toho lze předpokládat, že v následujícím období financování získají na důležitosti pro správu, podávání zpráv a platby Evropské komise indikátory výstupu a výsledku. Podle toho nabývá na významu kvantifikace a orientace na výsledek. S ohledem na plánování a realizaci všech fondů platí mimo jiné pro nové období financování principy většího důrazu na podmíněnosti, na zlepšení a odměňování služeb i zjednodušenou realizaci programu.

⁸ Evropská komise (2013): NAŘÍZENÍ (EU) č. 1301/2013 EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a se zvláštními ustanoveními ohledně cíle „Investice do růstu a zaměstnanosti“ a k zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006.

⁹ Evropská komise (2013): NAŘÍZENÍ (EU) č. 1299/2013 EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY ze dne 17. prosince 2013 s určitými ustanoveními k podpoře cíle „Evropská teritoriální spolupráce“ z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRE).

¹⁰ Evropská komise (2010): sdělení Komise – Evropa 2020 – strategie pro inteligentní, udržitelný a integrovaný růst.

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce
mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020
včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

Další centrální principy pro použití prostředků strukturálních fondů zůstávají naproti tomu v zásadě nezměněny. Tak zůstává mj. také hodnocení ex ante všech OP podstatnou částí procesu programového plánování pro toto nové období financování.

2.2 Cíle a metodika hodnocení ex ante

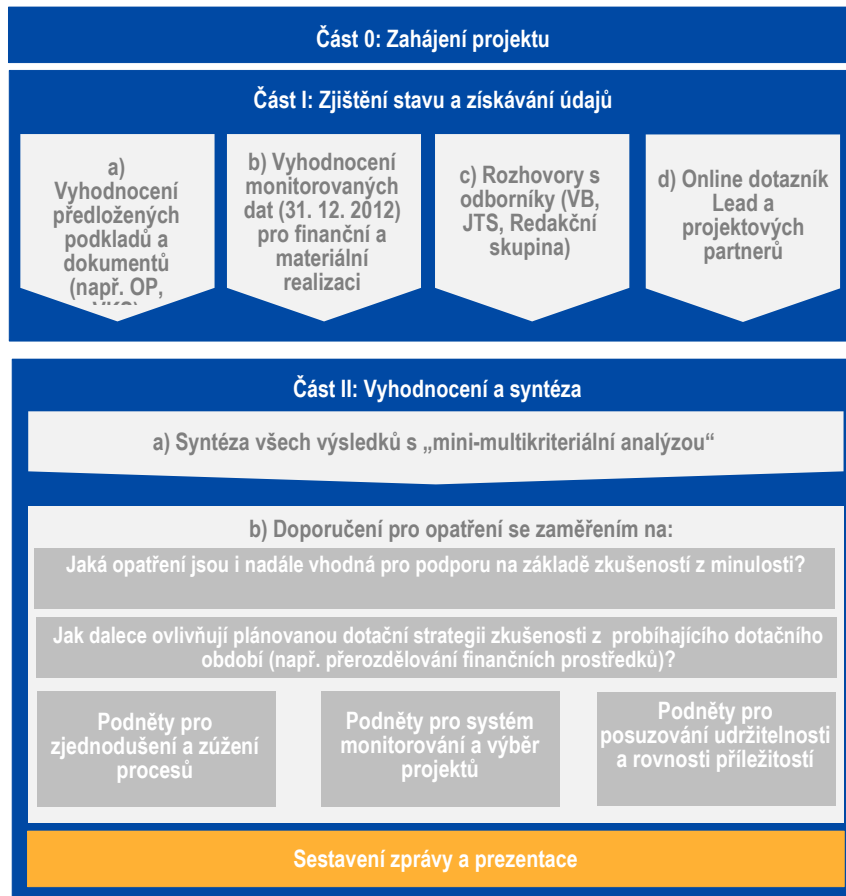
V této souvislosti pověřilo Saské státní ministerstvo životního prostředí a zemědělství (SMUL) společnosti Kienbaum Management Consultants GmbH a SPF Group s.r.o. provedením ex ante hodnocení programu „Přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou“ 2014–2020 včetně provedení strategického vyhodnocení vlivů na životní prostředí (SEA).

Základním úkolem hodnocení ex ante je obsahově doprovázet proces tvorby Programu spolupráce ze strany programových partnerů a redakční skupiny a v případě potřeby jej zhodnotit. Má se především zasazovat o jasnou intervenční logiku, zaměřenou na strategii Evropa 2020. Cílem je zlepšit kvalitu a vytváření i efektivitu a hospodárnost budoucího Programu spolupráce, a zasadit se tak o optimální použití prostředků. Kromě toho má být v aktuálním případě zahrnuto bilancování naplňování končícího Programu (2007–2013) do tohoto předběžného hodnocení Programu spolupráce (analýza realizace s ohledem na plnění programových cílů, odhad kvality i hospodárnosti a účinnosti). Na tomto základě mají být nakonec odvozena doporučení pro období financování 2014–2020.

K tomu je třeba provést strategické vyhodnocení vlivů na životní prostředí (SUP). Cílem SEA je zachytit předpokládané dopady Programu spolupráce na životní prostředí a zajistit vysoký stupeň ochrany životního prostředí v rámci Programu spolupráce. Kromě toho je třeba stanovit alternativy k zamezení, snížení nebo vyrovnání negativních dopadů na životní prostředí a zohlednit je v procesu hodnocení ex ante.

2.2.1 Pracovní balíček 1

V projektu by mělo být, jak už jsme zmínili, nejprve zahrnuto bilancování financování 2007–2013 Cíle 3 v předběžném hodnocení Programu spolupráce (pracovní balíček 1). V této souvislosti byl vybrán následující finální návrh projektu hodnocení založený na propojení kvantitativních a kvalitativních metod.



Vyobrazení 1: Shrnutí osnovy projektu Pracovního balíčku 1

Pracovní balíček 1 zahrnoval analýzu realizace Cíle 3 týkající se plnění cílů programu na základě databáze k 31.12.2012 (vyhodnocení dat a dokumentů) a vyhodnocení kvality i hospodárnosti a účinnosti programu Cíle 3 (řízené rozhovory s experty a on-line anketa). Nakonec byly vyhotoveny výsledky šetření a sestavena vyplývající doporučení pro další postup jako vstup pro následující období podpory.

2.2.2 Pracovní balíček 2

Hodnocení ex ante v rámci Pracovního balíčku 2 sestává ve svém celku ze 3 modulů: Hodnocení programové strategie (A), Hodnocení návrhů indikátorů, monitorovacího systému a evaluace (B) a Hodnocení konzistence finančních alokací a finančního plánu (C). Celkově sleduje následující klíčové otázky:

- » Nakolik zohledňují výzvy uvedené v programu situaci na programovém území s přihlédnutím k příslušnému kontextu?
- » Jsou tyto výzvy zohledněny v tematických cílech, investičních prioritách a konkrétních cílech programu adekvátně, dostatečně přesně a jasně? Mají identifikované výzvy a potřeby adekvátní závažnost ve zvolených investičních prioritách?
- » Ukazují specifické cíle, jak program přispěje k naplňování strategie Evropa 2020 a národním nebo regionálním výzvám a potřebám? Jaký přínos programu pro naplňování strategie Evropa 2020 lze stanovit na základě zvolených tematických cílů a priorit?
- » Do jaké míry jsou mezi sebou jednotlivé specifické cíle a jednotlivé priority synergické a komplementární?
- » Do jaké míry program zohledňuje a přispívá k naplňování dalších strategií podpory na regionální, národní nebo evropské úrovni?
- » Je popis opatření dostatečně precizní? Do jaké míry jsou vybrány vhodné nástroje a opatření tak, aby přispěly k naplňování specifických cílů a priorit?
- » Je způsob finanční podpory opodstatněný a srozumitelný? Lze výstupem dosáhnout výsledků? Existují vnější faktory, které by mohly ovlivnit zamýšlené výsledky?
- » Do jaké míry jsou zohledněny cíle rovnosti příležitostí mužů i žen, nediskriminace i udržitelného rozvoje v přípravě, plánování a realizaci OP? Jaké příspěvky lze od OP v tomto ohledu očekávat? Jsou plánovány jasné cíle a opatření?
- » Do jaké míry pokrývá systém indikátorů rozdílné dimenze v realizaci a působení v celé šíři? Do jaké míry systém indikátorů náležitě odráží relativní závažnost jednotlivých aspektů realizace a působení?
- » Do jaké míry je srozumitelná konstrukce systému indikátorů? Do jaké míry umožňuje systém indikátorů efektivní sběr a vyhodnocení dat? Do jaké míry zobrazují jednotlivé indikátory význačné účinky příslušných podpůrných nástrojů?
- » Do jaké míry jsou kvantifikované výchozí a cílové hodnoty indikátorů blízké realitě? Do jaké míry jsou jednotlivé indikátory vhodné, aby se včas rozpoznaly relevantní vývojové trendy v souvislosti s realizací a působením programu?
- » Do jaké míry je poskytnuto pravidelné a spolehlivé šetření jednotlivých indikátorů? Do jaké míry jsou náklady na výběr a shromažďování jednotlivých indikátorů v přiměřeném poměru k jejich užítku?
- » Do jaké míry jsou stanovené milníky vhodné pro výkonnostní rámec?

- » Do jaké míry jsou přiměřené personální kapacity, administrativní náročnost, a systém monitoringu?

Evropská komise v posledním období financování předložila metodický pracovní materiál i pro nové období financování k obsahu a organizaci hodnocení ex ante strukturálních fondů¹¹. Hodnocení, které je zde třeba provést, bude sledovat úkoly a strukturu tohoto pracovního materiálu. Je tedy provedeno postupně předběžné hodnocení Programu spolupráce na základě odevzdaných návrhů vedle definovaných kritérií hodnocení s cílem generovat v případě nutnosti návrhy k přepracování.

Hodnocení ex ante se přitom v podstatě provádí ve formě analýzy založené na teorii a hodnocení. Přitom se uplatňuje následující kombinace metod (doplňeno v případě potřeby o odborné rozhovory):

- » vyhodnocení existujících podkladů a dokumentů, pokud jsou relevantní pro problematiku nového Programu spolupráce a programování (nařízení, směrnice, metodické pracovní materiály, starší a aktuální evaluační zprávy, výroční prováděcí zprávy k stávajícímu Programu spolupráce, plánovací dokumenty atd.);
- » vyhodnocení existujících, obecně přístupných dat (např. Statistického zemského úřadu, Spolkové agentury práce, Průmyslové a obchodní komory atd.);
- » odvození/vývoj patřičných nástrojů hodnocení a otázek na základě požadavků EU, požadavků správních orgánů a vlastních zkušeností evaluačního týmu.

Hodnocení ex ante probíhá na pozadí programu a v iterativním procesu, takže lze hodnocení a doporučení zachytit v programovacím procesu. Po iterativním a doprovodném hodnotícím procesu probíhá závěrečné hodnocení na základě dokončeného programového návrhu.

¹¹ Evropská komise (2013): Období programového plánování 2014–2020. Monitorování a evaluace evropské kohezní politiky EFRE, ESF, kohezní fond. Příručka k evaluaci ex ante
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/ex_ante_de.pdf.

2.3 Struktura zprávy

Níže předkládáme v nastíněném rámci Závěrečnou zprávu hodnocení ex ante. Hlavními podklady následujících prací představovaly pro Pracovní balíček 1, jakož i Pracovní balíček 2 dříve zmíněné metodické pilíře:

- » Návrh Závěrečné zprávy socioekonomické analýzy ze dne 2. května 2013,
- » návrh Programu spolupráce z 11. srpna 2014,
- » další dodané informace/dokumenty.

Zpráva shrnuje výsledky v souladu s dříve představenou strukturou projektu a pro Pracovní balíček 2 především podle čl. 55 Přeshraničního ustanovení, resp. s hlavními částmi uvedenými v metodických materiálech k obsahu a organizaci¹² evaluace ex ante SF EU:

- » Výsledky hodnocení programové strategie včetně výsledků hodnocení příspěvku Programu spolupráce k naplňování strategie Evropa 2020 (modul A);
- » výsledky k hodnocení indikátorů, hodnocení a monitoringu (modul B);
- » výsledky k hodnocení konzistence finančního plánu (modul C);

Vedle provedení ex ante evaluace bylo také prováděno Strategické vyhodnocení vlivů na životní prostředí (SEA). To bude včetně vlastních hodnotících zpráv zpracováno zvlášť, celkové shrnutí klíčových výsledků hodnocení SEA je připojeno na konci této zprávy.

¹² Evropská komise (2013): Období programového plánování 2014-2020 Monitorování a hodnocení evropské kohezní politiky. EFRR, ESF, kohezní fond, Příručka pro evaluaci ex-ante.

3. Výsledky pracovního balíčku 1

V projektu by mělo být, jak už jsme zmínili, nejprve zahrnuto bilancování financování 2007–2013 Cíle 3 v předběžném hodnocení Programu spolupráce (pracovní balíček 1). V následující kapitole budou představeny výsledky analýzy implementace Cíle 3 2007-2013 s ohledem na naplňování cílů programu na základě datové základny k 31.12.2012 (hodnocení dat a dokumentů) a hodnocení kvality jakož i efektivitu a účinnosti programu (rozhovory s experty a online-anкета). V návaznosti na to budou vytvořena doporučení ke změnám.

3.1 Část 1: Zjištění stavu a sběr dat

Současný Program Cíl 3 2007-2013 obsahuje tři prioritní osy, které se vždy zaměřují na posílení ekonomické, sociální a územní soudržnosti v sasko-českém příhraničním regionu. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRE) lze čerpat celkem 207.396.944,-- Euro. Z této částky připadá 194.953.128,-- Euro na podporu projektů. Dalších 12.443.816,-- Euro je k dispozici pro účely technické pomoci.

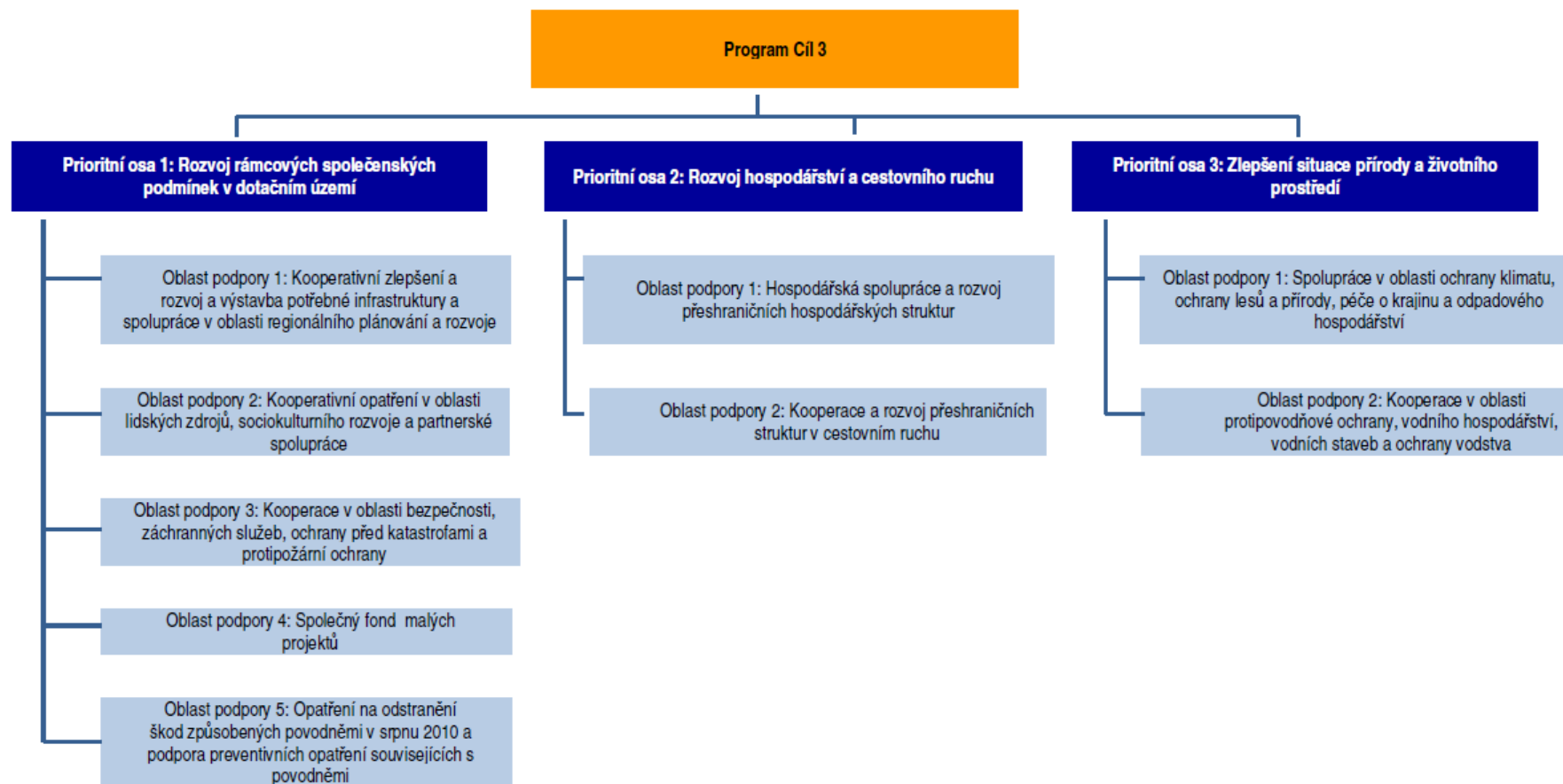
Dále uvádíme především základní výsledky prací na Pracovním balíčku 1 k evaluaci Cíle 3 2007-2013. V první fázi je pozornost zaměřena zejména na vyhodnocení monitorovaných dat, rozhovorů provedených s odborníky a online dotazníky pro Lead partnery – podle struktury probíhajícího Programu Cíle 3 (Vyobrazení 2).

Následující strana:

Vyobrazení 2: Struktura Programu Cíl 3

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí



3.1.1 Základní výsledky vyhodnocení monitorovaných dat

V hodnocení monitorovaných dat (k 31.12.2012) byla věnována pozornost finanční a materiální realizaci s následujícími otázkami:

- » Jak vyhodnotit stav realizace programu?
- » Došlo k významným odchylkám od původních cílů? Jak je případně vysvětlit?

Analýzy dat slouží ke zjištění dosažení cílů realizace programu a získání přehledu o dosažených výstupech a výsledcích a rovněž o dopadech programu. Podkladem pro hodnocení byly požadované údaje z monitorovacího systému. Důležitou součástí zde byla komparace indikativních plánovaných dat s daty realizovanými s cílem zjistit, zda je podpora realizována podle plánu a zda bylo splněno plánované čerpání.

Podle vyobrazení uvedeného níže je k 31. 12.2012 zřejmé u všech tří prioritních os již téměř úplné vázání prostředků (98 %) na projekty se schválenou dotací. Vzhledem k již vyplaceným prostředkům však situace vypadá jinak. V prioritní ose 1 bylo k 31.12.2012 čerpáno 45 % prostředků, v prioritní ose 2 a 3, s čerpáním 14 % a 21 %, to bylo výrazně méně.

Schválené a čerpané prostředky na úrovni prioritních os					
Prioritní osa	Prostředky podle IFP v milionech €	Schválené prostředky EFRR v milionech €	Vyplacené prostředky EFRR v milionech €	Podíl schválených prostředků na prostředcích podle IFP v %	Podíl vyplacených prostředků na prostředcích podle IFP v %
Prioritní osa 1	106	104	48	98%	45%
Prioritní osa 2	55	54	8	98%	14%
Prioritní osa 3	34	33	7	98%	21%
Celkem	195	191	63	98%	32%

Vyobrazení 3: Schválené a čerpané prostředky na úrovni prioritních os, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění¹³

¹³ Schválené : Projekty, které získaly do 31.12.2012 smlouvu o finanční podpoře.

Následující vyobrazení uvádí procentuální podíly vyplacených schválených prostředků podle oblasti podpory (OP). Přitom je jasně vidět, že v rámci prioritních os se ještě čerpání prostředků oblasti podpory významně liší. Výplata prostředků byla k 31.12.2012 v oblasti podpory 1.1 (Kooperativní zlepšení a rozvoj a výstavba potřebné infrastruktury a spolupráce v oblasti regionálního plánování a rozvoje) a 1.3 (Kooperace v oblasti bezpečnosti, záchranných služeb, ochrany před katastrofami a protipožární ochrany) ve výši 66 %, nejvyšší. Zdaleka nejnižší byla u oblasti podpory 1.5 (Opatření k odstranění škod způsobených povodněmi v roce 2010 a podpora preventivních opatření, které s povodněmi souvisejí), kde bylo vyplaceno jen 3 % schválených prostředků. Tento nepatrný podíl vyplacených prostředků souvisí se skutečností, že oblast podpory 1.5 byla zřízena až r. 2010.

OP	Schválené prostředky EFRR v €	Vyplacené prostředky EFRR v €	Podíl vyplacených na schválených v %
1.1	29.465.214,24	19.379.080,86	66%
1.2	40.294.906,28	16.805.701,61	42%
1.3	10.432.047,25	6.916.948,78	66%
1.4	13.645.605,04	6.538.615,26	48%
1.5	9.562.946,66	250.416,66	3%
2.1	6.419.804,81	2.877.460,29	45%
2.2	47.082.256,41	5.214.868,99	11%
3.1	20.122.560,89	5.766.671,96	29%
3.2	13.012.064,71	1.851.112,58	14%

Vyobrazení 4: Procentuální podíly vyplacených schválených prostředků podle oblasti podpory, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění

Je tedy zřejmé, že mezi prioritními osami a mezi jednotlivými oblastmi podpory jsou k 31.12.2012 výrazné rozdíly vzhledem k finanční realizaci. Také při posuzování dosažených cílových indikátorů podle oblastí podpory se nabízí rozdílná situace.

Následující vyobrazení znázorňují materiální realizaci k 31. 12.2012 podle oblasti podpory, přičemž jsou uvedeny jak plánované cílové hodnoty, tak příslušný plánovaný¹⁴ a realizovaný¹⁵ stav.

Prioritní osa 1 - oblast podpory 1						
Indikátory výstupu	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Zlepšení v oblasti dopravní infrastruktury	Počet projektů	39	7	0	18 %	0 %
Podpora informační společnosti	Počet projektů	6	1	0	17 %	0 %
Zlepšení spolupráce v oblasti sociální infrastruktury	Počet projektů	16	6	0	38 %	0 %
Zlepšení spolupráce v oblasti regionálního plánování a rozvoje	Počet projektů	4	5	1	125 %	25 %
Indikátory výsledku	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Délka nově budovaných nebo vybudovaných silnic	Metry	30 000	25 169	16 908	84 %	56 %
Počet plánovaných technických sítí popřípadě systémů	Počet sítí/systémů	4	13	6	325 %	150 %
Počet díky podpoře provedených modelových záměrů popř. vznikající koncepce	Počet záměrů	10	11	5	110 %	50 %
Počet osob, které se projektu účastní	Počet osob	720	3 421	4 475	475 %	622 %
Počet institucí, které se projektu účastní	Počet institucí	53	259	223	489 %	421 %
Prioritní osa 1 - oblast podpory 2						
Indikátory výstupu	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Zlepšení spolupráce v oblasti vzdělávání a vědy	Počet projektů	53	18	2	34 %	4 %
Zlepšení spolupráce v oblasti umění a kultury	Počet projektů	30	20	1	67 %	3 %
Zlepšení spolupráce v oblasti práce s mládeží a lidé s lidmi	Počet projektů	5	16	1	320 %	20 %
Podpora rozvoje partnerské spolupráce na všech společenských úrovních	Počet projektů	15	6	1	40 %	7 %

¹⁴ Plánovaný stav se vztahuje k záměrům plánovaným k 31.12.2012.

¹⁵ Realizovaný stav se vztahuje k záměrům dosaženým k 31.12.2012, přičemž jsou zde zahrnuté i dokončené částečné záměry.

Indikátory výsledku	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Počet osob účastnících se projektu	Počet osob	15 000	273 890	129 144	1826 %	861 %
Počet institucí účastnících se projektu	Počet institucí	100	689	992	689 %	992 %

Vyobrazení 5: Materiální realizace v Prioritní ose 1 k 31.12.2012 podle oblasti podpory, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění

Prioritní osa 1 - oblast podpory 3						
Indikátory výstupu	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Zlepšení spolupráce v oblasti bezpečnosti/policie, záchranných služeb, ochraně před katastrofami a protipožární ochraně	Počet projektů	40	14	4	35 %	10 %
Indikátory výsledku	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Počet osob účastnících se projektu	Počet osob	5 000	2 914	2 873	58 %	57 %
Počet institucí účastnících se projektu	Počet institucí	80	53	77	66 %	96 %
Prioritní osa 1 - oblast podpory 4						
Indikátory výstupu	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Provedené projekty v rámci Fondu malých projektů	Počet projektů	300	412	425	137 %	142 %
Indikátory výsledku	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Počet osob účastnících se projektu	Počet osob	10 000	8 750	61 786	88 %	618 %

Vyobrazení 6: Materiální realizace v Prioritní ose 1 k 31.12.2012 podle oblasti podpory, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění

Prioritní osa 2 - oblast podpory 1						
Indikátory výstupu	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Podpora hospodářské spolupráce	Počet projektů	20	3	0	15 %	0 %
Zlepšení spolupráce v oblasti výzkumu a technologií	Počet projektů	2	7	0	350 %	0 %
Indikátory výsledku	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Počet podniků a institucí, které se projektu účastní	Počet institucí	40	1 014	1 047	2535 %	2618 %
Počet plánovaných společných strategií pro uplatnění na trhu	Počet strategií	2	7	2	350 %	100 %
Prioritní osa 2 - oblast podpory 2						
Indikátory výstupu	měrová jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Zlepšení spolupráce v oblasti cestovního ruchu	Počet projektů	47	40	3	85 %	6 %
Indikátory výsledku	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Délka nově budovaných nebo již vybudovaných turistických tras	Metry	5 000	148 176	1 200	2964 %	24 %
Počet plánovaných sítí a společných struktur	Počet sítí/struktur	3	54	23	1800 %	767 %
Počet společně realizovaných marketinkových konceptů	Počet konceptů	3	32	0	1067 %	0 %

Vyobrazení 7: Materiální realizace v Prioritní ose 2 k 31.12.2012 podle oblasti podpory, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění

Prioritní osa 3 - oblast podpory 1						
Indikátory výstupu	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Zlepšení spolupráce v oblasti životního prostředí a přírodního bohatství	Počet projektů	20	14	2	70 %	10 %
Zlepšení spolupráce v oblasti odpadového hospodářství	Počet projektů	2	0	-	0 %	-
Zlepšení spolupráce v oblasti tvorby životního prostředí	Počet projektů	15	17	3	113 %	20 %
Indikátory výsledku	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Počet institucí účastnících se projektu	Počet institucí	74	670	989	905 %	1336 %
Počet osob účastnících se projektu	Počet osob	200	67 058	58 494	33529 %	29247 %
Prioritní osa 3 - oblast podpory 2						
Indikátory výstupu	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Zlepšení spolupráce v oblasti protipovodňové ochrany	Počet projektů	3	2	0	67 %	0 %
Zlepšení spolupráce v oblasti vodního hospodářství, vodních staveb a protipovodňové ochrany	Počet projektů	5	5	0	100 %	0 %
Indikátory výsledku	měrná jednotka	cílová hodnota 2007-2013	plánovaný stav	aktuální stav	podíl plánovaného stavu na cílové hodnotě v %	podíl skutečného stavu na cílové hodnotě v %
Počet uživatelů zařízení k čištění odpadních vod	Počet uživatelů	300	2 882	0	961 %	0 %
Počet příspěvků ke společným programovým opatřením	Počet příspěvků	5	22	0	440 %	0 %

Vyobrazení 8: Materiální realizace v Prioritní ose 3 k 31.12.2012 podle oblasti podpory, Zdroj: SMUL, vlastní znázornění

Zatímco některé cílové hodnoty byly k 31.12.2012 již výrazně překročeny (až 29,247 %), jiné s hodnotou 0 % jsou značně vzdáleny od dosažení cílů plnění. U posledního je ostatně zřejmé, že program se protahuje z důvodu dosud probíhajícího dotačního období, ne všechny projekty jsou tedy ukončeny. Tyto dosud neukončené projekty nejsou v aktuálním plnění vykazovány. Na to poukazuje aktuální stav 0 % plnění u vybraných indikátorů (k 31.12.2012), u nichž lze očekávat vyšší hodnoty plnění v budoucnosti. Vzhledem k výraznému překročení cílových hodnot před uplynutím programového období se však nabízí otázka přiměřenosti příslušných zvolených

cílových hodnot na začátku dotačního období. Ostatně tyto hodnoty mohly být ovlivněny přerozdělením prostředků a flexibilitou mezi oblastmi podpory.

S jedinou výjimkou dále vyhodnocení ukazuje, že v porovnání s indikátory výstupu jsou indikátory výsledku mnohem blíže dosažení cílů. To lze pravděpodobně vysvětlit tím, že indikátory výstupu jsou měřeny v počtu provedených projektů, tyto mnohdy ještě nejsou ukončeny, a proto nejsou uvedeny v aktuálním skutečném stavu.

Současně je nutné podotknout, že ve vztahu k některým cílovým ukazatelům se výsledný stav plnění liší od plánovaného stavu. Dále jsou uvedeny různé varianty a rovněž jeden příklad:

- » Plánovaný stav a aktuální stav plnění se výrazně odchylojí od cílových hodnot:
 - Oblast podpory 3.1 (Kooperace v oblasti ochrany klimatu, ochrany lesa a přírody, péče o krajinu a odpadové hospodářství), indikátor výsledků „Počet osob, účastnících se projektu“ - oproti cílové hodnotě 200 osob, zde činí plánovaný stav 67. 058 a aktuální stav plnění 58.498 (podíl stavu plnění na závazném plánu 29247 %).
- » Aktuální stav plnění se významně odchyloje od plánovaného stavu a cílových hodnot:
 - Oblast podpory 1.4 (Společný fond malých projektů), indikátor výsledku „Počet osob účastnících se projektu“ – cílová hodnota 10.000 účastníků (plánovaný stav 8. 750) zde stojí proti stavu plnění 61.789 účastníků.
- » Plánovaný stav se významně odchyloje od cílových hodnot a aktuálního skutečného stavu:
 - Oblast podpory 2.2 (Kooperace a rozvoj přeshraničních struktur v cestovním ruchu), indikátor výsledku „Délka nově budovaných eventuálně vybudovaných turistických tras“ – cílová hodnota 5000 m oproti plánovanému stavu 148 176 m. Aktuální stav plnění opět představuje pouze 1 200m.

Podíl aktuálního stavu plnění na plánovaných cílových hodnotách jednotlivých prioritních os přitom nesouvisí s podílem vyplacených prostředků, jak ukazuje následující tabulka:

Prioritní osa	Finanční realizace	Materiální realizace
	Podíl čerpaných prostředků na prostředcích IFP v %	Podíl skutečného stavu na „cílových hodnotách“ v %
Prioritní osa 1	45%	200%
Prioritní osa 2	14%	439%
Prioritní osa 3	21%	3827%
Celkem	32%	1489%

Vyobrazení 9: Korelace finanční a materiální realizace, Zdroj: SMUL, vlastní zázornění¹⁶

Takto jsou již všechny prioritní osy vzhledem k materiální realizaci překročeny a vzhledem k čerpání prostředků dosud překročeny nejsou. Je však markantní, že například prioritní osa 1, která vykazuje největší podíl na čerpání prostředků, dosahuje u materiální realizace nejnižší hodnoty. Tento stav může být vysvětlen také rozdílným uplatněním investičních a neinvestičních opatření v rámci prioritních os. Tak je při vysokém zastoupení investičních opatření v Prioritní ose 1 v této ose také nejvyšší finanční vyčerpání prostředků (ve výši 45 %).

Následující vyobrazení ukazuje indikátory a agregované cílové hodnoty na úrovni programu. Ve vztahu k indikátorům výstupů zřetelně vystupuje výrazné překročení plnění indikátoru „Počet osob, které se účastní společných opatření ke vzdělávání a dalšímu vzdělávání“ o 2 913 % k 31.12.2013 oproti plánovaným cílovým hodnotám. Indikátory výsledku v oblasti připravenosti na spolupráci ukazují, nakolik budou záměry kritérií v oblasti spolupráce naplněny, resp. kolik kritérií bude naplněno. To bude v následující části textu analyzováno.

Indikátory	Cílová hodnota*	Výstupní hodnota	Výsledek 2007	Výsledek 2008	Výsledek 2009	Výsledek 2010	Výsledek 2011	Výsledek 2012	Výsledek Celkem
Počet podpořených případů	622	0	0	0	68	47	36	47	198
Vstupní indikátory									
Finanční indikátor									
Suma všech vyplacených prostředků	207.396.944,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	72.563.351,15 €	41.158.001,94 €	40.143.494,04 €	42.171.916,80 €	196.036.763,93 €
Indikátory výstupu									
Připravenost na spolupráci									
Počet záměrů, které naplňují minimálně 2 kritéria	468	0	0	0	1	0	0	0	1

¹⁶ Finanční realizace – viz Vyobrazení 5 – 8 Materiální realizace: hodnoty představují sumu všech indikátorů výstupů a výsledků prioritní úrovně.

Společné plánování, společná realizace, společné financování, společný personál									
Počet záměrů, které naplňují minimálně 3 kritéria									
Společné plánování, společná realizace, společné financování, společný personál	119	0	0	0	3	5	4	4	16
Počet záměrů, které naplňují minimálně 4 kritéria									
Společné plánování, společná realizace, společné financování, společný personál	35	0	0	0	64	42	32	43	181
Přeshraniční spolupráce									
Počet záměrů, které slouží společné infrastruktuře	507	0	0	0	38	32	24	36	130
Počet záměrů, které slouží spolupráci v oblastech veřejných služeb	44	0	0	0	17	2	0	1	20
Počet záměrů, které odbourávají izolaci zlepšeným přístupem k dopravním cestám, ICT a službám	26	0	0	0	2	1	3	2	9
Počet záměrů, které naplňují a zlepšují společnou ochranu a management životního prostředí	45	0	0	0	11	12	9	6	39
Počet osob účastnících se společných opatření v oblasti vzdělávání a dalšího vzdělávání	ca. 4.000	0	0	0	0	3 900	43 500	69 101	116 501
Indikátory výsledku									

Finanční indikátor									
Kvocient ze sumy celkových výdajů všech priorit / suma dotačních prostředků všech priorit	1,179	0	0	0	1,19	1,21	1,21	1,19	1,2

*Cílová hodnota je vztažena k r. 2015

Vyobrazení 10: Indikátory a agregované cílové hodnoty na úrovni programu

Dosažení cílové hodnoty u indikátorů výstupů v oblasti spolupráce činilo k 31.12.2012 32 %, jak ukazuje následující vyobrazení. Je potřeba poukázat na to, že cílová hodnota je vztažena k r. 2015 a tudíž není možné momentálně očekávat její plné dosažení.

	Cílová hodnota*	Výsledek	Podíl dosažení cíle (v %)
Indikátory připravenosti na spolupráci dohromady	622	198	32%

*Cílová hodnota je vztažena k r. 2015

Vyobrazení 11: Naplňování cílové hodnoty indikátorů v oblasti připravenosti na spolupráci

Je potřeba vyzdvihnout pozitivum, že více záměrů, než bylo plánováno, naplňuje minimálně čtyři kritéria. Následující vyobrazení ukazuje, že cílová hodnota záměrů, které naplňují minimálně čtyři kritéria, odpovídá 6 % ze všech záměrů. K 31.12.2012 však naplňovalo 91 % všech záměrů minimálně 4 kritéria.

Připravenost na spolupráci				
Indikátory	Cílové hodnoty*	Podíl na cílových hodnotách celkem (v %)	Výsledek celkem	Podíl na výsledku celkem (v %)
Počet záměrů, které naplňují minimálně 2 kritéria: společné plánování společná realizace společné financování společný personál	468	75%	1	1%
Počet záměrů, které naplňují minimálně 3 kritéria: společné plánování společná realizace společné financování společný personál	119	19%	16	8%

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce
 mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014-2020
 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

Počet záměrů, které naplňují minimálně 4 kritéria: společné plánování společná realizace společné financování společný personál	35	6%	181	91%
Celkem	622		198	

* Cílové hodnoty jsou vztaženy k r. 2015

Vyobrazení 12: Dosažení cílů v oblasti kooperace

Pozitivní skutečností je, že nejméně čtyři kritéria naplnilo více záměrů, než bylo plánováno. Následující vyobrazení ukazuje, že cílový stav záměrů, které splnily alespoň čtyři kritéria tvoří 6 % všech záměrů.

3.1.2 Základní výsledky rozhovorů s odborníky

K doplnění a validaci zjištěných výsledků monitorovaných dat byly navíc provedeny rozhovory s odborníky, s jedenácti kontaktními osobami na saské a české straně, na základě Příručky pro provádění rozhovorů. Cílem rozhovorů bylo důkladněji prodiskutovat aktuální stav realizace, překážky v realizaci a pozadí. Výběr finálních kontaktních osob následoval po odsouhlasení se zadavatelem. Příručka, podle níž byly prováděny rozhovory, je připojena v příloze.

Instituce	Jméno	Pozice
SMUL	Steiger, Antje	Zástupce řídicího orgánu programu, zastupující Lead OP
SMUL	Dörfel, Petra	pověřený zástupce SMUL v programu Cíl 3, zástupce odboru v redakční skupině pro přípravu období 2014+, člen Monitorovacího výboru
SAB	Ulrike Große	Lead JTS a zástupce saských odborníků
SAB	Döring, Magdalena	Saský kontrolor dle článku 16
Euroregion Neisse-Nisa-Nysa	Watterott, Gerhard	Člen Monitorovacího výboru, Lead partner pro projekt FMP v ER Nisa; zástupce euroregionu v redakční skupině pro přípravu období 2014+
Německá odborová organizace Region Sasko	Bernstorf, Anna	Zástupce hospodářských a sociálních partnerů, člen Monitorovacího výboru

Vyobrazení 13: Složení týmu odborníků Sasko

	Jméno	Pozice
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	Ing. Zelenková, Romana	Zástupce národního orgánu programu
Euroregion Elbe / Labe , Ústí nad Labem	Ing. Lipský, Vladimír	člen Monitorovacího výboru, kooperační partner v projektu FMP euroregionu Elbe/Labe
Krajský úřad Ústeckého kraje	Bc. Paarová-Littmanová Zuzana	Zástupce regionálních subjektů - krajů
Centrum pro regionální rozvoj ČR	Ing. Weingärtnerová, Markéta	Český kontrolor dle článku 16
Okresní hospodářská komora, Liberec	Ing. Procházka, Martin	Zástupce českých hospodářských a sociálních partnerů; člen Monitorovacího výboru

Vyobrazení 14: Složení týmu odborníků ČR

Základní výsledky rozhovorů ohledně obsahu a fungování aktuálního dotačního programu lze shrnout následovně:

- » **Cíle a strategie programu** byly v zásadě hodnoceny jako adekvátní. Zejména čeští odborníci zaznamenali, že stanovené cíle odpovídají místním požadavkům. Německá strana zčásti zmínila, že stanovené cíle nejsou vždy relevantní z hlediska místních potřeb, přičemž jsou místně často preferována investiční opatření, programová strategie se však spíše soustředí na „měkká opatření“. To ovlivňuje realizaci programu. Co se spektra zacílení programu týče, někteří odborníci považovali nabídku dotační podpory za příliš širokou, jiní ji považovali za příliš úzkou; zde tedy nepanuje shoda. Zároveň bylo konstatováno, že měla být navzdory přechodnému období ochrany Německého pracovního trhu přijata integrace pracovního trhu.
- » Za problematické byly označeny rozdílné definice **cílových skupin** v Sasku a České republice. Na české straně nejsou soukromé podniky způsobilé čerpat dotace, což vede mimo jiné k tomu, že saské MSP, které dotace čerpat mohou, mají problémy najít v Čechách odpovídající partnery. Jako další problém byla označena rozdílná správní struktura v Sasku a v Čechách, což vede k tomu, že pro české krajské úřady jakožto potenciální žadatele je těžké najít odpovídajícího partnera z oblasti veřejné správy na saské straně. Někteří odborníci vyzdvihovali jako důležité široké spektrum cílových skupin

programu, jiní je označovali za příliš velké. Pozitivně byly vyzdvíženy zvláště spolky, svazy a obce, které se starají o dobrou kooperaci.

- » Téměř všichni odborníci konstatovali široké spektrum **dotlačných aktivit** a považovali tuto skutečnost za dobrou. Česká strana poukazovala na rozdílné potřeby na obou stranách hranic. Zatímco v české části dotačního území je poptávka zejména po investičních opatřeních, je na saské straně např. v oblasti silniční infrastruktury vzhledem k její dobré kvalitě poptávka po stavebních projektech v oblasti silnic minimální. Připomínka byla vnesena ohledně přílišné detailnosti specifikace způsobilých dotačních aktivit. Tyto by neměly být specifikovány tak podrobně, ale měly by být definovány obecněji, protože jinak nelze zohledňovat jednotlivé případy a zvláštnosti.
- » Vzhledem k vlivu programu na **Regionální rozvoj** byl konstatován vyšší dopad jiných dotačních programů s větším rozpočtem - zejména v rámci EFRR. Program byl ale v zásadě posuzován jako mající pozitivní vliv na regionální rozvoj.
- » Vliv programu na **přeshraniční spolupráci** byl hodnocen pozitivně, protože bez tohoto programu by mnoho projektů nemohlo existovat a např. komunity na obou stranách hranice se i díky tomuto programu dlouhodobě viditelně sblížují. Zejména neinvestiční opatření podle některých odborníků na obou stranách vedla ke sblížování regionů. U investičních projektů byla spolupráce částečně pouze formální. Zvláštní důležitost v oblasti sblížování regionů náleží místním „Lead partnerům“ a jejich angažovanosti.
- » Jako **dobře fungující oblast** byla oběma stranami označena prioritní osa 1. Česká strana zmínila zejména oblast podpory 1.3 (Kooperace v oblasti bezpečnosti, záchranných služeb, ochrany před katastrofami a protipožární ochrany), která již v roce 2010 mohla vykazovat úplné vázání prostředků. Zvláště je třeba vyzdvihnout tuto prioritní osu vzhledem k poptávce, a tedy vázání prostředků. Často byla zmiňována také oblast podpory 2.2 (Kooperace a rozvoj přeshraničních struktur v cestovním ruchu); zde je vázání prostředků a jejich čerpání menší, bylo ale konstatováno, že projekty fungují dobře.
- » Za hlavní **výzvu** považují obě strany skutečnost, že české podniky nemohou čerpat podporu. Bylo také podotknuto, že pro podniky existují obecně zcela jiné, odpovídající dotační programy. Česká strana upozornila na nízkou účast univerzit. Ta má především dvě příčiny – a to jak obecně náročnou přípravu projektů (přičemž univerzity mohou využít méně administrativně náročné národní dotační programy), tak nemožnost podpory soukromých podniků, jakožto potenciálních projektových partnerů (např. pro aplikované výzkumné projekty). Dalším důležitým problémem zmíněným oběma stranami je dlouhá doba čekání na vyplacení dotace (tedy nutnost předfinancování projektů), což může být

zvláště u malých subjektů, zejména pak u obecně prospěšných společností enormní finanční problém.

- » **Spolupráce účastníků** Monitorovacího výboru a ministerstev obou zemí byla označena jako dobrá. Ve vztahu k Saské bance pro obnovu a rozvoj (SAB) byly ale vyřčeny některé kritické připomínky. Někteří odborníci vytýkali časté personální změny v rámci SAB, které vedou ke ztrátě know-how. Oběma stranami byly vytýkány dlouhé čekací doby u SAB a časté změny požadavků na projekty, které by mohly vést k růstu byrokratických vícenákladů. Dále česká strana shledává problematickým také to, že SAB sídlí pouze v Sasku.
- » S ohledem na **Realizační dokument** byl označen za problematický rozdíl mezi německou a českou verzí i dodatečně vzniklé regionální realizační předpisy. Někteří dotázaní považují dokument za příliš dlouhý. Jako řešení byl učiněn návrh vytvořit nadřazené řešení a správním orgánům poskytnout prostor pro volné uvážení. Tím by nemusely být všechny detaily stanovené v realizačním dokumentu, nýbrž by mohly být stanoveny individuálně podle uvážení správních orgánů.
- » Odborníci obou stran vyzvedli jako **silnou stránku programu** přínos k přeshraniční spolupráci vznikem mezinárodních kontaktů a sítí. Některými dotázanými odborníky na obou stranách byla rovněž jako silná stránka označena širší podporovaných aktivit. V této souvislosti zmínila německá strana, že spolupráce s českými účastníky je dobrá.
- » Komplexnost a délka postupu u kontroly dle článku 16 a s tím spojenými byrokratickými náklady byly oběma stranami identifikovány jako **slabé stránky programu**. Saská strana rovněž poukázala na vysoké náklady, které z toho vyplývají (zejména na straně SAB).

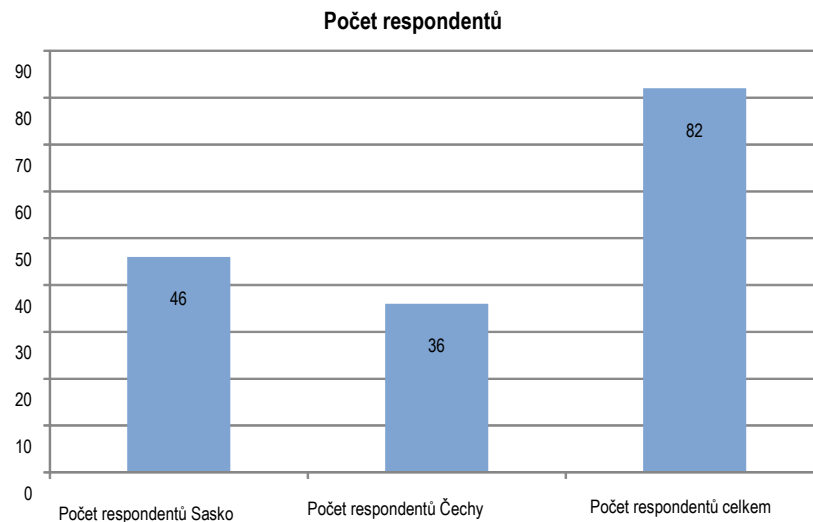
Za další slabé stránky byly mimo jiné nazvány následující aspekty:

- Strukturální rozdíly ve veřejné správě na obou stranách,
- Neumožnění trojstranných projektů (s Polskem).

3.1.3 Základní výsledky online dotazníku

Jako další součást byl proveden online dotazník pro Lead partnery na německé a české straně. Cílem bylo zjistit hodnocení spokojenosti cílových skupin s realizací a úspěšností projektu. K tomu bylo potřeba získat hodnocení dotačního procesu a výběru projektů k podpoře účastníky. Kromě toho byli respondenti dotázáni na budoucí potřeby.

Anketa byla provedena námi užívaným softwarem Exavo SurveyStudio®. Dohromady bylo se žádostí o vyplnění dotazníku kontaktováno e-mailem 176 Lead partnerů¹⁷. Návratnost ankety činila přibližně 47 %. Výsledky ankety (dohromady i odděleně za Česko a Sasko i oblasti podpory) jsou zobrazeny níže. Online dotazník je součástí přílohy.



¹⁷ Původně byly k dispozici kontakty na 202 Lead partnerů – 116 na německé a 84 na české straně. Přitom se v souboru kontaktů vyskytovalo 17 e-mailových adres více než jednou. Tyto duplikáty musely být odstraněny. 9 e-mailových adres bylo v době rozesílání nefunkčních, resp. nebylo možné získat funkční adresy.

Oblast podpory	Četnost	%
1.1	8	10 %
1.2	20	24 %
1.3	7	9 %
1.4	2	2 %
1.5	3	4 %
2.1	6	7 %
2.2	18	22 %
3.1	14	17 %
3.2	4	5 %
Celkem	82	100 %

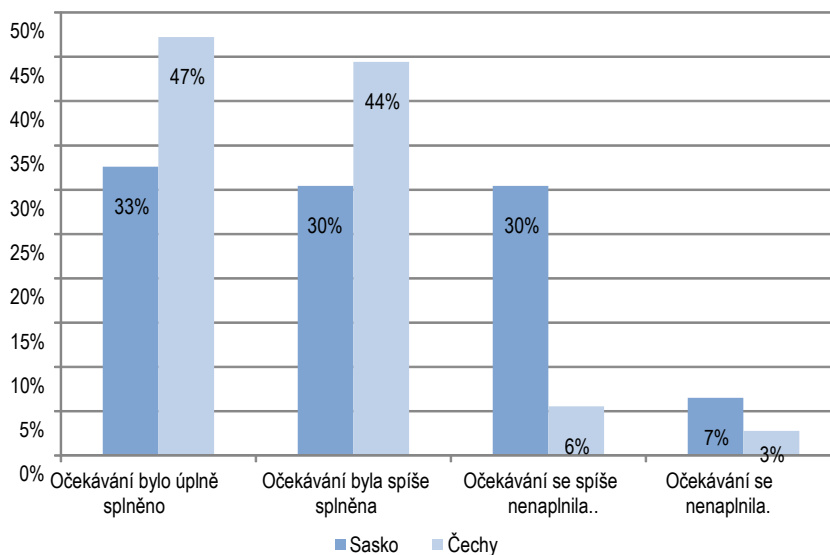
Vyobrazení 15: Přehled počtu respondentů podle území a oblastí podpory

Lead partneři měli na začátku v zásadě velmi rozdílná očekávání ohledně podpory. Od programu očekávali mj.:

- » Podporu přeshraniční spolupráce, ještě lepší přeshraniční spolupráce ve všech oblastech, aktivace spolupráce s mezinárodními partnery (EU), rozvoj samozřejmých, každodenních partnerství,
- » Naplňování společných cílů, vědecký a hospodářský užitek pro všechny zúčastněné partnery, návaznost obsahu podpory na předcházející období
- » Finanční podpora (vyšší sazba finančních prostředků) při realizaci odborných cílů, umožnění nových projektů,
- » Pokud možno málo byrokracie v rámci programu, rychlé zpracování žádosti a schválení,
- » Rychlé poskytování informací a rozhodování, jasná, jednoznačná a proveditelná pravidla, na co dotace je a na co není,
- » Flexibilita v realizaci projektu, srozumitelná podpora a poradenství pro projektové cíle a obsah projektu.

Pro většinu dotázaných byla očekávání spojená s podanou žádostí úplně nebo částečně splněna. Přitom bylo ale možné pozorovat rozdíly mezi respondenty saské a české strany. Zatímco 47 % českých respondentů vidí svá očekávání jako splněná úplně a 44 % alespoň částečně, u saských respondentů je to jen 33 % popřípadě 30 %. 30 % dotázaných německých respondentů oproti tomu uvedlo, že jejich očekávání spíše nebyla naplněna. (Vyobrazení 16).

Do jaké míry byla splněna Vaše očekávání ohledně poskytnuté podpory?



Vyobrazení 16: Do jaké míry byla splněna Vaše očekávání ohledně poskytnuté podpory?, N=82

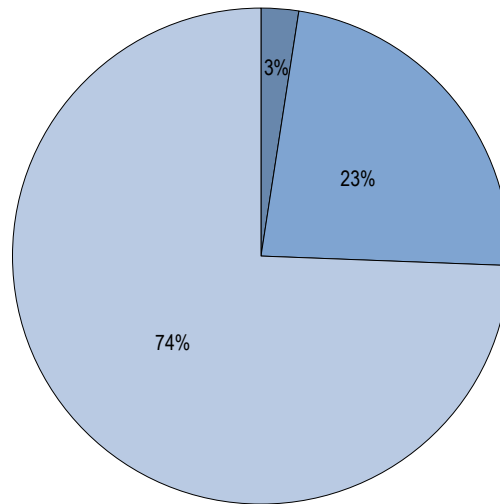
Jako hlavní důvody nesplněných očekávání jsou uváděny především „nákladný, byrokratický a neefektivní postup získání podpory“ nebo také „neprůhledná a přebujelá byrokracie“. Jeden z respondentů například uvedl, že většinu pracovní doby v rámci projektu musel věnovat zprávám o pokroku projektu, účetnictví, žádostem o změnu projektu, auditům, odpovědím dotazů auditorů a žádostem o výplatu podpory. K tomu byly jmenovány také „duplicitní a triplicitní žádosti, doklady a účty“, „částečně nesrozumitelné vysvětlivky a pokyny k vyplnění“ i „časté personální změny / změny kontaktních osob“ na místě poskytujícím dotaci. Doba pro zpracování žádosti a především pro přezkoumání dokumentů se pohybuje vysoko nad cílem, který si sama SAB zadala, což opět vede ke „značným finančním problémům v realizační fázi“.

Jeden dotázaný došel k následujícímu závěru: „Obsahově splnil program podpory z velké míry očekávání, neexistuje žádný geniálnější program. Bohužel vnitřní, značně přebujelé kontrolní mechanismy a nekonečně protahované finanční toky zastiňují pozitivní dojem.“

Zajímavá jsou ale i opět rozdílná vnímání na saské a české straně: Zatímco pouze tři z 36 Lead partnerů na české straně uvedli, že jejich očekávání nebyla splněna na základě výše uvedených problémů v postupu pro získání dotace, na saské straně se podobným způsobem vyjádřilo 17 z 46 Lead partnerů.

Dalším jmenovaným bodem je silné omezení hospodářské využitelnosti cílových výsledků projektu.

**Předpokládejme že, Vaše žádost o podporu v rámci programu Cíl3 nebyla schválena.
Mohli byste svůj záměr popř. své cíle realizovat také bez
dotace?**



- Ano, záměr by mohl být realizován bez podpory, ale v pozdějším časovém horizontu..
- Ano, záměr by mohl být realizován bez podpory, ale jen částečně..
- Ne, záměr by nemohl být bez podpory realizován..

Vyobrazení 17: Předpokládejme, že Vaše žádost o dotaci v rámci Programu Cíle 3 nebyla schválena: Byli byste schopni realizovat svůj záměr nebo cíle také bez dotace?, N=82

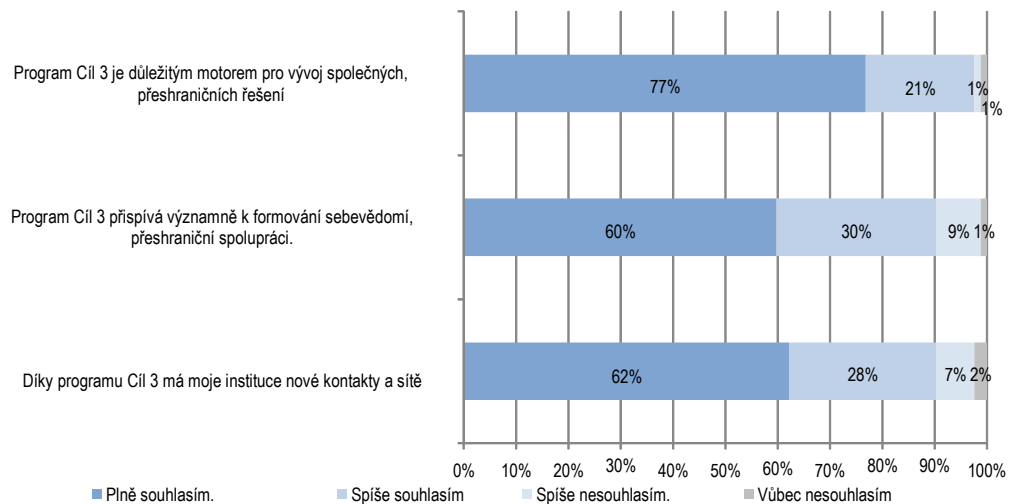
„Efekt svezení se“ se zároveň pohybuje¹⁸ v rozumném rámci. 74 % respondentů uvedlo, že plánovaný záměr by zdaleka nebylo možné realizovat bez udělené dotace – zde měla tedy dotace počáteční efekt. Ve 26 % případů by bylo sice možné záměr realizovat, avšak pouze částečně

¹⁸ K efektu svezení se dojde tehdy, pokud je žadateli poskytnuta dotace, aniž by ji potřeboval, protože by mohl finanční prostředky generovat jiným způsobem. Efekt svezení tak omezuje účinnost dotace a není tedy žádoucí. Je-li příjemce dotace zcela odkázan na dotaci, vzniká pak počáteční efekt. Počáteční efekty jsou tedy původní efekty dotace. Objevují se všude tam, kde je dotace v každém případě nezbytná k realizaci záměru příjemcem. Za dotační efekty lze ale také označit efekty, které vedou k upřednostnění realizace (efekt preference) nebo ke zvětšení záměru (efekt zvětšení). Shrnutím vychází najevo podnětující působení dotace z počátečního a preferenčního efektu a efektu zvětšení. Dotace je v těchto případech účinná, přičemž podle principu podřízenosti je žádoucí zejména počáteční efekt.

popřípadě později; zde tedy měla dotace zvětšující efekt, popřípadě efekt preference (Vyobrazení 17).

Respondenti se domnívají, že Program Cíl 3 je důležitým motorem pro rozvoj společných, přeshraničních řešení, přispívá k budování povědomí významu přeshraniční spolupráce a umožňuje vznik nových, přeshraničních kontaktů a sítí (Vyobrazení 18). U výpovědí 2 a 3 je přitom zaznamenán lehce vyšší podíl neutrálních odpovědí (částečně souhlas, částečně nesouhlas), což může vyplývat z toho, že na program je nahlíženo částečně jen jako na nástroj pro rozšíření vědomí významu přeshraniční spolupráce (protože je zapojeno jen málo přímých účastníků), popřípadě, že již dříve bylo integrováno mnoho partnerů do přeshraničních sítí.

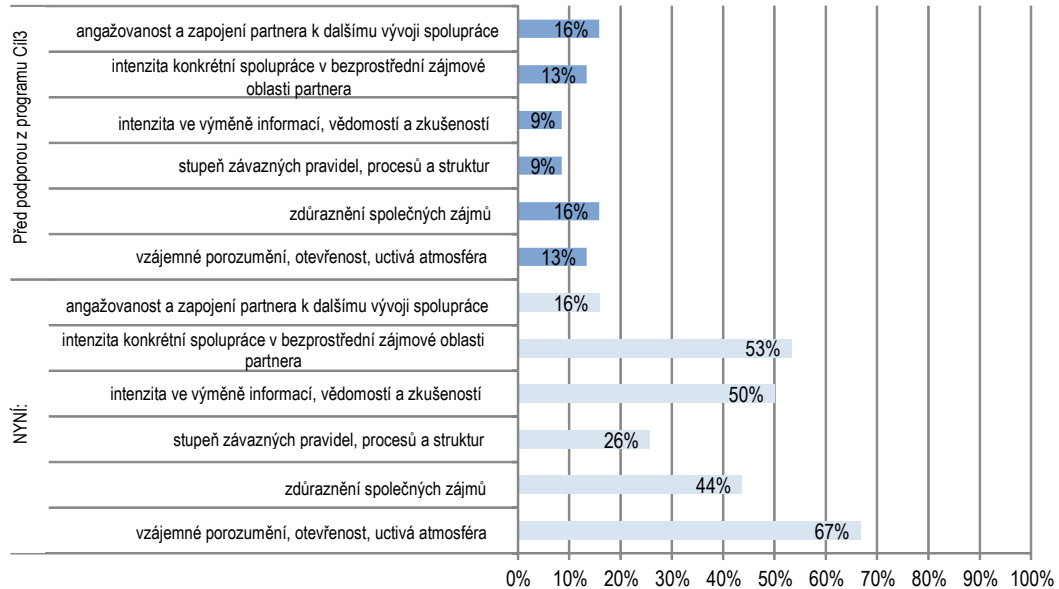
Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky?



Vyobrazení 18: Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky?, N=82

Konkrétně vidí Lead partneři díky podpoře zřetelné zlepšení ve spolupráci mezi saskými a českými partnery v současném projektu, (Vyobrazení 19), především v intenzitě konkrétní spolupráce v přímých oblastech zájmu partnerů, v intenzitě výměny informací, vědění a zkušeností, ve zdůraznění společných zájmů a ve vzájemném porozumění, otevřenosti a v dobré atmosféře. Trochu menší pokroky vidí dotázaní v angažovanosti a stimulaci partnerů k dalšímu rozvoji spolupráce a k rozvoji závazných pravidel, procesů a struktur. Zde se ale v pohledu českých a saských partnerů nově objevují rozdíly. Němečtí Lead partneři jsou kritičtější ke spolehlivosti partnera a spolehlivosti společných pravidel, procesů a struktur.

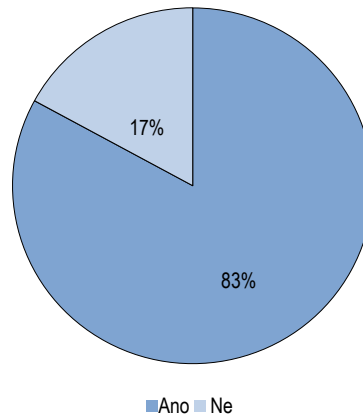
Jak se změnila spolupráce mezi saskými a českými partnery v projektu/záměru díky podpoře v rámci programu Cíl3? (Odpověď: velmi dobře)



Vyobrazení 19: Jak se změnila spolupráce mezi saskými a českými partnery v projektu/záměru díky podpoře v rámci programu Cíl3?, N=82

Současně 83 % dotázaných uvádí, že disponuje pevným okruhem partnerů k provedení přeshraničních projektů, což poukazuje na jistou spolehlivost spolupráce.

**Máte stabilní okruh partnerů k provedení
přeshraniční spolupráce?**

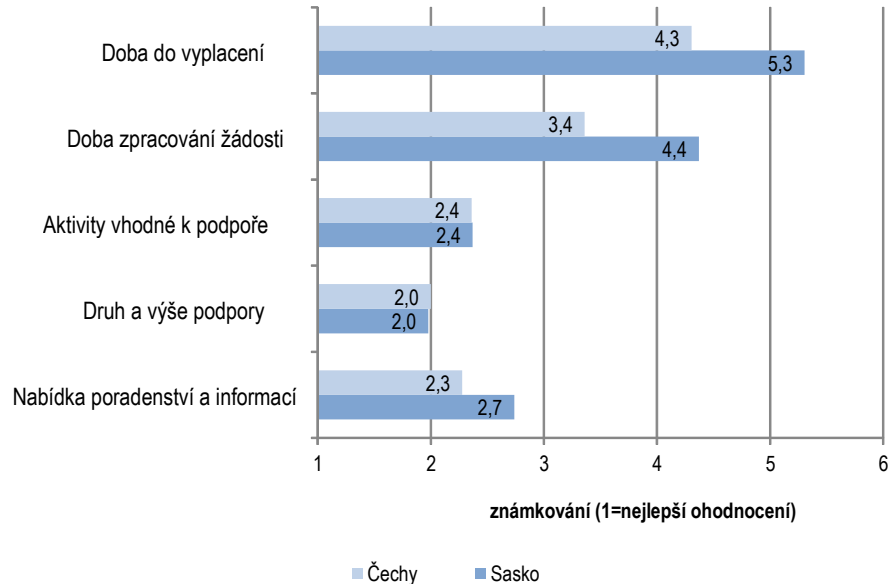


Vyobrazení 20: Máte stabilní okruh partnerů k provedení přeshraniční spolupráce?, N=82

Respondenti byli požádáni o zhodnocení aktuálních rámcových podmínek podpory. Známkou 3,1 (na stupnici známek ve škole 1-6) zhodnotili respondenti rámcové podmínky celkově jako průměrné. Nejlépe obstály celkově s průměrnou známkou druh a výše podpory a rovněž podporované aktivity. Mnohem hůře byly hodnoceny oproti tomu doba zpracování žádosti a doba k vyplacení podpory, v průměru hůře než dostatečně (Vyobrazení 21). Zde se saští respondenti ukazují jako méně spokojení než respondenti na straně české (současně je hodnocení průměrně o jednu známku horší).

Také aspekty nabídky poradenství a informovanosti jsou hůře ohodnoceny na saské straně, než na straně české. To může být odůvodněno tím, že na české straně existují podrobné, písemné příručky k žádostem a k provedení projektů, zatímco na saské straně se prosazuje především osobní poradenství žadatelů - jehož kvalitu limitují časté personální změny.

**Jak posuzujete aktuální rámcové podmínky podpory u
 následujících aspektů
 (průměr, školní známky 1-6)**

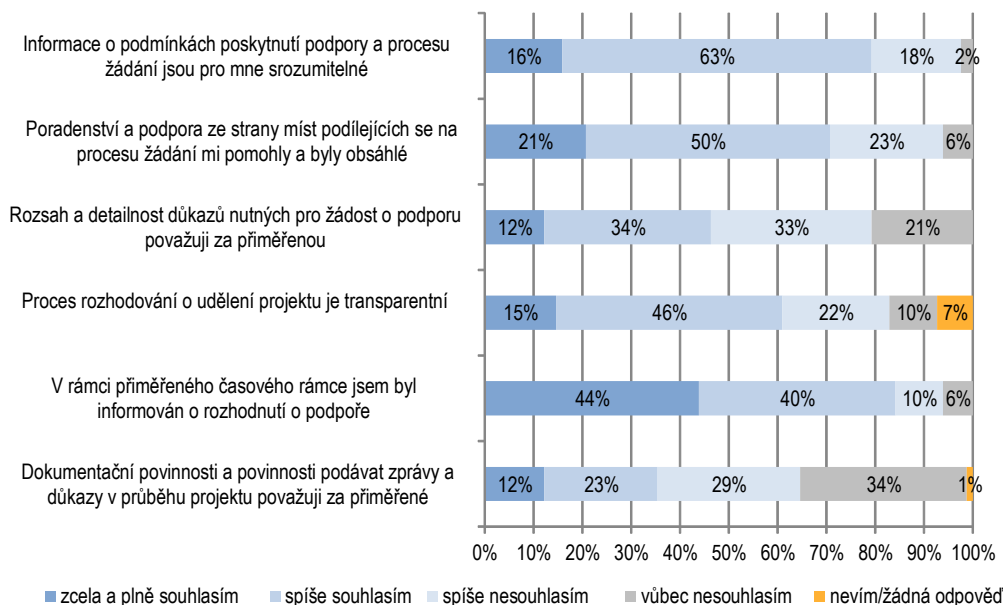


Vyobrazení 21: Jak posuzujete aktuální rámcové podmínky podpory u následujících aspektů? N=82

Nejméně souhlasných odpovědí uvedli dotázaní k výroku „Povinnosti podávat dokumenty, zprávy a doklady v průběhu projektu považují za přiměřené“ – 63 % spíše souhlasilo nebo nesouhlasilo vůbec (Vyobrazení 19). Podobně to platí pro výpověď „Rozsah a detailnost dokladů nutných pro žádost o dotaci považují za přiměřenou“ (54 % nesouhlasilo).

Většinový souhlas naproti tomu získaly výpovědi „O rozhodnutí o podpoře jsem byl informován v rámci přiměřeného časového rámce“, „Informace o podmínkách poskytnutí podpory a procesu žádání jsou pro mne srozumitelné“, „Poradenství a podpora ze strany míst podílejících se na procesu žádání mi pomohly a byly obsáhlé“ a „Proces rozhodování o udělení projektu je transparentní“.

Jak se shodují tyto výpovědi s Vaším názorem?

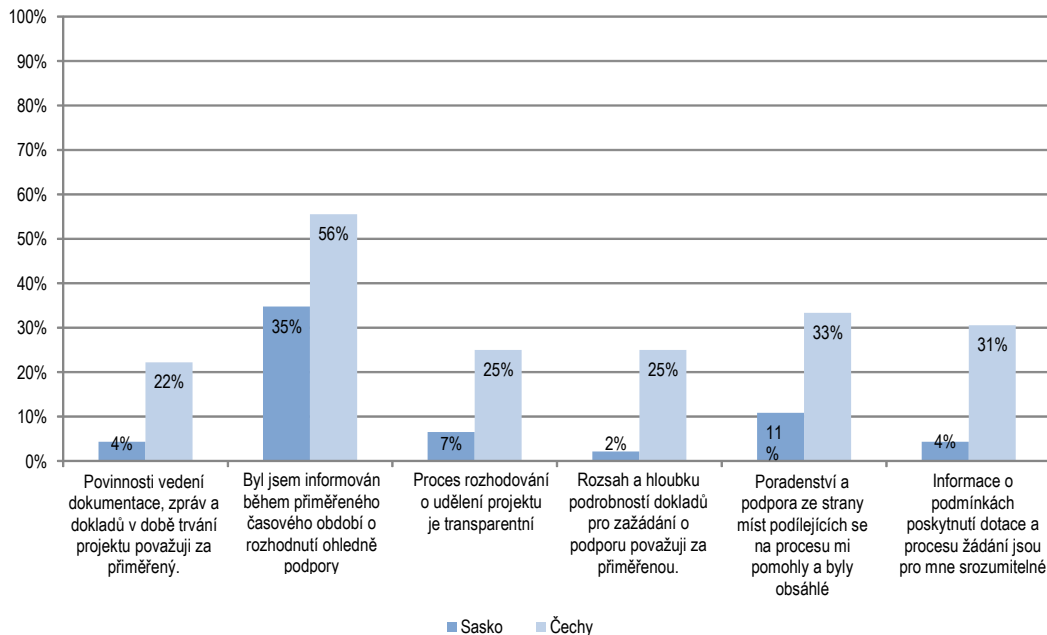


Vyobrazení 22: Jak se shodují následující výpovědi s Vaším názorem? N=82

I u této otázky se však ukázalo, že s procesem vyřizování žádosti existuje daleko větší nespokojenost na saské, než na české straně. Čeští partneri opět vyjádřili větší souhlas, než jejich saští kolegové – tento trend je vidět ve všech výpovědích (Vyobrazení 23).

Totéž platí pro aspekt nabídky poradenství a informací („Informace o podmínkách poskytnutí dotace a procesu žádání jsou pro mne srozumitelné“ – jen 4 % saských respondentů plně souhlasila). Vedle toho plně souhlasí jen 7 %, popř. 11 % saských respondentů s výroky „Proces rozhodování o udělení podpory projektu je transparentní“ a „Poradenství a podpora ze strany míst podílejících se na procesu mi pomohly a byly obsáhlé“.

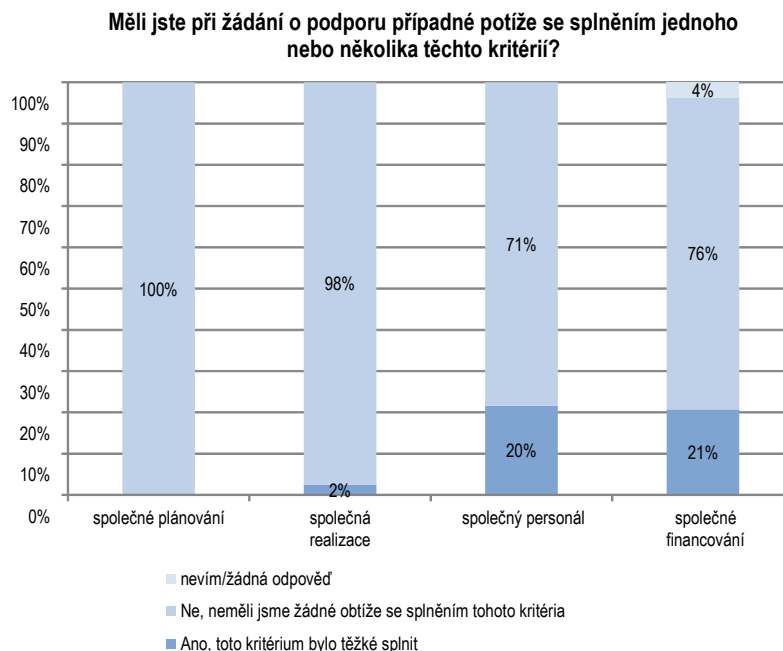
Jak se shodují následující výpovědi s Vaším názorem? - Hodnocení Sasko vs. Čechy
 (Odpověď: zcela souhlasím)



Vyobrazení 23: Jak se shodují následující výpovědi s Vaším názorem? – Vyhodnocení Sasko vs. Česká republika, N=82

Naproti tomu byli na obou stranách Lead partneři jednotní při hodnocení, že požadavky na kvalitu spolupráce mezi českými a saskými institucemi, které je třeba splnit pro podání žádosti v rámci Programu Cíle 3¹⁹, nepředstavují v podstatě žádné velké problémy (kritéria „společný personál“ a „společné financování“ jsou přítom ale výrazně obtížněji splnitelná) (Vyobrazení 24).

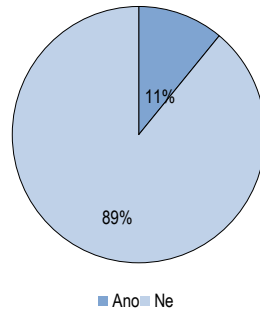
¹⁹ Je třeba splnit nejméně dvě ze čtyř kritérií „společné plánování“, „společná realizace“, „společný personál“ a „společné financování“.



Vyobrazení 24: Měli jste při žádání o podporu případné potíže se splněním jednoho nebo několika těchto kritérií?N=82

Pouze 11% dotázaných uvedlo, že kvůli těmto požadavkům už jednou musel být projekt zrušen (Vyobrazení 25).

**Zabránily případně požadavky ve formě těchto čtyř
kritérií ve Vašem případě už dříve vzniku nějakého
projektu / záměru?**



Vyobrazení 25: Zabránily případně požadavky ve formě těchto čtyř kritérií ve Vašem případě už dříve vzniku nějakého projektu / záměru? N=82

Dotázaní Lead partneři byli na závěr požádáni o hodnocení (z jejich úhlu pohledu) zásadních silných a slabých stránek probíhajícího Programu Cíle 3 pro přeshraniční spolupráci mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou – příklady citátů respondentů jsou uvedeny v následujících textových rámečcích.

Výběr uvedených hlavních silných stránek

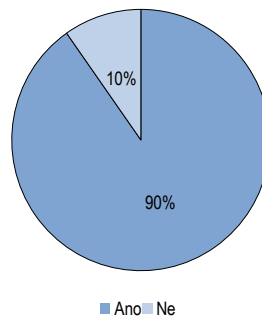
- » Silné stránky jsou jednoznačně společné financování a zavádění rovnocenných systémů, s nimiž může pracovat jakýkoliv uživatel, ať už mluví německy, česky nebo polsky. Pozitivní také je, že dochází ke zlepšování spolupráce a porozumění mezi sousedy.
- » Výsledky projektů se týkají minimalizace deficitu v příhraničních oblastech - výsledky týkající se spolupráce, porozumění, lepší komunikace zúčastněných
- » Posílení spolupráce, konkrétní realizace nápadů a projektů
- » Navázání dobrých kontaktů a dobré spolupráce mezi německými a českými sousedy
- » Vyrovnávání úrovně vzdělávacích institucí a infrastruktur, ekonomický rozvoj
- » Realizace jednotlivých projektů v příslušné zemi s odsouhlaseným obsahem a společným vyhodnocením
- » Souhra investic do hmotných prostředků a lidských zdrojů (popř. vzdělávání), trvalost projektů díky vzdělávacím opatřením, zařazení velmi rozdílných cílových skupin a nositelů je velmi obohacující
- » Vytvoření velmi dobré sítě mezi zúčastněnými partnery, čilá výměna mezi partnery projektu i nad rámec projektu
- » Obsahově nejgeniálnější dotační program během posledních 20 let
- » Většinou velmi kvalitní projekty
- » Místní program s místní správou financovaný EU (pro region z regionu)
- » Možnost velkého výběru zpracovaných témat
- » Vysoký podíl financování a minimální vlastní podíl
- » Dobrá všeobecná známost programu
- » Požadavek splnění minimálně dvou ze čtyř kritérií nutí ke skutečné spolupráci

Výběr uvedených hlavních slabých stránek

- » Slabé stránky jsou jednoznačně v příliš obsáhlém a složitém procesu žádání, přípravy a vykazování dokladů.
- » Poměr časové náročnosti vůči užítku, byrokracie, dlouhé zúčtovací doby
- » Časově náročný a příliš byrokratický proces žádání, realizace projektu a kontroly projektu, příliš dlouhé cykly vyplácení.
- » Náklady musí být při podání žádosti naplánovány léta dopředu až do posledního detailu (například kancelářské potřeby atd.), bez možnosti hodnocení budoucího vývoje
- » Komplikované modalita vyúčtování
- » Dlouhé doby pro zpracování v SAB, především při kontrole dokumentů, představují pro partnery projektu nepředvídatelný problém, který může vést až k platební neschopnosti
- » Personál - nedostatečné možnosti poradenství, měnící se odborní pracovníci
- » Netransparentní procesy kontroly v průběhu realizace projektu
- » Nízká uživatelská přívětivost u formulářů a při komunikaci
- » Nutné předběžné financování: tato překážka vylučuje mnoho malých spolků z účasti, doba mezi vyúčtováním a vyplacením finančních prostředků je příliš dlouhá
- » Částečně rozdílné interpretace příslušných úřadů (a strukturální rozdíly)
- » Katalog realizovaných projektů ukazuje málo inovací
- » Cílové zaměření dotačního programu je příliš silně zaměřeno na obce
- » Částečné jazykové a komunikační problémy
- » Malá (nebo žádná) koordinace aktivit mezi projekty s podobným zaměřením
- » Nedostatečné šíření informací směrem k veřejnosti

Celkem považuje 90 % dotázaných Lead partnerů program za relevantní pro jejich práci nebo instituci také do budoucna (Vyobrazení 26). Lead partneři tuto relevantnost vyvozují zejména ze základní myšlenky programu – to znamená z dalšího zlepšování přeshraniční spolupráce, z vývoje pozitivních efektů pro rozvoj regionů přesahující hranice a ze zpracovávání společných výzev na obou stranách hranic.

Považujete do budoucna program za relevantní pro Vaši práci / instituci?



Vyobrazení 26: Považujete do budoucna program za relevantní pro Vaši práci / instituci? N=82

Již nyní je region citelně více sblížený, proto je třeba i do budoucna zajistit kontinuitu společně vytvořených příprav a prací; Kromě toho vidí občané díky podporovaným, přeshraničním opatřením jasně dotační politiku EU. Současně uvádějí dotázaní také nezbytnost pokračující finanční podpory s vynecháním jiných možností financování a vzhledem ke složité finanční situaci by mnoho aktivit nebylo v budoucnu možné dále financovat.

3.2 Část 2: Vyhodnocení a syntéza

3.2.1 „Mini-multikriteriální analýza“ a syntéza

K syntéze všech výsledků a k vyvození systematických výroků týkajících se kvality, efektivity a účinnosti byla následně provedena „mini-multikriteriální analýza“ / „malý scoring“ všech opatření na základě systému bodového ohodnocení. Na základě jednotného hodnotícího standardu byly hodnoceny všechny oblasti záměrů podle udaných výsledků vyhodnocení údajů monitoringu, rozhovorů s odborníky a online dotazníku.

Pro zhodnocení byly vybrány následující dimenze²⁰:

- » Podíl schválených prostředků (podíl schválených prostředků na prostředcích podle IFP v %)
- » Podíl vyplacených prostředků na schválených prostředcích (v %)
- » Dosažení cílů indikátorů výstupů (podíl stavu naplňování na cílových hodnotách v %)
- » Dosažení cílů indikátorů výsledků (podíl stavu naplňování na cílových hodnotách v %)
- » Zmínění oblasti podpory v rámci rozhovorů s odborníky (pozitivní nebo negativní)
- » Online anketa, výsledky otázky č. 2: „Do jaké míry byla Vaše počáteční očekávání ohledně podpory naplněna? Prosíme, zvolte jednu z nabízených odpovědí.“ (srovnání s průměrným výsledkem)
- » Online anketa, výsledky otázky č. 4: „Do jaké míry souhlasíte s následujícími tvrzeními? K hodnocení použijte škálu od 1 (zcela souhlasím) po 4 (zcela nesouhlasím).“ (srovnání s průměrným výsledkem všech odpovědí)
- » Online anketa, výsledky otázky č. 5: Jak se změnila spolupráce mezi českými a saskými partnery ve Vašem projektu/ záměru prostřednictvím podpory v rámci programu Cíl 3?
- » Prosíme, ohodnoťte spolupráci PŘED podporou a NYNÍ ve škále od 1 (velmi dobrá) po 4 (velmi slabá).“ (srovnání s průměrným výsledkem všech odpovědí k NYNĚJŠÍMU stavu)

Prahové hodnoty bodového hodnocení ohledně dosahování finančních a materiálních cílů byly přitom stanoveny na základě očekávaného stavu vývoje k 31.12.2012 vzhledem k celému období financování (popř. n+2). Bodové hodnocení výsledků rozhovorů a ankety se zakládalo na názorech dotazovaných osob nebo na vyhodnocení výsledků ankety pro jednotlivé oblasti podpory ve vztahu

²⁰ Otázky 2, 5 a 6 z online šetření byly vybrány z toho důvodu, že jsou nejvíce vhodné k měření/představení dosahování cílů a účinku podpory, tedy na jednu stranu naplňování očekávání příjemců podpory a na druhou stranu vliv programu na přeshraniční spolupráci a k ilustraci konkrétního pokroku se zřetelem na přeshraniční spolupráci v rámci projektů.

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce
mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020
včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

k celkovým průměrným výsledkům. Na konci každého procesu naleznete pro každé ohodnocené opatření bodovou hodnotu (skóre).

Tabulky uvedené níže shrnují především systematiku ohodnocení a následně finální ohodnocení.

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

	Vyhodnocení údajů monitoringu				Vyhodnocení Rozhovory s odborníky	Vyhodnocení online dotazník		
	Podíl schválených prostředků	Podíl vyplacených prostředků na schválených prostředcích	Indikátory výstupu Dosažení cíle	Indikátory výsledku Dosažení cíle		Vyhodnocení otázky 2	Vyhodnocení otázky 4	Vyhodnocení otázky 5
Operacionalizace	Podíl schválených prostředků k prostředkům podle IFP v %;	Podíl vyplacených prostředků na schválené prostředky v %	Podíl stavu splnění na cílových hodnotách v %	Podíl stavu splnění na cílových hodnotách v %	Uvedení během rozhovoru	Porovnání s průměrným výsledkem	Porovnání všech odpovědí	Porovnání všech odpovědí NYNÍ
Bodové hodnocení	> 90% = 1; 80 - 90% = 0; < 80% = -1	> 60% = 1; 40 - 60% = 0; < 40% = -1	> 60% = 1; 40 - 60% popř. žádné údaje = 0; < 40% = -1	> 60% = 1; 40 - 60% n. žádné údaje = 0; < 40% = -1	Převážně pozitivní zmínky = 1; Nebylo zmíněno nebo Celkově neutrální zmínky = 0; Převážně negativní zmínky = -1	lepší než průměr (+ 5%) = 1; průměr (+ nebo - 5%) = 0; horší než průměr (- 5%) = -1	lepší než průměr (+ 5%) = 1; průměr (+ nebo - 5%) = 0; horší než průměr (- 5%) = -1	lepší než průměr (+ 5%) = 1; průměr (+ nebo - 5%) = 0; horší než průměr (- 5%) = -1

Vyobrazení 27: Systém hodnocení

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

Prioritní osa	Oblasti podpory	Vyhodnocení údajů monitoringu				Vyhodnocení Rozhovory s odborníky	Vyhodnocení online dotazník			Celkový výsledek Oblast podpory	Celkový výsledek Prioritní osa
		Podíl schvál. prostředků	Podíl vypl. prostředků na schl. prostředcích	Indikátory výstupu Dosažení cíle	Indikátory výsledku Dosažení cíle		Vyhodnocení otázky 2	Vyhodnocení otázky 4	Vyhodnocení otázky 5		
1: Vývoj společenských rámcových podmínek v dotačním území	1: Kooperativní zlepšování a potřebná výstavba a budování infrastruktury a kooperace v oblasti regionálního plánování a rozvoje	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	0,0	1,0	0,63	0,50
	2: Kooperativní opatření v oblastech lidských zdrojů sociokulturního rozvoje a partnerské spolupráce	1,0	0,0	1,0	1,0	1,0	-1,0	0,0	1,0	0,50	
	3: Kooperace v oblastech bezpečnosti záchranné služby, ochrany proti přírodním katastrofám a požární ochrana	1,0	1,0	-1,0	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,50	
	4: Společný fond pro malé projekty	1,0	0,0	1,0	1,0	1,0	0,0	1,0	-1,0	0,50	
	5: Opatření pro odstranění škod z povodní v srpnu 2010 a podpora preventivních opatření souvisejících s povodněmi	1,0	-1,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0	0,38	
2: Rozvoj hospodářství a cestovního ruchu	1: Hospodářská spolupráce a rozvoj přeshraničních hospodářských struktur	1,0	0,0	1,0	1,0	-1,0	1,0	0,0	1,0	0,50	0,50
	2: Spolupráce a rozvoj přeshraničních struktur v cestovním ruchu	1,0	-1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,50	
3: Zlepšení stavu přírody a ochrany životního prostředí	1: Kooperace v oblastech ochrany klimatu, ochrany lesů a přírody péče o krajinu a nakládání s odpady	1,0	-1,0	1,0	1,0	0,0	-1,0	0,0	-1,0	0,00	0,13
	2: Kooperace v oblastech ochrany před povodněmi, vodních děl a ochrany vodních zdrojů	1,0	-1,0	1,0	1,0	0,0	1,0	-1,0	0,0	0,25	

Vyobrazení 28: Přehled finálního bodového hodnocení

Výsledky scoringu podle zvolených dimenzí ke zhodnocení dat z monitoringu odráží už dříve načrtnuté výsledky. Vázání prostředků je od konce roku 2012 již téměř plně dosaženo (v prioritní ose 1 již od 2010). Proto dosahují všechny oblasti podpory podle podílu schválených prostředků pozitivní bodové hodnocení. Čerpání prostředků je však pomalé. To se projevuje v dimenzi podílu vyplacených prostředků na schválených prostředcích především v negativním bodovém hodnocení oblastí podpory 1.5, 2.2, 3.1 a 3.2.

Při porovnání finanční a materiální realizace v rámci výsledků scoringu získáme různorodý obrázek. Vzhledem k materiální realizaci vykazují všechny prioritní osy překročení cílových ukazatelů, přičemž také zde jsou značné rozdíly mezi oblastmi podpory popřípadě příslušnými indikátory výstupů a výsledků. Prioritní osa 3 značně překračuje cílové ukazatele, za ní následuje prioritní osa 2, což se projevuje vesměs pozitivním bodovým hodnocením příslušných oblastí podpory. Oblasti podpory 1.1 a 1.3 se přitom oproti výše zmíněným projevují přinejmenším v případě indikátorů výstupů méně pozitivně (pro oblast 1.5 nejsou k dispozici separátní data). Vzhledem k částečně významnému překročení cílových indikátorů se nabízí otázka, jak jsou původně definované indikátory (výsledků) blízké realitě.

Všeobecně odborníci hodnotili program jako důležitý pro přeshraniční spolupráci a pro vytvoření odpovídajících sítí. V mnoha případech byla také pozitivně hodnocena šíře dotací podporovaných aktivit. Dotazovaní odborníci celkově hodnotili nejlépe prioritní osu 1 stejně jako oblast podpory 2.2 – jak z hlediska čerpání prostředků, tak z hlediska fungování projektů. Výsledky scoringu toto reflektují a ukazují, že především oblasti podpory 1.1 až 1.4 stejně jako 2.2 byly odborníky zmiňovány převážně v pozitivním světle.

Vyjádřená kritika se vztahovala především na byrokratické postupy při žádání a během podpory a především na problematiku předběžného financování projektů.

Co se týče oblasti podpory 2.1 dopadlo hodnocení odborníků relativně špatně, což se také projevuje negativním bodovým hodnocením v rámci scopingu. Přitom odborníci tuto oblast většinou považují za důležitou. Kritika se většinou týká současné nemožnosti podpory soukromých podniků na české straně. Co se týče oblasti podpory 1.5 a hodnocení prioritní osy 3 ukazuje se v rámci scoringu absence jednoznačného hodnocení ze strany rozhovorů s odborníky (pozitivní i negativní hodnocení, resp. žádné explicitní zmínky).

Výsledky online dotazníku ukazují, že i dotázaní Lead partneři považují program v zásadě za důležitý pro přeshraniční spolupráci. Pozitivně byla hodnocena i šíře způsobilých aktivit, což se odráží také ve výsledcích scoringu. Z hlediska hodnocení Lead partnerů v jednotlivých oblastech podpory a prioritních osách podle zvolených dimenzí k vystihnutí dosažení cílů se ukazuje pestrý obrázek. Celkově vycházejí nejlépe prioritní osy 1 a 2. V rámci tohoto hodnocení tedy celkově

vycházejí pozitivně i oblasti podpory 1.5 a 2.1. Oproti tomu zde vycházejí méně dobře oblasti 3.1 a 3.2.

Nakonec se z hlediska všech faktorů nabízí pozitivní „celkové skóre“ pro prioritní osy 1 a 2 a v nich obsažené oblasti podpory (s výjimkou oblasti podpory 1.5). Na základě výsledků „mini-multikriteriální analýzy“ se tyto oblasti doporučují k podpoře v následujícím dotačním období. Na základě „mini-multikriteriální analýzy“ mají nižší potenciál k podpoře oblasti podpory 3.1 a 3.2 v rámci prioritní osy 3.

3.2.2 Doporučení pro nadcházející období

V závěru byla dále vypracována obsahová i procesní doporučení jako vstup pro nadcházející dotační období. Jako hlavní se nabízejí základní otázky:

- » Jaká opatření jsou pro podporu vhodná i do budoucna na základě zkušeností z minulosti?
- » Do jaké míry jsou důsledky na plánovanou strategii podpory ovlivněny zkušenostmi z probíhajícího dotačního období (například přerozdělení prostředků)?
- » Jaká doporučení lze vyvodit z analýzy procesu vzhledem k budoucí účinné administrativně technické realizaci (mimo jiné zjednodušení a usměrňování procesů, systému monitorování a výběru projektu, posouzení udržitelnosti a rovnosti příležitostí)?

Z dat monitoringu, rozhovorů s odborníky i online šetření vyplývá poměrně diferencovaný a částečně rozporuplný obrázek o tom, které oblasti by bylo rozumné v budoucím dotačním období nadále podporovat. Na základě výsledků „mini-multikriteriální analýzy“ se přitom nabízí doporučení pro prioritní osy 1 a 2 a jím příslušné oblasti podpory (s výjimkou oblasti podpory 1.5). V rozhovorech s odborníky byl kromě toho pozitivně zmíněn také Fond malých projektů a oblasti jako cestovní ruch, v nichž původně docházelo k solidnímu čerpání prostředků, stejně jako oblasti podpory prioritní osy.

Co se týče otázky, které oblasti by neměly být převzaty do nadcházejícího dotačního období, vyplývá značně rozdílný a částečně si odporující obrázek. Na základě výsledků „mini-multikriteriální analýzy“ mají nižší potenciál k podpoře oblasti podpory 3.1 a 3.2 v rámci prioritní osy 3. Celkově se nabízí ke zvážení, zdali v budoucnu nevyřadit takové oblasti, po kterých nebyla zatím velká poptávka, jako např. hospodářská spolupráce. Na druhou stranu mohou zrovna takové oblasti přinést potřebu změn a mohou představovat zárodek k dosažení cílů, které dosud nebyly dosaženy, v rámci budoucího dotačního období.

Obě strany identifikovaly důsledky demografického rozvoje (zejména nedostatek kvalifikovaných pracovních sil, vzdělávání a další vzdělávání, zdraví) jako důležitý problém vývoje projektového

území a jmenovaly jej oblasti, na kterou je třeba se zaměřit v následujícím dotačním období. Dále byly uvedeny vzdělávání a jazyk, a na české straně pak i infrastruktura jako oblast zaměření. V této souvislosti byly zmíněny i životní prostředí a udržitelný rozvoj, diskriminace a sociální napětí (nárůst pravicového extremismu). Jako silné stránky a potenciál projektového území identifikovala německá strana zejména již dobře etablované projekty a sítě, na něž by měl nový program 2014–2020 navázat. Na české straně je potenciál viděn v transferu vědeckých poznatků a v rozvoji přeshraničních sítí technické infrastruktury. Obě strany identifikovaly cestovní ruch za oblast, na kterou by se měl nový program zaměřit.

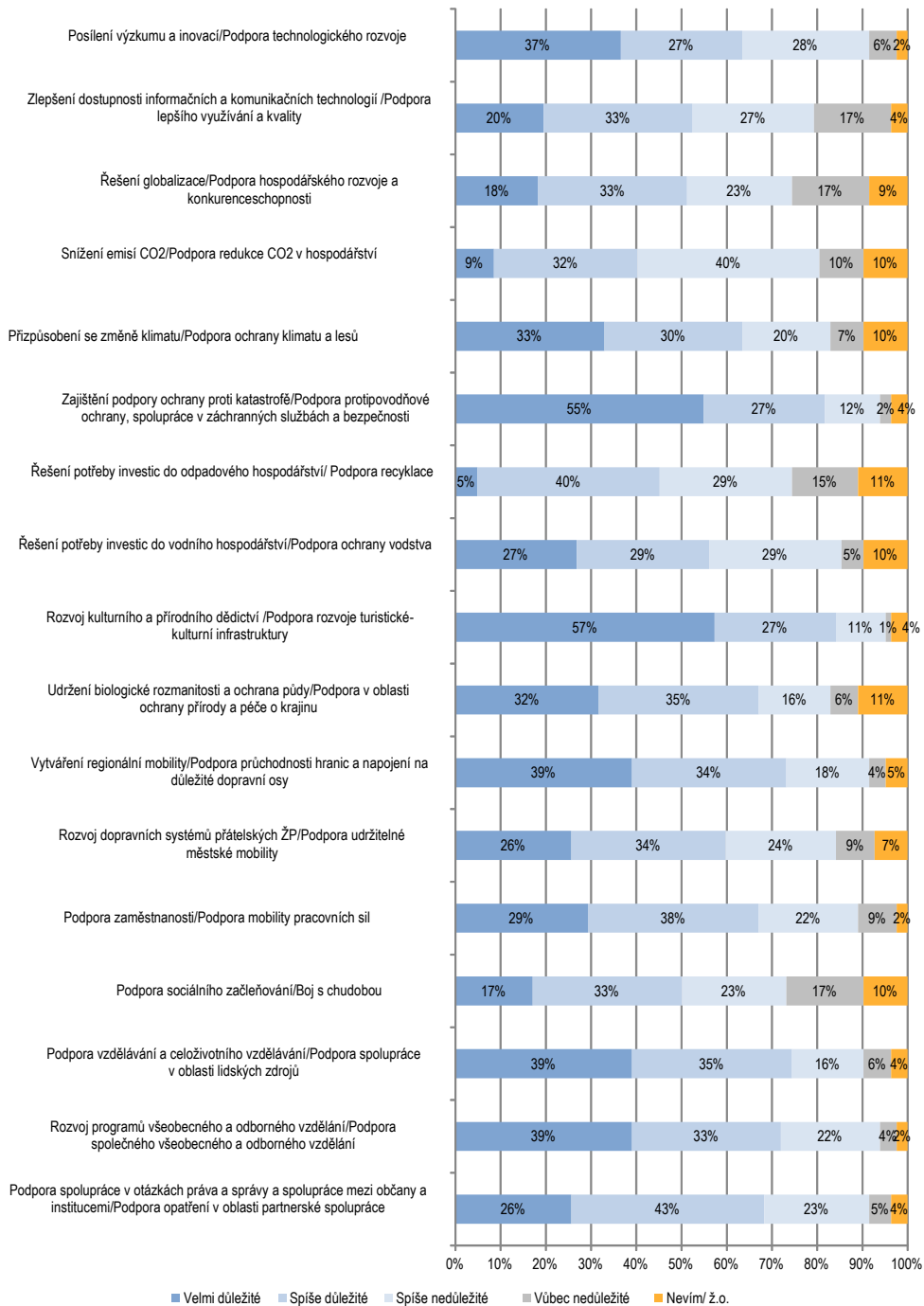
Lead partneři, stejně jako výsledky online šetření, pro budoucí podporu upřednostňovali zejména oblasti (Vyobrazení 29):

- Rozvoj kulturního a přírodního dědictví / Podpora rozvoje turistické a kulturní infrastruktury,
- Zajištění ochrany před katastrofami / Podpora ochrany proti povodním, spolupráci v záchranných službách a bezpečnosti,
- Vytvoření regionální mobility / Podpora průchodnosti hranic a napojení na důležité dopravní osy,
- Podpora vzdělávání a celoživotního vzdělávání / Podpora spolupráce v oblasti lidských zdrojů,
- Rozvoj programů všeobecného a odborného vzdělání / Podpora společného všeobecného a odborného vzdělání,
- Posílení výzkumu a inovací / Podpora technologického rozvoje,
- Přizpůsobení se změně klimatu / Podpora ochrany klimatu a lesů a
- Zachování biologické rozmanitosti a ochrana půdy / Podpora v oblasti ochrany přírody a péče o krajinu.

Naproti tomu poměrně malou podporu získaly oblasti:

- Řešení potřeby investic do odpadového hospodářství / Podpora recyklačního hospodářství,
- Snížení emisí CO₂ / Podpora snížení CO₂ v hospodářství,
- Podpora sociálního začleňování / Boj s chudobou,
- Řešení globalizace / Podpora hospodářského rozvoje a konkurenceschopnosti
- Zlepšení dostupnosti informačních a komunikačních technologií / Podpora lepšího využívání a kvality.

Na které z následujících hlavních oblastí by se měla podle Vás zaměřit budoucí podpora?



Vyobrazení 29: Na které z následujících hlavních oblastí by se měla podle Vás zaměřit budoucí podpora? N=82

Relevantní faktory pro finální rozhodnutí ohledně budoucího obsahového nastavení podpory by měly ze znaleckého hlediska především představovat:

- » zkušenosti s čerpáním prostředků
- » hledisko silných a slabých stránek stávajících oblastí podpory
- » předpisy EK pro nové dotační období

Zásadním prvem nových Nařízení a SSR je přitom, se zřetelem na zadání EK pro nové dotační období, především tematická koncentrace na méně priorit a orientace na cíle strategie EU 2020. Těžiště leží v souladu s Návrhem nařízení o Evropské územní spolupráci na následujících evropských prioritách a intervencích, při nichž přináší spolupráce nejvyšší přidanou hodnotu:

- » rozvoj ekonomiky založení na znalostech, výzkumu a inovacích
- » podpora environmentálně šetrné, z hlediska využívání zdrojů efektivní a konkurenceschopné ekonomiky
- » podpora vysoké míry zaměstnanosti, která posiluje sociální a územní soudržnost
- » budování kapacit veřejné správy

Aktuální stav výběru tematických cílů (viz kapitola 4.1) pro nové dotační období ilustruje následující přehled:

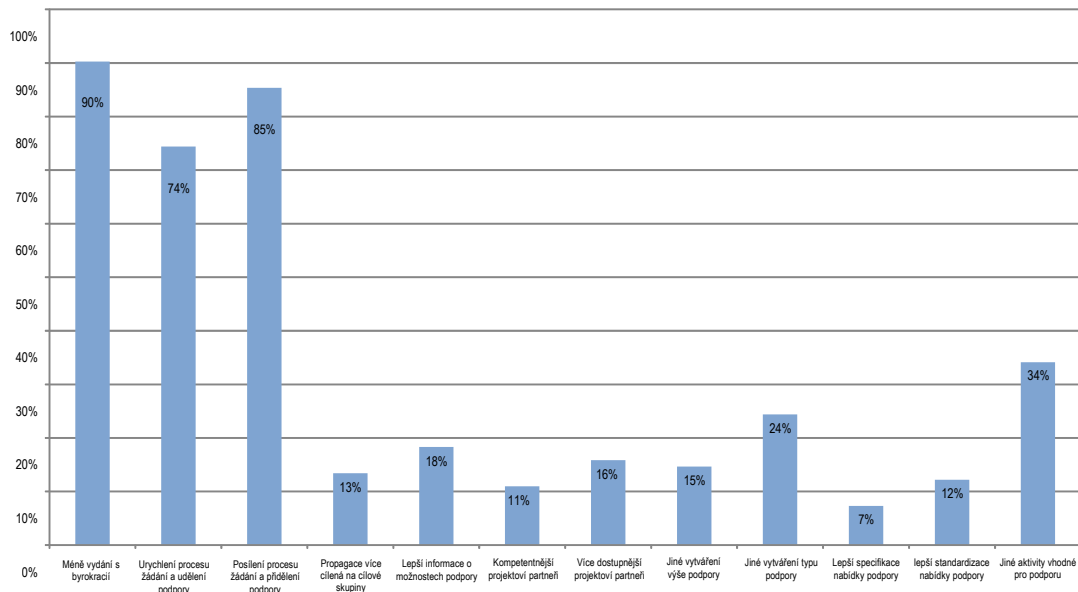
- » Cíl 5: podpora přizpůsobení se změnám klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik
- » Cíl 6: ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů
- » Cíl 7: podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách
- » Cíl 10: investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení
- » Cíl 11: posilování institucionální kapacity a účinné veřejné správy

Prostřednictvím výběru těchto pěti tematických cílů může v zásadě dojít k naplánování precizního použití prostředků a naplnění požadované tematické koncentrace na méně priorit. Zároveň je zjištěn vyšší překryv mezi vyjádřenými potřebami/zájmy Lead partnerů a těmito zamýšlenými tematickými cíli jakož i celkových analytických výsledků bilancování stávajícího dotačního období.

Se zřetelem na podobu postupu realizace programu je vzhledem k částečně významnému překročení cílových indikátorů otázkou realističnost definovaných (výsledných) indikátorů. Pro nadcházející dotační období je proto třeba realisticky přizpůsobit kvantifikaci cílů (také vzhledem k požadavkům nových vyhlášek), do kterých budou zahrnuty zkušenosti z aktuálního dotačního období.

Kromě toho vidí znalci zjevný potenciál pro zlepšení v oblasti administrace žádostí a dotační podpory, zejména zpřesněním, zjednodušením a standardizací administrace jakož i zadání EK k redukci administrativních nákladů pro příjemce podpory v nadcházejícím dotačním období.

Jaké aspekty by podle Vašeho názoru zvýšily motivaci potenciálních žadatelů aby skutečně o dotaci požádali?



Vyobrazení 30: Jaké aspekty by podle Vašeho názoru zvýšily motivaci potenciálních žadatelů, aby skutečně o dotaci požádali? N=82

- » Konkrétní návrhy obsahovaly:
 - Více / kvalitnější informační a poradenská nabídka
 - Toolbox se všemi nutnými formuláři: centrální poskytování všech dokumentů od začátku do konce realizace projektu (včetně procesu přípravy a podávání žádostí)
 - Jednorázové vysvětlení procesů: Poskytování srozumitelných a transparentních přehledů o nastavení procesu podávání žádostí a administrativním chodu projektů jakož i jasná a jednotná definice pojmů
 - Zjednodušení / zkrácení případně přizpůsobení formulářů
 - Předvyplněné vzorové dokumenty
 - Zjednodušení procesu podávání zpráv o projektu pomocí přípravy a poskytnutí mustrů zpráv

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce
mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020
včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

- Zavedení garancí ke zkrácení prodlev / časového rámce přepracování jak v oblasti žádostí, tak v oblasti přezkumných řízení
- Větší přiměřenost s ohledem na podklady/doklady/zprávy, ev. zjednodušení nakládání s doklady
- Zjednodušení dotačních pravidel, ev. redukce národních předpisů / separátních regionálních pravidel podpory, jednota pravidel mezi oběma zeměmi
- Právní jistoty: Jasně předpisy ohledně zodpovědnosti aktérů zapojených v procesu implementace, stabilita a spolehlivost odpovědného personálu, spolehlivější a na osobách nezávislá vyjádření
- Lepší vzájemná komunikace orgánů zapojených do implementace programu

Pro zjednodušení spolupráce byly dále chváleny německo-české „**partnerské burzy**“ organizované bankou SAB, pro iniciování přeshraničního partnerství poznáváním potenciálních zájemců. Dále byla otevřena diskuse o **internetovém fóru** nebo něčem podobném, kde by si účastníci projektu mohli vyměňovat zkušenosti s průběhem/ problémy/ podněty.

Dalším důležitým prvkem z hlediska posuzovatelů je plynulá implementace **e-řešení**, která jsou plánována jako závazná v navrhovaných vyhláškách, aby bylo možné je co možná nejrychleji používat od samého začátku. Samozřejmě je třeba, aby byli žadatelé o tomto novém systému včas informováni a e-řešení byla sestavena přátelským způsobem pro uživatele, aby také byla skutečně využívána.

4. Výsledky pracovního balíčku 2

Následující kapitola shrnuje výsledky pracovního balíčku 2, v souladu s čl. 55 Přeshraničního ustanovení ((EU) 1303/2013), resp. s hlavními částmi uvedenými v metodických materiálech k obsahu a organizaci²¹ evaluace ex ante SF EU.

4.1 Výsledky hodnocení programové strategie vč. výsledků hodnocení přínosu Programu spolupráce k naplňování strategie „Evropa 2020“ (modul A)

Cíl zpracovaného modulu A, hodnocení programové strategie, má prozatím přispívat prostřednictvím externí expertizy k návrhu Programu spolupráce, který by měl být se SSR a Dohodou o partnerství konzistentním příspěvkem k naplňování strategie²² Evropa 2020. Následující kapitola obsahuje v této souvislosti výsledky hodnocení z hlediska:

- » Analýzy potřeb, konzistence a strategické intervenční logiky;
- » přínosu k naplňování strategie Evropa 2020;
- » intervenční logice programu a jeho priorit;
- » koherenční analýze;
- » zohlednění horizontálních cílů.

4.1.1 Analýza potřeb, konzistence a strategická intervenční logika

Hodnocení složí při analýze potřeb jako základ budoucího Programu spolupráce a zkoumá, do jaké míry vyhovuje specifickým výzvám v programovém území. Cílem je ověřit relevanci výzev identifikovaných v Programu spolupráce a stanovit vztah k výzvám a datům na národní úrovni i úrovni EU. Zároveň je třeba zohlednit přeshraniční perspektivy. Díky tomu bude možné posoudit návaznost analýzy potřeb na potřeby na národní a evropské úrovni. Podrobně se dbá také na to,

²¹ Evropská komise (2013): Období programového plánování 2014–2020 Monitorování a hodnocení evropské kohezní politiky. EFRR, ESF, kohezní fond, Příručka pro evaluaci ex-ante.

²² Evropské komisi (2013): Období programového plánování 2014–2020. Monitoring a hodnocení evropské kohezní politiky. EFRR, ESF, kohezní fond. Příručka k evaluaci ex ante
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/ex_ante_de.pdf.

dát do souvislosti socioekonomickou analýzu potřeb s národními reformními cíli a doporučeními pro jednotlivé země, a to při zohlednění přeshraniční perspektivy. Kromě toho je třeba zdůraznit specifické potřeby programového území a v analýze potřeb dostatečně reflektovat horizontální principy, tedy rovnoprávnost mužů a žen, nediskriminaci a udržitelný rozvoj.

V dalším kroku se ověřuje strategická intervenční logika programu. To znamená: do jaké míry byly konzistentně přeneseny identifikované výzvy a potřeby do cílů Programu spolupráce (tematické cíle, investiční priority a korespondující specifické cíle)? K tomu se plánuje porovnání výsledků výchozí analýzy s tematickými cíli definovanými v programu, investičními prioritami a specifickými cíli.

Analýza potřeb

Výchozím bodem pro vytvoření strategie Programu spolupráce je detailní popis a průzkum situace, resp. vývoje v programovém území ve formě socioekonomické výchozí situace i od ní se odvíjející identifikace silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb (SWOT analýza). Cíl spočívá v logickém a přísném spojení výsledků socioekonomického východiska s potřebami změn a formulováním cílů podpory / intervence.

Podkladem pro návrh Programu spolupráce je návrh socioekonomické analýzy (ve verzi z 2. května 2013). V textu je uveden profil silných a slabých stránek programového území a z toho jsou odvozeny i výzvy a potřeby intervencí jako základ cílového systému pro budoucí podporu. V kapitolách „Situace v programové oblasti“ a „analýza SWOT“ návrhu strategie programu ve vztahu ke strategii EU pro inteligentní, udržitelný a integrovaný růst a uskutečnění hospodářské, sociální a teritoriální soudržnosti se nachází shrnutí podstatných klíčových výsledků této socioekonomické analýzy. Přitom se zde také uvádí profil silných a slabých stránek programové oblasti v textové podobě, shrnutí v tabulkách SWOT a vyvození z toho plynoucích výzev a nezbytných kroků jako základ pro cílový systém budoucí podpory.

U předložené verze socioekonomické analýzy se jedná o rozsáhlý popis výchozí situace a podstatných výzev v programové oblasti. Analýza se zakládá na rozsáhlé a srozumitelné databázi, detailním popisu aktuálního stavu i podstatném vývoji v posledních letech. Výsledky analýzy jsou důsledné a vhodné pro odvození potřeb. Systém indikátorů použitý pro analýzu odpovídá požadavkům na fundovanou socioekonomickou analýzu. Stávající analýza potřeb v zásadě přesahuje klíčové cíle strategie Evropa 2020 a uvádí je částečně explicitně na národní a evropské rovině. Přitom jsou v socioekonomické analýze uchopeny i relevantní indikátory strategie Evropa 2020. Pro ještě lepší návaznost doporučujeme explicitní zdůraznění klíčových cílů strategie Evropa 2020 a rovněž i zobrazení přehledových tabulek.

Vedle toho se při šetření dbá na srovnávací analýzu indikátorů a volí se národní a evropský průměr jako srovnávací měřítko. Za zmínku však stojí, že se ve většině případů používá jako poslední datový bod rok 2010 (částečně také 2011, ale také 2009). Je to jistě zapříčiněno okamžikem vyhotovení analýzy i dostupností dat na evropské úrovni. Z dnešního hlediska tudíž aktuálnost dat poněkud zaostává. Kromě toho není socioekonomická analýza potřeb ve všech částech dána do souvislosti k národním reformním cílům a doporučením pro jednotlivé země; totéž platí, jak již bylo řečeno, pro strategii Evropa 2020.

Shrnutí i z něj plynoucí hodnocení silných a slabých stránek jsou celkově jednoznačně odvozeny z výsledků socioekonomické analýzy. Závěrečné analýzy jako základ pro odvození strategie (části k „Souhrnu“) nejsou přitom jednotné. Částečně existuje i konkrétní doporučení ohledně přijetí daného tematického cíle, částečně k tomu neexistuje žádné vyjádření. Rozdělením analýzy do různých částí („Souhrn“, „Hlavní problémy“ a „Potenciál pro přeshraniční spolupráci“) nejsou přitom následně identifikované nezbytné kroky na první pohled jasné.

Ve verzi socioekonomické analýzy předložené kolektivu hodnotitele jsou zohledněny obecné principy rovnoprávného postavení mužů a žen a nediskriminace. Analýza obsahuje na různých místech popis rozdílné situace mužů a žen v programové oblasti; tak je např. představena rozdílná situace mezi pohlavími v tematických oblastech populace, výdělečná činnost a vzdělání. Jsou zohledněny také aspekty nediskriminace a udržitelnosti; aspekt nediskriminace je však přitom na základě chybějící datové základny opravdu nedostatečně tematizován.

Kromě toho mohou existovat následující, další obsahové a strukturální pokyny s ohledem na další zlepšování čitelnosti, srozumitelnosti a hloubky šetření socioekonomické analýzy (nejedná se přitom především o podstatné nedostatky v analýze):

- » U případné ještě probíhající aktualizace resp. přepracování by se mělo kromě redakčního zpracování dbát i na výraznější jednotnost. To se mimo jiné týká obsahové struktury a formy různých částí analýzy. Tak jsou různé části textu částečně rozdílně strukturovány a stylisticky nejsou jak v hloubce analýzy, tak i ve stupni detailnosti vždy jednotné. Rozdílnost struktury textu ve formátování na některých místech nebo také částečně stejně znějící nápisy v jiných částech (např. „Potenciály přeshraniční spolupráce“ na stranách 70 a 71) ztěžují plynulost čtení.
- » Kromě toho lze podotknout, že obsažené obrázky jsou částečně obtížně čitelné nebo nejsou z důvodu formátování čitelné vůbec. Dále by stálo za zvážení, ještě jednou graficky vyhotovit a přehledněji shrnout požadavky a potřeby intervence plynoucí z profilu slabých a silných stránek pro podporu lepší čitelnosti/srozumitelnosti a řadit je dle (potenciálních) oblastí podpory nebo také oblastí činnosti.

- » Některé z uvedených trendů vývoje se netýkají pouze programového území, nýbrž také jiných nebo dokonce všech regionů Německa, Česka a Evropy. Stálo by za zvážení uvést hierarchicky centrální společenské, hospodářské, politické a ekologické rámcové podmínky. Tím by bylo dáno i jasnější začlenění vývoje v programové oblasti do daného národního resp. evropského kontextu. Význam tohoto dlouhodobého trendu a jeho charakteristiky v programové oblasti by byly výrazněji propracovány. Dále by z lepšího propojení vzájemně profitovaly jednotlivé výsledky analýzy. Příkladem jsou výsledky k demografickému vývoji a struktuře podnikání.

Konzistence a strategická intervenční logika

Jako centrální výchozí body strategie uvádí Program spolupráce na základě výše popsané socioekonomické analýzy a analýzy SWOT:

- » Přetrvávající výrazné rozdíly v programovém území, zejména v oblastech hospodářství a v rámci společenských rámcových podmínek;
- » dodatečné změny / vyostření situace na základě demografických změn (nedostatku kvalifikované pracovní síly) působí neblaze na hospodářský vývoj a vede ke snížení konkurenceschopnosti;
- » přeshraniční spolupráce mezi systémem vzdělávání a hospodářstvím i přeshraniční vzdělávání a další vzdělávání může snížit nedostatek kvalifikované pracovní síly, resp. působit podpůrně;
- » k tomu potřeba pro využití synergického efektu a dalšího budování přeshraniční spolupráce k udržení a využití infrastruktury;
- » pozitivní podněty pro hospodářský rozvoj a cestovní ruch zlepšením propustnosti hranic a infrastruktury - avšak nadále přetrvávají místní potřeby zlepšení v této oblasti;
- » potřeba lepšího napojení na nadregionální hospodářská centra k podpoře hospodářského růstu a přeshraniční mobility pracovní síly;
- » napjatá situace na trhu práce v programové oblasti vyžaduje mimo jiné působení ve směru společného trhu práce skrze spolupráci institucí na obou stranách, prostřednictvím vývoje společných nabídek a aktivit vzdělávání i budováním spolupráce a přenosu zkušeností a znalostí;

- » také problémy v oblasti přírody a životního prostředí vyžadují přeshraniční aktivitu - zahrnuje to ochranu klimatu, lesů a přírody i opatření ke zlepšení stavu vody, ochranu proti povodním a ochranu pro případ požárů a katastrof.

V návrhu Programu spolupráce jsou na základě této identifikované situace principiálně konzistentně vyvozeny vybrané stěžejní oblasti podpory. Centrální výchozí body socioekonomické analýzy a SWOT analýzy jsou celkově zachyceny ve smyslu konzistentní strategické intervenční logiky v identifikovaných případech potřeby, na základě odvozených specifických cílů a tematických cílů k jejich realizaci, priorit a investičních priorit. Zdůvodnění vybraných specifických cílů, tematických cílů, priorit a investičních priorit je srozumitelné.

Dále se bere ohled na evropské (mj. klíčové cíle strategie Evropa 2020, směrnice a klíčové akce SSR, nařízení, atd.) a národní (mj. národní reformní programy, dohody o partnerství, atd.) rámec i zkušenosti z aktuálního období podpory.

Vyobrazení 31 (níže) zobrazuje identifikované vývojové trendy v socioekonomické analýze podle tematických cílů, z nich odvozené intervence a specifické cíle i následné umístění v prioritách a investičních prioritách v Programu spolupráce.

Následující stránky:

Vyobrazení 31. Intervence, specifické cíle a lokalizace v OP

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

Identifikované vývojové linie dle Socioekonomické analýzy a analýzy SWOT (dle tematických cílů)	Odvozené akce / podpůrné akce jako zdůvodnění výběru tematických cílů	Odvozené specifické cíle	Konkrétní lokalizace v programu	Hodnocení konzistence odvození a lokalizace
<p><u>Cíl 1:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » Zvyšující se zapojení vysokých škol do přeshraniční spolupráce » Společné zájmy německých a českých aktérů, resp. těžiště výzkumných aktivit » Postupný vývoj podmínek k podpoře přeshraničního přenosu technologií » Nerovné rozdělení potenciálu VaV v programovém území » Potenciály VaV v podnikatelském sektoru v programové oblasti málo výrazné » Celkově nízká úroveň přeshraniční spolupráce veřejně financovaných výzkumných institucí a podniků » Souhrn: Prohloubení přeshraniční spolupráce v oblasti vědy a výzkumu by nemělo být samostatným těžištěm budoucího programu Evropské územní spolupráce 	/	/	Integrovat téma, případně aktivity v rámci jiných cílů/hlavních bodů	√

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

Identifikované vývojové linie dle Socioekonomické analýzy a analýzy SWOT (dle tematických cílů)	Odvozená potřeba opatření / podpory jako odůvodnění výběru tematických cílů	Odvozené konkrétní cíle	Konkrétní umístění do programu	Hodnocení konzistence vyvození a lokalizace
<p><u>Cíl 2:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » Dosaženo rozsáhlého pokrytí s širokou škálou s minimálním plněním » Souvislý proces k odbourání zaostalosti, např. výstavba sítě na české straně, trend vyrovnávání územních rozdílů » Dobře fungující zaběhnuté komunikační procesy v důležitých oblastech přeshraniční spolupráce (požární ochrana, ochrana před katastrofami, záchranné služby, ochrana proti povodním) nad rámec tradičních komunikačních struktur » Nedostatečná široká infrastruktura v celém programovém území » Stěžejní výchozí body pro přeshraniční spolupráci při budování sítě » Odlišná intenzita využití internetu » Dosud nezažité využívání společné platformy IT v důležitých oblastech přeshraniční spolupráce » Souhrn: Pro přeshraniční spolupráci při budování sítě málokdy existují společné zájmy. V případě potřeby je pravděpodobně rámec národního programu vhodnější pro zaštitění budování sítě prostřednictvím podpůrných programů 	/	/	Integrovat téma, případně aktivity v rámci jiných cílů / hlavních bodů	√

Identifikované vývojové linie dle Socioekonomické analýzy a analýzy SWOT (dle tematických cílů)	Odvozená potřeba opatření / podpory jako odůvodnění výběru tematických cílů	Odvozené konkrétní cíle	Konkrétní umístění do programu	Hodnocení konzistence vyvození a lokalizace
<p><u>Cíl 3:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » Růst přeshraniční výměny zboží » Silné působení průmyslu, společná těžišť odvětví » Disponibilita lokalit pro průmysl a podnikání » Hraniční oblasti disponují velkým přírodním a kulturním potenciálem a kooperačními strukturami » Cestovní ruch má v příhraniční oblasti historickou tradici » Existující společný marketing v cestovním ruchu » Výrazné rozdíly v ekonomické výkonnosti, odlišná mzdová hladina » Důležitost tradičních hospodářských odvětví nevyužívajících intenzivně vědecké poznatky hlavně v české části prostoru » Rozdíly v kvalitě turistické infrastruktury a turistických služeb » Krátká průměrná doba pobytu turistů » Jazykové bariéry a administrativní překážky » Souhrn: Dobrý rozvoj přeshraniční spolupráce v hospodářství. Účinně se využívají podnikové kooperace pro překonání nevýhod rozdrobenosti prostředí pro podnikání v programovém území. Programové území disponuje velkým přírodním a kulturním potenciálem, historickými tradicemi a etablovanými kooperačními strukturami pro rozvoj cestovního ruchu 	/	/	Integrovat téma, případně aktivity v rámci jiných cílů / hlavních bodů	√

Identifikované vývojové linie dle Socioekonomické analýzy a analýzy SWOT (dle tematických cílů)	Odvozená potřeba opatření / podpory jako odůvodnění výběru tematických cílů	Odvozené konkrétní cíle	Konkrétní umístění do programu	Hodnocení konzistence vyvození a lokalizace
<p><u>Cíl 4:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » Rostoucí přeshraniční kooperační aktivity v energetickém sektoru » Rostoucí energetická produktivita (energetická účinnost) ekonomiky, růst ekonomiky při relativně konstantní spotřebě energie » Rostoucí podíl obnovitelných zdrojů na výrobě a spotřebě energie » Potenciál pro větší využívání obnovitelných energií v příhraniční oblasti » Existence energetických a rozvojových konceptů » Velká důležitost hospodářských odvětví s intenzivním využíváním energie » Výroba energie z uhlí s vysokými emisemi škodlivými ovzduší » Žádná změna trendů ve spotřebě energie » Minimální tempo zlepšování energetické efektivity budov » Minimální přeshraniční kooperační aktivity v akčních oblastech. Zájem o spolupráci se přednostně týká tematických oblastí přesahujících hranice regionů » Deficity při využívání možností energetických úspor » Nevyužívaný potenciál biomasy » Souhrn: Celkově nadále potřeba opatření se zaměřením na cíle EU a národní cíle na ochranu klimatu. Nehledě na přibývající přeshraniční spolupráci v energetickém sektoru je tempo příliš pomalé. Zájemem o spolupráci se přednostně týká tematických oblastí přesahujících hranice regionů 	/	/	Integrovat téma, případně aktivity v rámci jiných cílů / hlavních bodů	√

Identifikované vývojové linie dle Socioekonomické analýzy a analýzy SWOT (dle tematických cílů)	Odvozená potřeba opatření / podpory jako odůvodnění výběru tematických cílů	Odvozené konkrétní cíle	Konkrétní umístění do programu	Hodnocení konzistence vyvození a lokalizace
<p><u>Cíl 5:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » Rostoucí vědomí problémů týkajících se rizik změny klimatu » Koncepční podklady a etablovaná přeshraniční spolupráce v oblasti krizového managementu / ochrany proti povodním » Stále užší spolupráce v příhraniční oblasti při požární ochraně a ochraně před katastrofami, v oblasti záchranných služeb, v prevenci rizik a krizovém managementu / ochraně proti povodním » Vysoká regionální citlivost na povodňové události » Chybějící právní podklady pro efektivní přeshraniční spolupráci v oblasti záchranných služeb » Rostoucí nedostatek dobrovolníků v oblasti ochrany proti požárům a před katastrofami » Nedostatečné podmínky k podpoře trojstranné přeshraniční spolupráce » Jazykové bariéry, chybějící společné komunikační systémy a administrativně technické rámcové podmínky » Souhrn: Růst užší spolupráce. Současně roste vědomí problémů rizik změny klimatu. Koncepční podklady a etablované přeshraniční kooperační struktury přispívají k dalšímu rozvoji přeshraniční spolupráce na národní i regionální úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> » Rostoucí výskyt situací extrémního počasí a z toho vznikajících nebezpečných situací jako důsledek změny klimatu » Vzhledem k zeměpisné provázanosti programového území je důležitým úkolem tato nebezpečí odvracet cílenými opatřeními spolupráce » Ochrana proti povodním představuje přitom významný bod » Potud hraje budování spolupráce v oblasti požární ochrany, záchranných služeb a ochrany před katastrofami důležitou roli při překonávání společných výzev » Budování stávajících a vytváření nových partnerství » Společné využívání speciální techniky a lidských zdrojů může být přínosným řešením 	<ul style="list-style-type: none"> » Zlepšení přeshraniční ochrany před katastrofami pro snížení rizik hrozcích obyvatelům a majetku 	<p>Prioritní osa 1 (tvořená 1 investiční prioritou a 3 opatřeními)</p>	<p>√</p>

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

Identifikované vývojové linie dle Socioekonomické analýzy a analýzy SWOT (dle tematických cílů)	Odvozená potřeba opatření / podpory jako odůvodnění výběru tematických cílů	Odvozené konkrétní cíle	Konkrétní umístění do programu	Hodnocení konzistence vyvození a lokalizace
<p><u>Cíl 6:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » Přírodní potenciál a vymezení rozsáhlých chráněných území » Zlepšování stavu životního prostředí a vytváření moderní infrastruktury likvidace odpadu » Částečně dobře etablované struktury a procesy přeshraniční spolupráce » Bohatě kulturní dědictví s historickými kulturními krajinami, soubory měst, stavebními a kulturními památkami » Částečně nepříznivý stav péče o druhy / biotopy, zničená biologická rozmanitost a ekologická stabilita » Zčásti výrazné zatížení kvality ovzduší emisemi z energetického průmyslu, průmyslu a dopravy » Zátěže kvality vod, další potřeba opatření ve smyslu cílů Rámcové směrnice o vodě » Deficity při výměně informací » Rostoucí hluková zátěž v oblastech s vyšší hustotou dopravy » Deficity při využívání možností energetických úspor » Nedostatečné propojení chráněných oblastí NATURA 2000 a chybějící koordinace » Souhrn: Stav sasko-české spolupráce je hodnocen jako dobrý. Pro tuto oblast existují příslušné právní podklady a grémia. Při zlepšování stavu životního prostředí hrají důležitou roli příslušné úkoly zadávané EU, obsahující i požadavky týkající se přeshraniční spolupráce. Aktivity spolupráce znovu naleznou své uplatnění v absorpci prostředků probíhajícího Programu Cíle 3 	<ul style="list-style-type: none"> » Program má zajistit důležitý přínos pro snížení ekologických zátěží, ekologických rizik, zlepšení kvality ochrany životního prostředí a zvýšení kvality stanovišť » V oblasti kvality vod navíc existuje potřeba opatření ve smyslu cílů Rámcové směrnice o vodách » Programové území vyniká hodnotnými přírodními i kulturními statky. Nepochybným cílem je trvale zachovat tyto společné přírodní a kulturní statky » Péči a uchováním kulturního dědictví je posilován turistický potenciál a jsou dávány impulzy pro hospodářský rozvoj programového území » Proti převládajícím problémům v oblasti ochrany životního prostředí je třeba působit vhodnými kooperačními opatřeními » Potenciál využívání ploch by se měl zvýšit a zajistit tak důležitý přínos pro uchování přírody a krajiny 	<ul style="list-style-type: none"> » Zlepšení přeshraniční ochrany vod pro zvýšení kvality vod » Zvětšení/zvýšení atraktivity společného přírodního a kulturního dědictví » Prohloubení přeshraniční koordinace v oblasti ochrany přírody a krajiny s cílem zvýšit rozmanitost druhů a zlepšit služby ekosystému 	<p>Prioritní osa 2 (tvořená 3 investičními prioritami a 6 opatřeními)</p>	<p>√</p>

Identifikované vývojové linie dle Socioekonomické analýzy a analýzy SWOT (dle tematických cílů)	Odvozená potřeba opatření / podpory jako odůvodnění výběru tematických cílů	Odvozené konkrétní cíle	Konkrétní umístění do programu	Hodnocení konzistence vyvození a lokalizace
<p><u>Cíl 7:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » Zapojení regionu do sítě TEN-T » Dobrá hustota sítě silnic a železnic » Rostoucí počet hraničních přechodů » Rostoucí spolupráce a zlepšení nabídky v přeshraniční veřejné hromadné dopravě, početné oblasti zaměřené na prohloubení spolupráce » Rozvoj integrovaných dopravních systémů » Heterogenní struktura sídel » Deficity týkající se kapacity přeshraničních dopravních spojení » Vysoká potřeba investic do uzpůsobení a vhodnosti dopravní infrastruktury » Omezená dopravní obsluha periferních částí » Deficity týkající se kapacity hraničních přechodů » Růst intenzity přeshraniční dopravy, » Částečná kapacitně úzká místa, chybějící přeshraniční spojení v železniční síti » Souhrn: Zčásti stále ještě deficity týkající se kapacity přeshraničních dopravních spojení. Místní potřeba zřízení dalších přeshraničních dopravních spojení a hraničních přechodů. Mělo by být k dispozici rovnoměrné napojení celého prostoru na přeshraniční dopravní osy a mezinárodní dopravní koridory (silniční a železniční). V oblasti veřejné hromadné dopravy je k dispozici rozsáhlá nabídka, avšak zcela rozdílné kvality napříč územím 	»		Integrovat téma, případně aktivity v rámci jiných cílů / hlavních bodů	√

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

Identifikované vývojové linie dle Socioekonomické analýzy a analýzy SWOT (dle tematických cílů)	Odvozená potřeba opatření / podpory jako odůvodnění výběru tematických cílů	Odvozené konkrétní cíle	Konkrétní umístění do programu	Hodnocení konzistence vyvození a lokalizace
<p><u>Cíl 8:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » Etablovaná přeshraniční spolupráce úřadů práce » Rostoucí zájem zaměstnanců a podniků » Klesající rozvoj potenciálu výdělečně činných osob » Nepříznivý vývoj věkové struktury výdělečně činného obyvatelstva » Rozdílné výdělečné tendence a rozdělování výdělku » Minimální přeshraniční mobilita » Rostoucí vnímání deficitů kvalifikovaných pracovních sil » Zřetelné rozdíly ve struktuře trhu práce, doposud minimální objem přeshraničního propojení trhů práce » Jazyková bariéra znesnadňuje další integraci » Vysoká nezaměstnanost v některých částech území » Souhrn: Přeshraniční mobilita pracovních sil v rámci programového území je doposud pouze nevýrazná. Projevuje se však rostoucí zájem zaměstnanců a zaměstnavatelů o přeshraniční pracovní poměry. Úřady práce spolupracují na podpoře těchto aktivit 	/	/	Integrovat téma, případně aktivity v rámci jiných cílů / hlavních bodů	√

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

Identifikované vývojové linie dle Socioekonomické analýzy a analýzy SWOT (dle tematických cílů)	Odvozená potřeba opatření / podpory jako odůvodnění výběru tematických cílů	Odvozené konkrétní cíle	Konkrétní umístění do programu	Hodnocení konzistence vyvození a lokalizace
<p><u>Cíl 9:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » Trend snižování míry nezaměstnanosti » Etablovaná přeshraniční spolupráce úřadů práce » Zpravidla zajištěn přístup obyvatelstva k sociálním službám » Společný zájem na pokračování přeshraniční spolupráce v oblasti zdraví / sociální oblasti » Vysoká míra nezaměstnanosti mladých » Nedostatečná nabídka volných pracovních míst » Vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných » Průvodním jevem demografických změn je rostoucí podíl staršího obyvatelstva s chronickými onemocněními » Souhrn: Přístup obyvatelstva k sociálním službám základní péče je zpravidla zajištěn. Centrální indikátory pracovního trhu a sociální situace žen a mužů vykazují existující nerovnosti 	/	/	Integrovat téma, případně aktivity v rámci jiných cílů / hlavních bodů	√

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

Identifikované vývojové linie dle Socioekonomické analýzy a analýzy SWOT (dle tematických cílů)	Odvozená potřeba opatření / podpory jako odůvodnění výběru tematických cílů	Odvozené konkrétní cíle	Konkrétní umístění do programu	Hodnocení konzistence vyvození a lokalizace
<p><u>Cíl 10:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » Příznivá formální hladina kvalifikace výdělečně činného obyvatelstva » Rostoucí přeshraniční kooperační aktivity v oblasti dětských předškolních zařízení a stabilní počet přeshraničních partnerství mezi školami » Početné příklady spolupráce mezi vysokými školami a společné nabídky vzdělání » Avšak pokles počtu nových studentů a deficity odborného vzdělání v orientaci na praxi » Nedostatečná shoda nabídky vzdělání a požadavků trhu práce; » Potřeba rozvoje účasti na celoživotním vzdělávání » Finanční rámcové podmínky znesnadňují silnější přeshraniční využívání dětských předškolních zařízení » Existující jazykové bariéry a slábnoucí zájem školáků o zvládnutí jazyka sousední země » Minimální přeshraniční využívání nabídek ke studiu » Rozvoj spolupráce mezi vysokými školami často závisí na jednotlivých klíčových účastnících » Souhrn: Existuje stabilní počet přeshraničních partnerství mezi školami. V obou částech programového území fungují početné kooperační struktury vysokých škol, které nabízejí společně, především vysokoškolské vzdělání. Přeshraniční mobilita studujících v rámci programového území je však dosud relativně nevýrazná 	<ul style="list-style-type: none"> » Vzdělání je zásadní potřebou lidského chování a v moderní společnosti spolu s celoživotním učením a odbornou profesní kvalifikací klíčem k dlouhodobému zajištění konkurenceschopnosti » Vzdělanostní potenciál stávajících skupin obyvatelstva by měl být využit » Zvláštní klíčový bod zde představuje podpora jazykové a mezikulturní kompetence » Přitom je nutné prohlubovat stávající kooperace v této oblasti a etablovat kooperace nové 	<ul style="list-style-type: none"> » Rozvoj nabídky přeshraničního vzdělávání 	<p>Prioritní osa 3 (tvořená 1 investiční prioritou a 5 opatřeními)</p>	<p>✓</p>

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

Identifikované vývojové linie dle Socioekonomické analýzy a analýzy SWOT (dle tematických cílů)	Odvozená potřeba opatření / podpory jako odůvodnění výběru tematických cílů	Odvozené konkrétní cíle	Konkrétní umístění do programu	Hodnocení konzistence vyvození a lokalizace
<p>Cíl 11:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Řada partnerství a výměny zkušeností » Pozitivní zkušenosti při realizaci fondu malých projektů » Řada společných zájmů na prohlubování spolupráce » Rostoucí aktivity trojstranné spolupráce » Fungující a zkušené administrativní struktury » Značné rozdíly v administrativní příslušnosti správních struktur » Odlišný stav rozvoje sociálně-kulturních a společenských struktur » Komplexní proces na základě právních zadání na úrovni EU a národní úrovni » Podpůrné struktury komplikují efektivní realizaci trojstranné spolupráce » Souhrn: V mnoha oblastech intervence je třeba, aby státní i zahraniční účastníci sledovali prohlubování a stabilizaci přeshraniční spolupráce. K tomu značně přispívá podpora EU. Naproti tomu je třeba upozornit na rozdílnost struktur a příslušnosti na té či oné straně hranic 	<ul style="list-style-type: none"> » Spolupráce mezi státními, komunálními a regionálními institucemi v programovém území představuje bezpodmínečný základ pro srůstání hraničních oblastí » V minulých letech se tato spolupráce dobře rozvíjela » Nastal čas, kdy je třeba dále rozvíjet etablované kooperační struktury a podporovat rozvoj nových kontaktů, aby mohly být zohledněny požadavky a potřeby programového území 	<ul style="list-style-type: none"> » Posílení a rozvoj přeshraniční spolupráce na podporu společného dalšího rozvoje hraničního prostoru 	<p>Prioritní osa 4 (tvořená 1 investiční prioritou a 2 opatřeními)</p>	<p>√</p>

Výše uvedené znázornění ukazuje, že formulované potřeby akčních opatření jako podklad pro výběr tematických cílů vždy navazují na silné a slabé stránky. Strategie podpory se tak opírá o celkem přesvědčivý systém cílů, který je svou formou zásadně schopen sledovat oblasti zaměření a intervence zobrazené v sociálně-ekonomické a SWOT-analýze.

Kromě toho ilustruje příslušné konkrétní umístění identifikovaných potřeb podpory v zamýšleném programu. Celkem byly na tomto základě zvoleny čtyři tematické cíle, tvořené vždy jednou nebo více investičními prioritami:

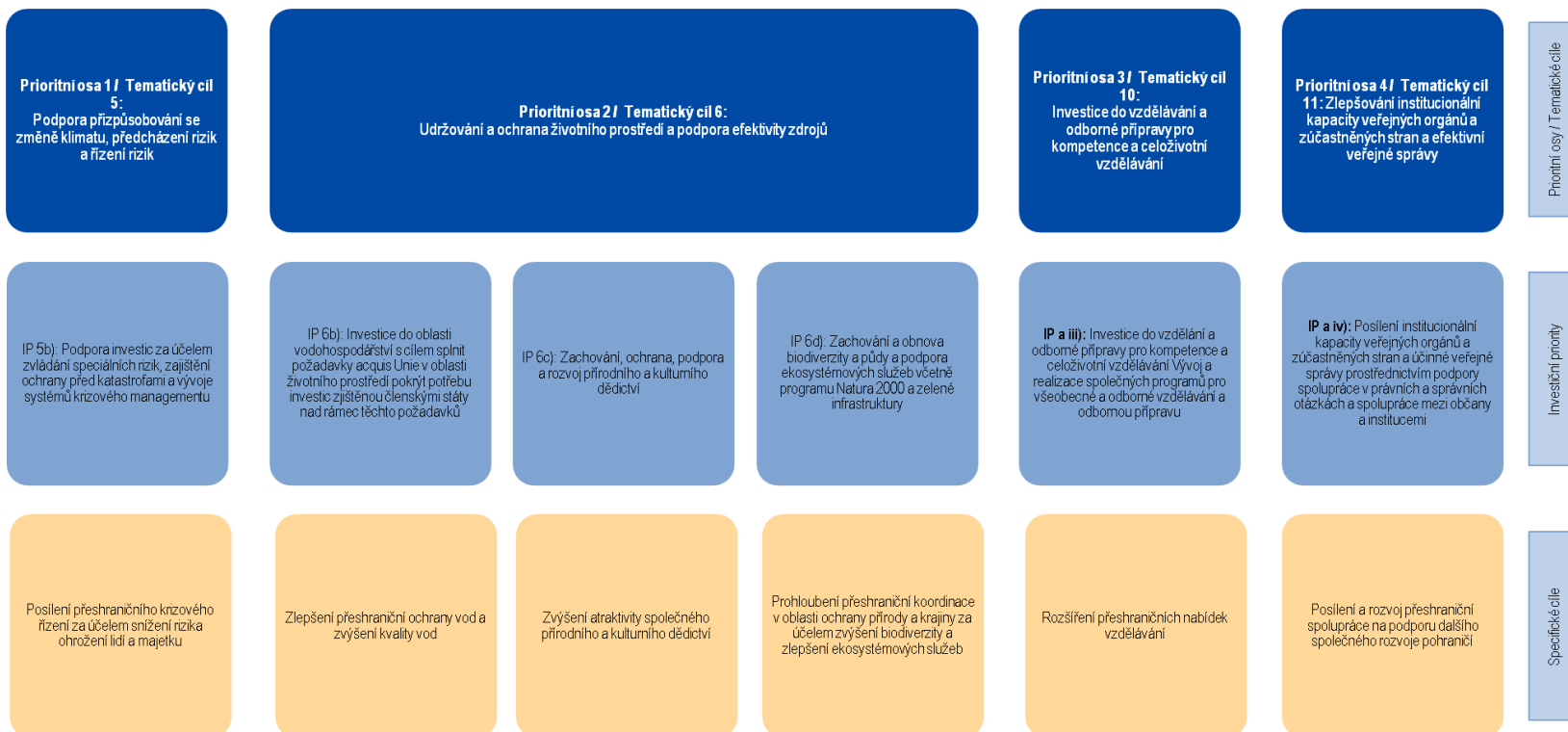
- » Cíl 5: Podpora přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizik a řízení rizik;
- » Cíl 6: Udržování a ochrana životního prostředí a podpora efektivity zdrojů;
- » Cíl 10: Investice do vzdělávání a odborné přípravy pro kompetence a celoživotní vzdělávání;
- » Cíl 11: Zlepšování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a efektivní veřejné správy.

V sociálně-ekonomické a SWOT-analýze jsou samozřejmě uvedeny některé oblasti zaměření, které se již nenacházejí ve zvolených tematických cílech a investičních prioritách. V návrhu OP bude také zdůvodněno, proč navzdory jmenovaným oblastem zaměření, *nebyly* vybrány odpovídající tematické cíle, resp. jaké tematické cíle mají být zvoleny.

Výběrem těchto čtyř tematických cílů bude celkově zajištěno přesně zaměřené využití prostředků a bude zohledněna požadovaná tematická koncentrace na méně priorit. Následující vyobrazení shrnuje plánovanou celkovou strukturu programu na základě zvolených tematických cílů a investičních priorit.

Následující strana:

Vyobrazení 32. Plánovaná celková struktura / Cíle programu



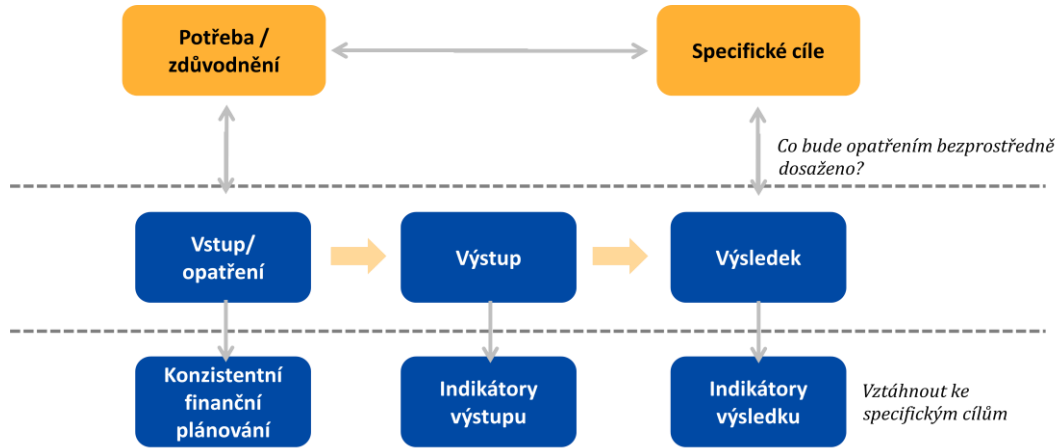
Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce
mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020
včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

V rámci vybraných investičních priorit je definován vždy jeden konkrétní cíl. Tyto stanoví, s přihlédnutím ke zvláštním podmínkám v programovém území, konkrétní intervenční oblast příslušné investiční priority v rámci OP.

Podle podmínek EK má každý konkrétní cíl popisovat konkrétní změnu, která má intervencí OP nastat v určité tematické oblasti v programovém území. Kromě toho má být program konkrétní, tzn. nesmí být koncipován příliš široce a nemá obsahovat propojení více cílů. Současně je třeba dbát na přesnou formulaci. Následující vyobrazení na závěr ještě jednou shrnuje tyto podmínky, resp. zásadní logiku formulace konkrétního cíle.

Vyobrazení 33. Formulace konkrétních cílů



- » Precizní formulace
- » Vztážení ke specifickým výzvám / strategii Evropa 2020

Definované specifické cíle tak z pohledu hodnotitele v zásadě závěrem navazují na požadované výsledky, aktuálně definované indikátory výsledků a identifikované potřeby. Evaluace ex-ante proběhla, jak již bylo zmíněno, na pozadí přípravy programu a v iterativním procesu. V tomto rámci uvedli hodnotitelé již v dříve vypracované průběžné zprávě podrobné poznámky k jednotlivým specifickým cílům. Návrhy na konkretizaci/přepracování byly zachyceny na relevantních místech a dále byly zohledněny důležité podněty. Z pohledu hodnotitelů tak byla významně zvýšena kvalita.

4.1.2 Přínos pro strategii Evropa 2020

Na základě poznatků z analýzy identifikovaných potřeb, konzistence a strategické intervenční logiky se nyní, v druhém kroku, posuzuje otázka přínosu programu pro strategii Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný rozvoj podporující začlenění (dále EU-2020) na základě zvolených tematických cílů a priorit s přihlédnutím k národním a regionálním potřebám. Cíle strategie EU-2020 jsou, jak již bylo uvedeno výše, důležitým rozvojovým úkolem nového dotačního období. Evropská komise navrhuje v tomto rámci pět měřitelných hlavních cílů, které mají být uskutečněny a realizovány v regionech EU do roku 2020. Jedná se o cíle v oblastech zaměstnanost, výzkum a inovace, ochrana klimatu a energie a vzdělání a boj s chudobou. Budoucí podpora strukturálních fondů by se měla soustředit v dalším dotačním období na hlavní cíle tohoto nasměrování a na realizaci této trojnásobné strategie růstu. Strategické zaměření podle EU-2020 se musí na základě toho objevit v OP.

Ke konkretizaci těchto priorit bylo následně přijato deset integrovaných směrnic k hospodářství a zaměstnanosti. Ty odpovídají rámci strategie EU-2020, jakož i reformám na úrovni členských zemí EU. Kromě toho navrhla Evropská komise k realizaci priorit širokou paletu opatření v oblastech výzkumu a inovací, k posilování MSP a konkurenceschopnosti podnikání, k ochraně zdrojů, ke vzdělání a k modernizaci trhů práce, které byly spojeny v sedmi hlavních iniciativách.

Předkládaná analýza potřeb vychází prozatím, jak již bylo výše uvedeno, v podstatě z hlavních cílů EU-2020 a zčásti je výslovně uvádí na národní a evropské úrovni. Přitom byly v sociálně-ekonomické analýze většinou zachyceny i relevantní indikátory EU-2020. Do rámce EU-2020 bude zasazen i rozvoj strategie, která z ní vychází. Prostřednictvím výběru celkem pěti tematických cílů může, jak již bylo zmíněno, dojít k naplánování precizního použití prostředků a naplnění požadované tematické koncentrace na méně priorit.

Výchozím bodem strategie podle návrhu Programu spolupráce je zvýšení podílu programového regionu na inteligentním, udržitelném a integračním rozvoji v Evropě: „Prostřednictvím této obsáhlé rozvojové strategie bude pro sasko-české programové území zajištěn přínos k inteligentnímu, udržitelnému a integračnímu růstu. Jako nejvýznamnější přínos k podpoře strategie EU-2020 lze identifikovat „Udržitelný růst: podpora ekologického a konkurenceschopného hospodářství šetrně využívajícího zdroje“. Kromě toho přispívají zvolené tematické cíle, popřípadě investiční priority k „integračnímu růstu“.

Naproti tomu „Inteligentní růst“ prostřednictvím „Rozvoje hospodářství opírajícího se o vědecké poznatky a inovace“ stojí méně ve středu pozornosti, resp. měl by být především směřován na integrované akce. Na skutečnost, že priority a cíle strategie EU-2020 nelze vzájemně přesně oddělit, resp. že působí společně, bylo upozorněno již v původním strategickém dokumentu, např.:

„Tyto cíle (tzn. klíčové cíle) jsou vzájemně propojeny. Vyšší úroveň vzdělání zvyšuje například zaměstnatelnost a zvýšená míra zaměstnanosti pomáhá omezit chudobu. Zlepšování podmínek pro výzkum, vývoj a inovace ve všech sektorech hospodářství ve spojení s efektivitou zdrojů zvyšuje konkurenceschopnost a podporuje vytvoření pracovních míst. Investice do čistých technologií bez emisí pomáhají našemu životnímu prostředí, slouží boji se změnou klimatu a vytvářejí nové možnosti obchodování a zaměstnávání.“²³

Návrh OP bude tyto oblasti zaměření realizovat nejdříve formou konkrétních cílů a opatření prioritní osy 1 „Podpora přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizik a řízení rizik“. Tím podpoří cíl EU-2020 podpora ekologického a konkurenceschopného hospodářství šetrně využívajícího zdroje. Cílenými kooperačními opatřeními lze čelit růstu situací extrémního počasí a s nimi spojeným nebezpečným situacím jako důsledku klimatických změn za účelem ochrany lidí a majetku.

Prioritní osa 2 „Udržování a ochrana životního prostředí a podpora efektivit zdrojů“ na ni úzce navazuje a ukládá si za cíl zlepšení v oblasti ochrany vod, přírody a životního prostředí. Prostřednictvím péče a udržení kulturního dědictví má být navíc posílen turistický potenciál a dány impulzy ekonomického rozvoje programového území. Prioritní osa 4 zahrnuje pod bodem „partnerská spolupráce ve všech oblastech společenského života“ mimo jiné přeshraniční budování systémů veřejné osobní dopravy a přispívá tak k realizaci cílů ochrany klimatu a cílů energetiky strategie EU-2020. V centru zájmu zde stojí mimo jiné zvýšení podílu přepravy veřejné hromadné dopravy, která je šetrná vůči životnímu prostředí. Prostřednictvím zlepšení propustnosti hranic se očekávají kromě toho pozitivní impulzy pro hospodářský rozvoj programového území. V souhrnu tak lze prostřednictvím prioritních os 1, 2 a 4 očekávat přínos pro klíčové oblasti EU-2020 „Snížení emisí skleníkových plynů, uspišení rozvoje obnovitelných energií a efektivit energií“, jakož i prostřednictvím perspektiv zaměstnanosti spojených rovněž s cíli rozvoje a zlepšení místních podmínek v turistice a infrastruktuře, resp. mobilitě, „Podpora zaměstnanosti“ a příslušných hlavních cílů.

²³ Evropská Komise (2010): Sdělení Komise – Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní, udržitelný a integrační růst.

Strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění

Udržitelný růst: Podpora ekologické a konkurenceschopné ekonomiky šetrně využívající zdroje

Hlavní oblasti, hlavní cíle,
 hlavní směry, vedoucí
 iniciativy

- Snížení emisí, obnovitelné energie a energetická účinnost
- Snížování emisí skleníkových plynů oproti úrovni z roku 1990, zvyšování podílu obnovitelných energií na celkové spotřebě energie, zvyšování energetické účinnosti
- Zlepšování účinného využívání zdrojů a snižování emisí skleníkových plynů
- Evropa využívající šetrně zdroje

Tematické cíle Společného
 strategického rámce (SSR)

- Cíl 4: Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích
- Cíl 5: Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik
- Cíl 6: Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů
- Cíl 7: Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách

Vyobrazení 34. Tematické cíle EU-2020 udržitelný růst

Výběrem konkrétního cíle vytvoření a rozvoje přeshraničních kooperací v oblasti vzdělání spojený s tematickým cílem 10 se přímo naplňují další klíčové prvky strategie EU 2020. Prostřednictvím lepšího využití potenciálu vzdělání stávajících skupin obyvatelstva v rámci podpory jazykové a interkulturní kompetence, vytvoření a prohlubování přeshraniční spolupráce od předškolního přes školní a profesní vzdělání až po vysokoškolské vzdělání a rozvoj společných vzdělávacích nabídek a aktivit se přispěje k cíli EU 2020 Podpora hospodářství s vyšší mírou zaměstnanosti a vyhraněná sociální a teritoriální soudržnost. Přeshraniční kooperace mezi systémem vzdělávání a hospodářství, jakož i přeshraniční vzdělání a další vzdělávání, plánovaná kooperační opatření vysokých škol, jakož i podpora mobility studujících, doktorandů a vědců mohou kromě toho působit proti nedostatku odborných pracovních sil. V souhrnu tak lze prostřednictvím prioritní osy 3 očekávat přínos pro klíčové oblasti EU 2020 „Zlepšení úrovně vzdělání“ a „Podpora zaměstnanosti“, jakož i nepřímo přínos pro oblasti zaměření „Podpora boje s chudobou prostřednictvím sociálního začlenění“ (zlepšením možností integrace ve vzdělání) a „Zlepšení podmínek pro inovace, výzkum a vývoj (VaV)“ (prostřednictvím zmíněných podpor v oblasti vysokých škol) s příslušnými hlavními cíli.

Tyto oblasti zaměření budou podporovány prostřednictvím spolupráce sledované prioritní osou 4 mezi státními, komunálními a regionálními zařízeními v programovém území jako bezpodmínečný základ společného rozvoje / růstu hraničního prostoru. Aby se mohly skutečně rozvinout výše

uvedené potenciály, měly by být dále rozvíjeny etablované kooperační struktury a podporován rozvoj nových kontaktů.

Strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění

Růst podporující začlenění: Podpora ekonomiky s vysokou zaměstnaností a výraznou sociální a teritoriální soudržností

Hlavní oblasti, hlavní cíle,
 hlavní směry, vedoucí
 iniciativy

- Podpora zaměstnanosti, zlepšování úrovně vzdělání, boj s chudobou a sociálním vyloučením
- Zvyšování míry zaměstnanosti, snižování míry nedokončeného vzdělání, zvyšování počtu absolventů VŠ, snižování podílu obyvatel ohrožených chudobou a sociálním vyloučením
- Zvyšování míry zaměstnanosti a snižování strukturální nezaměstnanosti, výchova pracovníků, jejichž kvalifikace odpovídá požadavkům pracovního trhu, podpora kvality pracovních míst a celoživotního učení, zvyšování výkonnosti systémů všeobecného a profesního vzdělávání na všech úrovních a zlepšování přístupu k vysokoškolskému vzdělání, boj proti společenskému vyloučení a chudobě
- Agenda pro nové dovednosti a nové možnosti zaměstnání, Evropská platforma proti chudobě

Tematické cíle Společného
 strategického rámce (SSR)

- Cíl 8: Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil
- Cíl 9: Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a jakékoli diskriminaci
- Cíl 10: Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení

Vyobrazení 35. Tematické cíle EU 2020 integrační růst

Naproti tomu „Inteligentní růst“ prostřednictvím „Rozvoje hospodářství opírajícího se o vědecké poznatky a inovace“ stojí méně ve středu pozornosti. Tematické cíle 1, 2 a 3 s tím spojené nebyly vybrány. I když tento aspekt nestojí bezprostředně ve středu pozornosti budoucí podpory, jak bylo zmíněno, přesto by měla být prostřednictvím integrovaných opatření, společného působení s rozvojovými cíli zahrnutými do jiných tematických cílů, resp. prostřednictvím zlepšení místních podmínek a zlepšení situace odborných pracovních sil sledována nepřímá podpora s ohledem na klíčové oblasti „Podpora zaměstnanosti“ a „Zlepšení podmínek pro inovace, výzkum a vývoj (VaV)“.

Strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění

Inteligentní růst: Rozvoj ekonomiky založené na znalostech a inovacích

Hlavní oblasti, hlavní cíle,
 hlavní směry, vedoucí
 iniciativy

- Zlepšení podmínek pro inovaci, výzkum a vývoj
- Zvyšování objemu investic na výzkum a vývoj v poměru k HDP
- Optimalizace výzkumu a vývoje a podpora inovací, posílení znalostního trojúhelníku a uvolnění potenciálu digitální ekonomiky, zlepšení rámcových podmínek pro podniky a spotřebitele a modernizace průmyslové základny
- Unie inovací, Digitální agenda pro Evropu, Mládež v pohybu, Průmyslová politika pro éru globalizace

Tematické cíle Společného
 strategického rámce (SSR)

- Cíl 1: Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací
- Cíl 2: Zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím, jejich využití a kvality
- Cíl 3: Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků

Vyobrazení 36. Tematické cíle EU 2020 Inteligentní růst

Celkově je tak možné z pohledu znalce souhlasit s hodnocením, že návrh Programu spolupráce působí na „Posílení sil pro inteligentní, udržitelný a integrační růst“. Z hlediska v porovnání s jinými programy nízkého vybavení programu prostředky by měla být cílová očekávání týkající se těchto přínosů ale realistická.

4.1.3 Intervenční logika programu a prioritní osy

Při hodnocení intervenční logiky stojí ve středu pozornosti analýz rekonstrukce specifických a tematických cílů až po podpůrná opatření, resp. stejná cesta zpět – propojení opatření – výstupy – výsledky – až po účinky. V hodnocení se zkoumá individuálně celkové nastavení a každá prioritní osa, do jaké míry jsou opatření vhodná, aby dosáhla výstupu a zda existují externí faktory, které by mohly ovlivnit plánované výsledky. Podle tematických cílů je hodnocení zvolených investičních priorit a odpověď na otázku, zda mohou investiční priority dosáhnout specifických cílů, cílem analýzy. Dalším aspektem analýzy je popis opatření, včetně předpokládaných podstatných cílových skupin a příjemců podpory. Kromě toho se zkoumá, zda je způsob financování podpory odůvodněný a transparentní.

Čtyřem prioritním osám je přiřazen vždy jeden tematický cíl. K těm jsou podle prioritní osy zase přiřazeny jeden až tři specifické cíle. Specifický cíl by měl být přínosem pro dosažení tematického cíle a tím také k dosažení cíle programu „Přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou“ 2014-2020. V prioritních osách 1, 3 a 4 jsou tematické cíle konkretizovány vždy prostřednictvím jedné investiční priority; v prioritní ose 2 to jsou tři. V zásadě lze konstatovat, že intervenční logika má transparentní strukturu. Skupiny příjemců, které byly vybrány pro realizaci příslušných opatření, jsou uvedeny v Programu spolupráce zvlášť pro českou a zvlášť pro německou stranu. Tento postup se používá konzistentně. Složení příslušného okruhu potenciálních příjemců je pro komplex opatření zpravidla evidentní.

- » Výběr podporovaných projektů se má uskutečnit napříč prioritními osami podle jednotných směrnic. Směrnice přesvědčivě definují s odkazem na nařízení EÚS²⁴, jaká kritéria musí být v projektech pro poskytnutí podpory splněna. Kromě toho mají být do kontroly projektů, které mají být podporovány, zahrnuta také „odborná kritéria a kritéria specifická pro daný program“. U každé žádosti tak má po zaregistrování v centrálním datovém systému proběhnout odborná kontrola. Program spolupráce kromě toho odkazuje s odvoláním na obecná nařízení²⁵ na

²⁴ Evropská komise (2013): NAŘÍZENÍ (ES) EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY č. 1299/2013 ze dne 17. prosince 2013 se zvláštními ustanoveními týkajícími se podpory cíle „Evropská územní spolupráce“ z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR).

²⁵ Evropská komise (2013): NAŘÍZENÍ (ES) EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 se společnými ustanoveními týkajícími se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského námořního a rybářského fondu a s obecnými ustanoveními týkajícími se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

monitorovací výbor provádějící kontrolu. Podle kritérií výběru proběhne po odborné kontrole hodnocení „přeshraniční kvality a přeshraničního účinku“ projektu. Kritéria hodnocení stanoví monitorovací výbor. Hodnocení kritérií nelze ovšem na tomto místě ještě provést, protože monitorovací výbor je stanoven teprve krátce po svém ustavujícím zasedání. Konečný výběr záměrů provede monitorovací výbor.

V následujících oddílech bude uvedeno detailní individuální hodnocení každé prioritní osy.

4.1.3.1 Hlubší analýza prioritní osy 1

Tematický cíl prioritní osy 1 je „Podpora přizpůsobení se klimatickým změnám a prevence a řízení rizika“.

Tematický cíl	Podpora přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizik a řízení rizik		
Investiční priorita	Podpora investic za účelem zvládnání speciálních rizik, zajištění ochrany před katastrofami a vývoje systémů krizového managementu		
Specifický cíl	Posílení přeshraničního krizového řízení za účelem snížení rizika ohrožení lidí a majetku		
Opatření / Aktivita	Koncepční a investiční protipovodňová ochrana	Přeshraniční investice do výstroje a vybavení, zejména do speciální techniky, a do společných informačních systémů a komunikačních platform, včetně potřebných stavebních opatření doprovázejících projekt	Zlepšování spolupráce, zejména formou společných cvičení, odborné přípravy a školení, zejména jazykového vzdělávání, podporou práce s mládeží, vztahy s veřejností

Vyobrazení 37. Prioritní osa 1: Podpora přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizik a řízení rizik

Vyobrazení 37 ukazuje zvolenou investiční prioritu a specifický cíl a také tři opatření, která byla zvolena k realizaci specifického cíle.

Potřeba podpory týkající se tematického a specifického cíle, na který se soustředí prioritní osa, je přesvědčivě zdůvodněna především vzhledem k povodňovým situacím v letech 2002, 2010 a 2013. Klíčové argumenty sociálně-ekonomické analýzy se objevují v Programu spolupráce. Specifický cíl se logicky začleňuje do investiční priority. Argumenty uvedené v Programu spolupráce jsou přitom shodné s částí příležitostí a hrozeb uvedených ve SWOT analýze a přesvědčivě je zdůvodněno, že existuje potřeba podpory.

Investiční priorita se začlení do stávajících přeshraničních kooperací mezi českými a saskými institucemi a opatření představená v rámci investiční priority se jeví jako vhodná pro realizaci cílů spojených s investiční prioritou. Všechna tři opatření jsou zaměřena přímo na snížení rizika nebezpečí pro lidi a majetek. Plánovaná opatření jsou tedy z pohledu hodnotitele vhodná pro realizaci specifického cíle.

Potřebnost opatření „Koncepční a investiční protipovodňová ochrana“ je logicky vyvozena v Programu spolupráce. Zejména jsou hodnověrně znázorněny pozitivní účinky synergie, které nastanou pro příhraniční oblasti v celém projektovém území na základě přeshraniční koordinace řízení rizika povodní. V Programu spolupráce je zdůrazněna důležitost poskytování informací a vzájemné výměny dat. Koncepční přeshraniční protipovodňová ochrana má konzistentně probíhat v rámci realizace směrnice pro řízení rizika povodní (směrnice 2007/60/ES).

K investiční prioritě jsou dále přiřazena obě opatření „Přeshraniční investice do výstroje a vybavení, zejména do speciální techniky, a do společných informačních systémů a komunikačních platforem, včetně potřebných stavebních opatření doprovázejících projekt“ a „Zlepšování spolupráce, zejména formou společných cvičení, odborné přípravy a školení, zejména jazykového vzdělávání, podporou práce s mládeží, vztahy s veřejností“. Obě opatření se začleňují, resp. nadstavují podporu k pokračování již v realizované instituční podpory přeshraniční kooperace v oblasti ochrany před katastrofami a řízení katastrof. Opatření jsou vhodná pro dosažení specifického cíle a navazují na deficity a příležitosti identifikované v socioekonomické analýze. Obě opatření jsou přitom v souladu s česko-německou dohodou o záchranných službách a jasně přispívají ke zlepšení spolupráce. V socioekonomické analýze se v analýze potenciálů přeshraniční spolupráce konstatuje, že pro „optimální využití stávajících zdrojů v programové oblasti“ je nezbytné vybavení kompatibilní technikou. Společná investice do vybavení umožní dle argumentace v Programu spolupráce navíc zlepšení spolupráce, jelikož díky společnému vybavení by se zvýšila frekvence společných cvičení, což by přispělo k posílení jazykových schopností a interkulturních dovedností. Tato argumentace je konzistentní a relevantní.

Závěrem lze konstatovat, že zvolený mix opatření je v zásadě vhodný k dosažení specifického cíle, příp. přispěje ke zvolenému tematickému cíli. Opatření pokrývají jak ochranu obyvatel, tak i ochranu majetku. Dále každé jednotlivé opatření přispívá k cíli intenzivnější spolupráce. Opatření se přímo zaměřují na posílení spolupráce institucí podporou přeshraničních projektů.

Nejdůležitější cílové skupiny jsou jasně a srozumitelně uvedeny v Programu spolupráce. Jako cílové skupiny jsou v Programu spolupráce uvedeny podniky a obyvatelstvo v cílové oblasti. Vzhledem k široce definovaným cílovým skupinám je účelné následné zaměření se na regiony ležící přímo u hranic.

4.1.3.2 Hlubší analýza prioritní osy 2

Prioritní osa 2 sleduje tematický cíl „Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů“. Vyobrazení 9 ukazuje investiční priority, k tomu příslušející specifické cíle a příslušná opatření.

Další strana:

Vyobrazení 38. Prioritní osa 2: Udržování a ochrana životního prostředí a podpora efektivního využívání zdrojů

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

Tematický cíl	Udržování a ochrana životního prostředí a podpora efektivního využívání zdrojů					
	Investice do oblastí vodohospodářství s cílem splnit požadavky acquis Unie v oblasti životního prostředí pokrýt potřebu investic zjištěnou členskými státy nad rámec těchto požadavků	Zachování, ochrana, podpora a rozvoj přírodního a kulturního dědictví			Zachování a obnova biodiverzity a půdy a podpora ekosystémových služeb včetně programu Natura 2000 a zelené infrastruktury	
	Zlepšení přeshraniční ochrany vod a zvýšení kvality vod	Zvýšení atraktivity společného přírodního a kulturního dědictví			Prohloubení přeshraniční koordinace v oblasti ochrany přírody a krajiny za účelem zvýšení biodiverzity a zlepšení ekosystémových služeb	
Opatření / aktivity	Přeshraniční opatření pro zvýšení kvality vod a stavu tekoucích vod, útvarů podzemní a povrchové vody v přeshraničních povodích	Investice do zachování a ochrany, propagace a rozvoje kulturního a přírodního dědictví, uměleckých objektů a kulturních projektů	Opatření na podporu kulturního a přírodního cestovního ruchu	Opatření pro rozvoj turisticko-kulturní infrastruktury, včetně související dopravní infrastruktury	Společný vývoj koncepcí a produktů a realizace společných marketingových opatření, propojení jednotlivých zařízení a vytváření systémů pro společný management	Plánování, management a realizace společných opatření v oblasti ochrany přírody a životního prostředí, péče o krajinu, ochrany půdy a lesů včetně biotopů, biodiverzity a sítě NATURA 2000

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce
mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020
včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

					t	
--	--	--	--	--	---	--

Relevance tematického cíle je popsána v Programu spolupráce a je spojena s rozvojem stávajících přeshraničních kooperací. Tematickému cíli jsou přiřazeny tři investiční priority a společně k tomuto cíli evidentně přispívají. Tematický cíl přitom celkově zahrnuje šest opatření. Prioritní osa je vnitřně konzistentní a zvolená opatření posilují příležitosti a silné stránky identifikované v socioekonomické analýze, příp. zaměřují se na eliminaci uvedených slabých stránek a rizik.

V následujících partiích je konkrétní detailní analýza na úrovni investičních priorit.

Investice do oblastí vodohospodářství s cílem splnit požadavky acquis Unie v oblasti životního prostředí pokrýt potřebu investic zjištěnou členskými státy nad rámec těchto požadavků

Pro investiční prioritu byl stanoven specifický cíl „Zlepšení přeshraniční ochrany vod a zvýšení kvality vod“. Tento cíl je jasně odůvodněn v Programu spolupráce se zaměřením na snížení zatížení životního prostředí a rizik pro životní prostředí. Je zde také odkázáno na přímou souvislost s realizací Rámcové směrnice o vodě (směrnice 2006/60/ES). Tento cíl navazuje na slabé stránky, které byly identifikovány v rámci socioekonomické analýzy v oblasti ochrany životního prostředí a efektivnosti zdrojů. Podle této analýzy existuje další potřeba jednání pro zlepšení kvality vod ve smyslu cílů Rámcové směrnice o vodě. Výběr specifického cíle je proto z pohledu hodnotitele v Programu spolupráce dostatečně odůvodněn a začleňuje se do logiky intervenční priority.

Pro realizaci cíle je navržena podpora přeshraničních „Opatření pro zvýšení kvality vod a stavu tekoucích vod, útvarů podzemní a povrchové vody v přeshraničních povodích“. Odůvodnění potřebnosti přeshraničního charakteru opatření jasně vyplývá z Programu spolupráce. Vedle opatření pro zlepšení kvality vod je zdůrazněno vytvoření společných plánů hospodaření. Opatření koncepčně zachycují příležitosti, které jsou zdůrazněny v socioekonomické analýze, a při realizaci opatření je nutno odkázat na identifikované silné stránky programového území. To se týká stávajících a funkčních struktur přeshraniční spolupráce v oblasti životního prostředí. Výběr opatření je proto logicky a jasně spojen s intervenční prioritou. Z pohledu hodnotitele je však nutno poznamenat, že specifikace opatření, která mají konkrétně přispět ke zlepšení kvality vod, zvýšila míru průniku konzistentních propojení se specifickým cílem.

Realizace opatření a s tím související zlepšení ochrany vodstev má přispět ke zlepšení životního prostředí v celém programovém území. Z takového zlepšení by evidentně profitovali také obyvatelé území.

Zachování, ochrana, podpora a rozvoj kulturního a přírodního dědictví

Investiční prioritě je přiřazen specifický cíl „Zvýšení atraktivity společného přírodního a kulturního dědictví“. Investiční prioritě a specifický cíl jsou obsahově konzistentně vzájemně spojeny a jsou v Programu spolupráce adekvátně odůvodněny z hlediska pozitivních synergií, které vycházejí ze společného rozvoje kulturního a přírodního dědictví. V rámci investiční priority jsou uvedena čtyři opatření. První se týká „Investice do zachování a ochrany, propagace a rozvoje kulturního a přírodního dědictví, uměleckých objektů a kulturních projektů“. Tato opatření konzistentně zapadají do intervenční logiky. Cílové skupiny opatření jsou vymezeny v Programu spolupráce a jsou z pohledu hodnotitele konzistentně uvedeny ve vztahu k navrhovanému druhu podpory.

Další opatření jsou:

- » Opatření na podporu kulturního a přírodního cestovního ruchu;
- » Opatření pro rozvoj turisticko-kulturní infrastruktury, včetně s tím související dopravní infrastruktury;
- » Společný vývoj koncepcí a produktů a realizace společných marketingových opatření;
- » Propojení jednotlivých zařízení a vytvoření systémů pro společný management.

Opatření jsou v zásadě konzistentní a odvíjejí se od silných stránek a příležitostí rozpracovaných v socioekonomické analýze. Přispívají přímo k dosažení specifického cíle vzhledem k investiční prioritě. Dále přímo podporují přeshraniční spolupráci formulovanou jako nadřazený cíl.

Jako důležité cílové skupiny jsou v Programu spolupráce jasně uvedeny sektor cestovního ruchu a malé a střední podniky. Bude však třeba uvážit fakt, že na německé a české straně je turistická infrastruktura různě rozvinutá.

Zachování a obnova biodiverzity a půdy a podpora ekosystémových služeb včetně programu Natura 2000 a zelené infrastruktury

Investiční prioritě je spojena se specifickým cílem „Prohloubení přeshraniční koordinace v oblasti ochrany přírody a krajiny za účelem zvýšení biodiverzity a zlepšení ekosystémových služeb“.

Opatření „Plánování, management a realizace společných opatření v oblasti ochrany přírody a životního prostředí, péče o krajinu, ochrany půdy a lesů včetně biotopů, biodiverzity a sítě NATURA 2000“, zvolené k dosažení specifického cíle, zapadá do intervenční logiky, i vzhledem k investiční prioritě. Specifický cíl a opatření se odvíjejí ze socioekonomické analýzy a lze je logicky zařadit pod

tematický cíl. Přeshraniční perspektiva kooperace v oblasti ochrany životního prostředí je v Programu spolupráce vysvětlena konzistentně. Také cílová skupina, která profituje z realizace opatření, je v Programu spolupráce jasně identifikována.

Závěrem lze konstatovat, že zvolený mix opatření se jeví jako vhodný k dosažení tematického cíle. Opatření podporují přeshraniční formy spolupráce v různých oblastech aktivit. Šíře zvolených opatření je v rámci investičních priorit v zásadě přiměřená a přispívá k programovému cíli, tedy „podpoře přeshraniční spolupráce“.

4.1.3.3 Hlubší analýza prioritní osy 3

Zvolená investiční priorita prioritní osy 3 „Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení“ zní „Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení: vypracováním a naplňováním společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení“.

Vyobrazení 39 ukazuje zvolený specifický cíl společně s opatřeními, která byla zvolena pro dosažení cíle.

Tematický cíl	Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení						
Investiční priorita	Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení: vypracováním a naplňováním společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení						
Specifický cíl	Rozšíření přeshraničních nabídek vzdělávání						
Opatření/aktivita	Opatření předškolního vzdělávání	Podpora školních projektů a profesní kvalifikace v oblasti vzdělávání	Podpora opatření v rámci přeshraniční odborné přípravy, dalšího vzdělávání a kvalifikace, přizpůsobení vzdělávání trhu práce včetně opatření pro přenos vzdělávání	Podpora environmentálního vzdělávání a ekologického povědomí	Zlepšování jazykové vybavenosti a mezikulturních kompetencí	Kooperační opatření vysokých škol a jiných vzdělávacích institucí za účelem přenosu know-how na rozhraní mezi hospodářstvím a společností, budování a rozšiřování akademických	Podpora mobility studentů, doktorandů a vědců za účelem studia v zahraničí

						kooperačních sítí	
--	--	--	--	--	--	-------------------	--

Vyobrazení 39. Prioritní osa 3: Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení

Investiční prioritě je přiřazen specifický cíl „Rozšíření přeshraničních nabídek vzdělávání“. Ten logicky vyplývá z diagnostikovaného rostoucího nedostatku odborných pracovníků. Argumentace týkající se významu získání jazykových schopností a interkulturních dovedností v kontextu sousedství programového regionu je jasná. Jak argumentační logika prioritní osy, tak i odůvodnění jednotlivých opatření odpovídají potřebám identifikovaným v socioekonomické analýze.

Pro dosažení specifického cíle bylo vybráno šest opatření. Jsou to:

- » Opatření předškolního vzdělávání
- » Podpora školních projektů a profesní kvalifikace v oblasti vzdělávání
- » Podpora opatření v rámci přeshraniční odborné přípravy, dalšího vzdělávání a kvalifikace, přizpůsobení vzdělávání trhu práce včetně opatření pro přenos vzdělávání
- » Podpora environmentálního vzdělávání a ekologického povědomí
- » Zlepšování jazykové vybavenosti a mezikulturních kompetencí
- » Kooperační opatření vysokých škol a jiných vzdělávacích institucí za účelem přenosu know-how na rozhraní mezi hospodářstvím a společností, budování a rozšiřování akademických kooperačních sítí
- » Podpora mobility studentů, doktorandů a vědců za účelem studia v zahraničí

Opatření 1 a 2 jsou v Programu spolupráce odůvodněna srozumitelně vzhledem k podpoře jazykových schopností v předškolním vzdělávání a v rámci školních projektů. Existence jazykových bariér představuje z pohledu hodnotitele pravděpodobně při realizaci třetího opatření jednu z hlavních překážek. Opatření 3 zapadá do logiky představených opatření.

Relevance čtvrtého opatření je v Programu spolupráce popsána konzistentně, je však třeba poznamenat, že toto opatření již bylo součástí OP 2007. Proto by byla vítaná analýza dopadů uskutečněných aktivit realizovaných v rámci opatření v předchozím období pro rozpracování konkrétních aktivit v novém programovém období. Důležitost jazykových schopností jako klíčová

dovednost je přesvědčivě popsána i pro opatření 5. Při realizaci opatření je však třeba dbát na to, aby bylo získávání jazykových schopností podporováno na německé a české straně v podobném rozsahu. Opatření 6 je jasně odůvodněno v Programu spolupráce z hlediska „dalších potenciálů pro zlepšení ekonomické situace“ vyplývajících z opatření. Zvolená opatření jsou zásadně vhodná pro podporu dosažení specifického cíle.

Rozpětí cílových skupin různých opatření je přiměřené tematickému cíli. Mix opatření zahrnuje jak aktivity na podporu vzdělávání, tak i na podporu interkulturních dovedností a jazykových schopností a oblast celoživotního učení.

4.1.3.4 Hlubší analýza prioritní osy 4

Prioritní osa 4 se zabývá zlepšováním institucionálních kapacit. Tematický cíl prioritní osy zní: „Zlepšování institucionálních kapacit a podpora efektivní veřejné správy“.

Vyobrazení 40 graficky znázorňuje prioritní osu 4.

Tematický cíl	Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy	
Investiční priorita	Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy: podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi	
Specifický cíl	Posílení a rozvoj přeshraniční spolupráce na podporu dalšího společného rozvoje pohraničí	
Opatření/aktivity	Partnerská spolupráce ve všech oblastech společenského života	Společný fond malých projektů

Vyobrazení 40. Prioritní osa 4: Zlepšování institucionálních kapacit a podpora efektivní veřejné správy

Program spolupráce zdůrazňuje důležitost tematického cíle a konzistentně líčí, že institucionální spolupráce v programovém území představuje nezbytný základ pro srůstání hraničního prostoru. Také investiční priorita „Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy: podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi“ je zvolena srozumitelně. Specifický cíl „Posílení a rozvoj přeshraniční spolupráce na podporu dalšího společného rozvoje pohraničí“ je odvozen srozumitelně. Intervenční logika prioritní osy je tak v zásadě konzistentní a je koherentně propojena s tematickým cílem.

V investiční prioritě jsou sdružena dvě tematicky svázaná opatření. Ta jsou v Programu spolupráce vylíčena srozumitelně a zejména obsáhlé opatření, „Partnerská spolupráce ve všech oblastech společenského života“, je koherentní se silnými stránkami a příležitostmi programového regionu identifikovanými v socioekonomické analýze. V Programu spolupráce jsou uvedeny konkrétní aktivity, které mají být provedeny v rámci těchto opatření. Patří k nim mimo jiné posílená spolupráce ve veřejné osobní dopravě nad rámec sdružení, intenzivnější spolupráce v oblasti policie a justice a vypracování společných řešení pro ochranu ovzduší a klimatu. Logika podpory těchto jednotlivých aktivit se evidentně začlení pod opatření.

Druhé opatření se týká podpory „společného fondu malých projektů“. Toto opatření lze konzistentně začlenit do logiky prioritní osy a představuje realizovatelné a na lokální úrovni žádané opatření. Organizace určené pro realizaci jsou jednoznačně, logicky a srozumitelně uvedeny v Programu spolupráce.

Cílové skupiny jednotlivých aktivit jsou uvedeny zvlášť na české i saské straně. K tomu jsou na německé straně diferencované podle opatření v oblasti veřejné osobní dopravy, v oblasti policejní spolupráce a pro spolupráci ostatních institucí. Výběr je v zásadě pochopitelný, pro nezasvěceného čtenáře je ovšem zvolená forma představení zčásti obtížně pochopitelná. Závěrem je však nutno konstatovat, že mix zvolených opatření se jeví jako vhodný pro dosažení specifického cíle.

4.1.3.5 Hlubší analýza prioritní osy Technická pomoc

Předmětem prioritní osy 5 je technická pomoc. Specifickým cílem technické pomoci je přispívat k „zajištění a posílení efektivity a účinnosti programu“ a k zajištění „úspěšné realizace programu a efektivního používání prostředků EFRR“. Z prostředků technické pomoci se má podporovat následujících osm opatření:

- » Spolufinancování společných struktur, které jsou nezbytné k realizaci programu, zejména ohledně zlepšení administrativních kapacit a výkonnosti zařízení podílejících se na realizaci programu;
- » Aktivity v souvislosti s přípravou, výběrem, posuzováním, monitorováním a hodnocením záměrů;
- » Výdaje na přípravu a realizaci zasedání monitorovacího výboru;
- » Zajištění přezkoumání a kontrol záměrů na místě za účelem řízení efektivního využívání prostředků;

- » Aktivita k monitorování a hodnocení programu (hodnocení a analýzy včetně příslušné evaluace, úpravy a napojení IT systémů, jednotlivé záměry v rámci evidence, sledování a monitorování dotace);
- » Aktivita na vytvoření a realizaci komunikační strategie;
- » Překladatelské a tlumočnické služby;
- » Konzultační a informační aktivity a práce s veřejností k programu.

Primárně jsou v této prioritní ose podporována opatření, která jsou nezbytná pro realizaci programu. Patří k nim jak prostředky na podporu přeshraniční institucionální spolupráce, tak i podpora kontrolních a monitorovacích opatření v rámci implementace jednotlivých záměrů. Uvedená opatření jsou všechna jasně spojena s aktivitami zvyšujícími účinnost a efektivitu v rámci realizace programu.

4.1.4 Analýza koherence

V rámci následujícího hodnocení koherence se provádí jak analýza vnitřní koherence, tak i koherence s jinými nástroji podpory a strategiemi. V rámci hodnocení vnitřní koherence se zkoumají relace specifických cílů každé prioritní osy a mezi specifickými cíli různých prioritních os. Cílem je doložit pomocí strategické intervenční logiky, nakolik se specifické cíle vzájemně doplňují a vytvářejí možné synergické efekty.

Hodnocení vnější koherence vytváří propojení s ostatními nástroji podpory a strategiemi na regionální, národní i unijní úrovni. Navíc se zkoumá, zda program EÚS zohledňuje vliv ostatních oblastí politiky a programů (včetně EFRR, ESF, EZFRV) na očekávané výsledky.

4.1.4.1 Vnitřní koherence programu

Systematické a přehledné posouzení interní koherence oblastí aktivit umožňuje matice, v níž se specifické cíle vzájemně porovnávají. Nabízejí možnost zobrazení cílových konfliktů, synergií, komplementarit a cílových identit. Výsledky ohledně interní koherence zkoumaného návrhu Programu spolupráce se na základě takové matice graficky znázorňují takto:

- » „+“ : pozitivní synergické efekty/komplementarity formou doplňování

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce
mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020
včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

- » „=“ : žádné přímé překrývání/žádná duplicita nebo střety
- » „-“ : Nebezpečí střetu cílů
- » „?“ : Nebezpečí překrývání/duplicity

Další strany:

Vyobrazení 41. Vnitřní koherence

Specifické cíle	Posílení přeshraničního krizového řízení za účelem snížení rizika ohrožení lidí a majetku	Zlepšení přeshraniční ochrany vod a zvýšení kvality vod	Zvýšení atraktivity společného přírodního a kulturního dědictví	Prohloubení přeshraniční koordinace v oblasti ochrany přírody a krajiny za účelem zvýšení biodiverzity a zlepšení ekosystémových služeb	Rozšíření přeshraničních nabídek vzdělávání	Posílení a rozvoj přeshraniční spolupráce na podporu dalšího společného rozvoje pohraničí
Posílení přeshraničního krizového řízení za účelem snížení rizika ohrožení lidí a majetku		+	+	+	=	+
Zlepšení přeshraniční ochrany vod a zvýšení kvality vod	+		+	+	=	+
Zvýšení atraktivity společného přírodního a kulturního dědictví	+	+		+	+	+
Prohloubení přeshraniční koordinace v oblasti ochrany přírody a krajiny za účelem zvýšení biodiverzity a zlepšení ekosystémových služeb	+	+	+		=	+
Rozšíření přeshraničních nabídek vzdělávání	=	=	+	=		=
Posílení a rozvoj přeshraniční spolupráce na podporu dalšího společného rozvoje pohraničí	+	+	+	+	=	

Všeobecně je v rámci této analýzy nápadné, že mezi oblastmi aktivit lze identifikovat řadu synergií, zejména mezi specifickými cíli příslušných tematických cílů. Zdvojení nebo výrazné cílové konflikty v zásadě identifikovat nelze.

Výrazné synergie mezi tematickými cíli vznikají z expertního pohledu nejprve mezi specifickými cíli s ohledem na tematické cíle 5 a 6. Jednotlivá opatření jsou zaměřena na společné vytváření synergií v rámci prioritních os. Komplementarita je však dána i mezi oběma prioritními osami. Součinností rozdílně zaměřených specifických cílů vznikají komplementarity ohledně cíleného sledování zachování a ochrany životního prostředí, jakož i podpory efektivity zdrojů na jedné straně a s tím úzce spojené podpory přizpůsobení změně klimatu, prevence a řízení rizik na straně druhé. Současně však toto úzké propojení témat v realizaci programu vyžaduje pečlivé vymezení a odsouhlasení, aby v praxi při podpoře nedocházelo ke zdvojování a protínání témat. Totéž platí i pro opatření v oblasti environmentálního vzdělávání sledovaná v prioritní ose 4, a to především s ohledem na tematický cíl 6.

Synergie lze u téměř všech aktivit stanovit pomocí spolupráci mezi státními, komunálními a regionálními zařízeními v programové oblasti, sledované v prioritní ose 4. Ta je nezbytným základem pro sblížování pohraniční oblasti a tím i ostatních sledovaných aktivit v prioritních osách 1 až 3.

Souhrnně tak lze konstatovat, že vnitřní koherenci podpůrné strategie na bázi analýzy lze s ohledem na výše uvedenou poznámku klasifikovat jako danou. Mezi specifickými cíli v rámci příslušných tematických cílů, jakož i mezi různými tematickými cíli vznikají synergie. Podstatné cílové konflikty nelze identifikovat. Sledováním specifických cílů tak v zásadě vznikají pozitivní příspěvky, a to i směrem k jiným specifickým cílům. Jelikož specifické cíle zase jednoznačně souvisí se společným programovým cílem, vykazuje tak cílový systém harmonickou hierarchickou strukturu a lze ji klasifikovat jako koherentní.

4.1.4.2 Vnější koherence programu

Podpora je vsazena do kontextu stávajících evropských, národních a regionálních strategií hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti, jakož i reformních programů. K optimalizaci účinku a vyloučení cílových konfliktů by měly mít plánované přístupy evropské územní spolupráce, jakož i další evropské, národní a regionální programy ve svých strategiích a stanovených cílech vzájemně koherentní zaměření. Jak již bylo zmíněno, bude v následujícím období podpory dle zadání EK kladen zvláštní důraz na příslušné obsahové návazné body. Dalším centrálním prvkem hodnocení je proto posouzení vnější koherence strategie. Zde jde v podstatě o odpověď na otázku, zda se

předkládaný návrh Programu spolupráce hodí k relevantním podpůrným nástrojům a strategiím na regionální, národní a evropské úrovni a zda existují komplementární výchozí body k jiným oblastem politiky a programům (včetně EFRR, ESF, EZFRV). Koherence přitom neznamená, že musí existovat kompletní shoda, ale že by měl být zřejmý společný a jednotný směr.

Hodnocení externí koherence v kontextu aktuálního návrhu Programu spolupráce se může opírat o rozsáhlé a fundované textové pasáže pro integraci především do evropského a také národního kontextu a navázání na identifikované výzvy a cíle. Jak již bylo zmíněno, je znovu zohledněn evropský (mimo jiné hlavní cíle strategie Evropa 2020, směrnice a hlavní akce SSR, nařízení) a národní (mimo jiné národní programy reformem, DoP) rámec a „zkušenosti“ z aktuálního období podpory. Na této bázi je odvozena strategie podpory v souladu s hlavními cíli strategie Evropa 2020, souvisejícími integrovanými směrnicemi hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti, hlavními akcemi SSR, partnerskými dohodami a zkušenostmi z období podpory 2007-2013 a v rámci prostoru, který pokrývá 11 tematických cílů SSR.

Lze tak stanovit obsahovou a strategickou koherenci vybraných cílů Programu spolupráce se stávajícími evropskými a národními strategiemi hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti. Také politický rámec zemí nebo regionů (např. strategický dokument o kvalifikovaných silách pro Sasko, strategie udržitelnosti Svobodného státu Sasko, energetický a klimatický program Saska, turistická strategie pro Sasko 2020, česká turistická strategie) byl v zásadě v rámci přípravy Programu spolupráce zohledněn; zde je však potíže ve skutečnosti, že regionální strategie zpravidla neřeší přeshraniční aspekty.

Ohledně koordinace mezi fondy SSR je pro nadcházející období podpory plánována intenzivnější harmonizace aktivit podpory pomocí různých programů. Návrh Programu spolupráce zde zmiňuje, že pro účel provázení plánování programu a koordinace obsahů podpory probíhají od začátku roku 2012 v Sasku měsíční koordinace se správními úřady jiných fondů ESIF (ESF, EFRR, EZFRV, ENRF): „Tyto koordinace představují nástroj pro řízení, který slouží ke zvýšení koordinace jednotlivých fondů a nástrojů podpory, vyloučení dvojité podpory a zajištění společného zaměření fondů na strategické cíle vlády.“ Dále má být také realizací zajištěn kontinuální tok informací mezi všemi fondy ESIF v Sasku na základě zastoupení v příslušných doprovodných výborech.

Důležitým kritériem kooperačního programu je závazná přeshraniční spolupráce. Tím bude, jak uvádí návrh Programu spolupráce, v dalším průběhu vyloučena duplicita podpory z technického hlediska při realizaci programu s jinými fondy. U určitých tematických cílů, investičních priorit a opatření však i přes všechna vymezení vzniknou také styčné body. Navazující koordinace s jinými fondy je vysvětlena v návrhu Programu spolupráce (Vyobrazení 42).

Vyobrazení 42. Koordinace s jinými fondy – Sasko

Koordinace s programem spolupráce	
ESF	<ul style="list-style-type: none"> » Zatímco se podpora ESF soustředí na cíle politiky zaměstnanosti, je podpora v oblasti kooperačního programu zaměřena na přeshraniční kooperaci a propojení, společné učení s partnery a mezikulturní porozumění. » Na základě zadání v oblasti kooperačního programu jsou navíc ve vztahu ke společnému plánování a realizaci plánů se sousední zemí vyloučeny duplicity s podporou ESF.
EFRR	<ul style="list-style-type: none"> » Kooperační program i EFRR podporují opatření v oblasti řízení rizika povodní. <ul style="list-style-type: none"> ○ Těžiště opatření v kooperačním programu přitom však spočívá zejména v sestavení přeshraničního konceptu, který vyplývá z požadavků směrnice EU o řízení rizika povodní. ○ Opatření se vztahují především na menší přeshraniční povodí. » Kooperační program sleduje v oblasti rozvoje turisticko-kulturní infrastruktury zejména cíl zachovat a udržovat přírodní a kulturní krajinu v pohraničí a přispět k vytvoření a zintenzivnění udržitelného turismu. <ul style="list-style-type: none"> ○ S vybudováním přeshraniční veřejné osobní dopravy má být dále rozšiřována mezinárodní spolupráce pověřených činitelů, aby byly dále rozšířeny a rozvíjeny nabídky v mezinárodní veřejné osobní dopravě. ○ Zadání: úzká koordinace a realizace mezi kooperačními partnery ze zúčastněných sousedních zemí se zohledněním zadání EU pro plány kooperace. » Také stanovením zadání v oblasti přeshraniční spolupráce ohledně společného plánování, realizace, financování nebo personálního vybavení pro dané záměry se sousední zemí lze vyloučit duplicitu s podporou EFRR.
EZFRV a ENRF	<ul style="list-style-type: none"> » Plány pro podporu místního rozvoje podle článku 32 a násl. nařízení (EU) č. 1303/2013 jsou podporovány výhradně prostřednictvím EZFRV a ENRF. » Prostřednictvím EZFRV jsou podporována kooperační opatření nad rámec oblastí nebo země LEADER-LAG.

	<ul style="list-style-type: none">» Podpory záměrů přeshraničního charakteru, které přesahují spolupráci nad rámec oblasti nebo země ve smyslu LEADER, jsou v EZFRV vyloučeny.» Plány přeshraniční spolupráce s partnery ze Saska a České republiky jsou podporovány výhradně prostřednictvím kooperačního programu.
--	---

Pro Českou republiku proběhla koordinace ve fondech ESI „již v rámci přípravy jednotlivých programů a je také dále zajištěna během jejich realizace“. To se dělo a děje mimo jiné v rámci Pracovní skupiny pro přípravu Dohody o partnerství a v Pracovní skupině k rozpracování programů 2014-2020 (zástupci řídicích orgánů všech budoucích OP fondů ESIF a zástupci národních orgánů programů spolupráce), „pro vyjasnění otázek spojení mezi programy a otázek koordinačních mechanismů“.

U některých tematických cílů, investičních priorit a opatření jsou navzdory veškerému ohraničení registrovány překryvy. Návazná koordinace, jakož i vzniklé synergie s jinými fondy byly rovněž v programu spolupráce vysvětleny (Vyobrazení 43). V implementační fázi by měla být koordinace na národní úrovni zajištěna prostřednictvím Národního orgánu pro koordinaci. Tak by měly být eliminovány možné překryvy aktivit plánovaných v programu spolupráce s aktivitami plánovanými v národních operačních programech na české straně k zabezpečení absorpčních kapacit a zamezení duplicitní podpory.

Následující strana:

Vyobrazení 43. Koordinace s jinými fondy – Česká republika

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

	Koordinace s programem spolupráce
Integrovaný regionální OP (IROP)	<ul style="list-style-type: none"> » Zásadní návaznost aktivit spolupráce převážně neinvestičního charakteru na investiční aktivity IROPu » IROP se soustředí v oblasti připravenosti k řešení rizik a krizových situací na čistě české potřeby – opatření v rámci programu spolupráce se oproti tomu soustředí především na spolupráci na obou stranách hranice, např.: <ul style="list-style-type: none"> ○ Vzdělávací aktivity ke zvýšení kvalifikace a připravenosti » Přeshraniční propojení systému řízení rizik prostřednictvím společných cvičení » V oblasti cestovního ruchu se IROP soustředí na investiční opatření s regionálním, nebo celostátním významem; program spolupráce má oproti tomu za cíl zvýšení atraktivity, jakož i lepší zpřístupnění přírodního a kulturního dědictví v přeshraničním prostoru » Návaznosti jsou kromě toho v oblasti vzdělávání <ul style="list-style-type: none"> ○ Z hlediska možnosti využití vzdělávací infrastruktury realizované prostřednictvím IROPu pro přeshraniční aktivity ○ V programu spolupráce jako výchozí bod pro budování dalších potřebných vzdělávacích kapacit, které mohou být na české straně vybudovány s podporou IROPu
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV)	<ul style="list-style-type: none"> » Komplementarity při používání vytvořené vzdělávací infrastruktury pro přeshraniční vzdělávací aktivity, při výměně pedagogických zkušeností a rozvoji spolupráce jakož i u příležitostí na přeshraničním pracovním trhu
OP Životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> » Prostřednictvím rozvoje řešení v rámci programu spolupráce, která mají bránit rozšíření negativních vlivů přes hranici, jsou očekávány pozitivní synergie <ul style="list-style-type: none"> ○ Uchování biodiverzity a půdy ○ Podpory ekosystémových služeb ○ Protipovodňová ochrana ○ Přizpůsobení se klimatickým změnám » OP Životní prostředí může navazovat na v rámci programu spolupráce realizovaná koncepční opatření prostřednictvím odpovídajících investic

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020 včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

	Koordinace s programem spolupráce
Program rozvoje venkova	<ul style="list-style-type: none"> » Prostřednictvím vhodného propojení s aktivitami Programu rozvoje venkova v oblasti posílení rekreační funkce lesů pomocí ne-produktivních investic mohou být dosaženy pozitivní synergie a značný územní dosah <ul style="list-style-type: none"> ○ např. přístupové cesty v lesích → atraktivita přírodního a kulturního dědictví v území programu
OP meziregionální spolupráce	<ul style="list-style-type: none"> » Marginální synergie s programem LIFE v souvislosti s podporou inovativních technologií v oblastech životního prostředí a klimatických změn » Podobně s programem Erasmus v oblasti podpory klíčových kompetencí a připravenosti včetně aktivit ke zlepšení znalosti cizích jazyků
Národní programy	<ul style="list-style-type: none"> » Realizace komplementárních aktivit s Národním programem podpory cestovního ruchu v oblasti podpory infrastruktury cestovního ruchu → realizace vzájemně se doplňujících aktivit

4.1.5 Zohlednění horizontálních principů

Ohledně zohlednění horizontálních cílů je nutno v rámci ex-ante hodnocení ověřit, v jakém ohledu lze od programu očekávat příspěvky v tomto směru - tzn., jak byly tyto přístupy realizovány a zda jsou naplánovány jasné cíle a opatření. Dalším aspektem může, resp. má být otázka, jak mají být horizontální cíle zajištěny na úrovni realizace (např. výběrové, monitorovací a evaluační procesy). Následující tři horizontální cíle byly stanoveny pro programy Evropských strukturálních a investičních fondů a musí být v OP zohledněny:

- » Podpora rovného postavení mužů a žen,
- » Zamezení diskriminace na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženství nebo politického či jiného smýšlení, postižení, věku nebo sexuální orientace,
- » Podpora udržitelného rozvoje.

Podle článků 7 a 8 nařízení (EU) č. 1303/2013 je nutno dodržovat tyto horizontální principy při přípravě a realizaci programů. Přitom mají být odpovědnými orgány organizována partnerství pro každý program. Ta zahrnují podle článku 5 odstavec 1 (c) „relevantní orgány, které zastupují občanskou společnost, mimo jiné partnery z oblasti životního prostředí, nevládní organizace a orgány pro podporu sociální inkluze, rovného postavení pohlaví a nediskriminace“. Za kontrolu realizace horizontálních principů nese odpovědnost monitorovací výbor. Úkoly monitorovacího výboru jsou stanoveny v článku 110. Doprovodný výbor poté zkontroluje zejména opatření pro udržitelný rozvoj, rovnoprávnost a nediskriminaci, včetně opatření na podporu bezbariérového přístupu pro osoby s postižením.

V následujícím textu je posouzeno zohlednění každého jednotlivého horizontálního principu v rámci OP.

4.1.5.1 Podpora rovného postavení mužů a žen

Na základě horizontálního principu podpory rovného postavení mužů a žen je na jedné straně potřeba sledovat důsledný Gender mainstreaming s ohledem na program, a na druhé straně přijmout specifická opatření sloužící na podporu tohoto horizontálního principu. Navíc musí být odkázáno na dodatečná předběžná opatření učiněná v návrhu Programu spolupráce, která mají ve fázi realizace a doprovodně k programu zajistit vhodné zohlednění horizontálního principu rovného

postavení mužů a žen. Rovné postavení žen a mužů bylo sledováno jako horizontální princip již v období podpory 2007-2013 v rámci přípravy a realizace jednotlivých podporovaných komponentů programu. Program spolupráce 2014-2020 se zabývá rovným postavením mužů a žen výslovně v kapitole 8.3. Zde se realizační instituce zavazují k dodržování článku 7 nařízení (EU) č. 1303/2013.

V rámci přípravy byly v rámci vypracování Programu spolupráce zohledněny následující aspekty rovného postavení žen a mužů:

- » Genderová perspektiva byla zohledněna při vypracování socioekonomické analýzy.
- » Partneři byli zároveň zapojeni do procesu přípravy Programu spolupráce, mimo jiné zástupci/zástupkyň odborného rezortu rovného postavení.

V rámci provádění opatření má být zohledněno rovné postavení mužů a žen na základě použití principu rovného postavení při výběru projektu a u realizačních institucí. Do jaké míry a v jaké formě to zahrnuje přímé zapojení relevantních aktérů, však není v Programu spolupráce podrobně představeno. Z kapitoly 8.3 dále nevyplývá, v jakém rozsahu proběhlo zapojení zástupců/zástupkyň nevládních organizací. Z tohoto důvodu by bylo účelné konkrétní stanovení relevantního okruhu partnerů a určení, v jakých krocích plánování a realizace byli a mají být tito partneři zapojeni. To zahrnuje například osoby nebo instituce, které budou zastoupeny v monitorovacím výboru a které mají specifické kompetence v oblasti rovnoprávnosti pohlaví. Pro přímou kontrolu realizace směrnic o rovném postavení by dále přicházela v úvahu analýza kvantitativních indikátorů rozlišená podle pohlaví. V rámci monitorovací zprávy by tak mohl být zaznamenán a analyzován stav realizace tohoto horizontálního cíle.

Závěrem lze konstatovat, že záměr dosažení rovného postavení žen a mužů byl při plánování projektu zohledněn. Zejména ohledně konkrétní úpravy horizontálního principu v rámci provedení projektu by však bylo žádoucí konkrétní upřesnění.

4.1.5.2 Rovnost šancí a nediskriminace

Ohledně horizontálního principu rovnosti šancí a nediskriminace je nutno zajistit, aby byla veškerá podpůrná opatření v zásadě koncipována tak, aby byla stejnou měrou přístupná všem, nezávisle na pohlaví, etnickém původu, náboženství nebo politickém či jiném smýšlení, postižení, resp. zdravotním omezení, věku nebo sexuální orientaci. Navíc musí být odkázáno na dodatečná předběžná opatření učiněná v návrhu Programu spolupráce, která mají ve fázi realizace a

doprovodně k programu zajistit vhodné zohlednění horizontálního principu rovnosti šancí a nediskriminace.

V kapitole 8.2 Programu spolupráce se partneři programu zavazují, že „během plánování, realizace, kontroly a hodnocení kooperačního programu“ zohlední horizontální princip nediskriminace. To zahrnuje také „přístup k opatřením podpory se zajištěním rovnosti šancí a bez diskriminace“. V souvislosti s přípravou byly v rámci vypracování Programu spolupráce zohledněny následující aspekty horizontálního principu:

- » Převzetí principu do strategického zaměření programu,
- » Zapojení partnerů se specifickými vztahy k úkolům v oblasti rovnosti šancí a nediskriminace.

Tito partneři mají být zapojeni také v rámci výběru projektu a při stanovení podmínek realizace. Konkrétní uvedení relevantních partnerů a specifický popis druhu a rozsahu tohoto zapojení však nejsou v Programu spolupráce obsaženy. Bylo by proto dobré doplnit Program spolupráce o tyto aspekty. Konkrétní opatření pro realizaci horizontálního principu rovněž nejsou v Programu spolupráce dosud uvedena. Z pohledu hodnotitele lze doporučit uvedení těchto aspektů společně měřitelnými cíli do struktury monitorovacích zpráv. Závěrem je proto nutno konstatovat, že specifické načasování a vytvoření konkrétní realizace tohoto horizontálního principu v Programu spolupráce by přispělo k lepší srozumitelnosti a větší transparentnosti.

4.1.5.3 Udržitelný rozvoj

Článek 8 nařízení (EU) č. 1303/2013 vyžaduje sledování principu udržitelného rozvoje a podporu cíle „zachování ochrany životního prostředí a zlepšení jeho kvality“. Ohledně zohlednění udržitelného rozvoje v přípravné fázi lze na jedné straně odkázat na hodnocení SEA, které probíhá souběžně s vytvářením programu a zpracovává se zvlášť, na druhé straně na dodatečná předběžná opatření učiněná v návrhu Programu spolupráce, která mají ve fázi realizace a doprovodně k programu zajistit vhodné zohlednění horizontálního principu udržitelného rozvoje.

Hodnocení SEA návrhu Programu spolupráce uvádí, že „na základě současného stavu znalostí není nutno s jedinou výjimkou očekávat žádné výrazné negativní dopady na chráněné hodnoty životního prostředí“ (strana 8). Příslušná výjimka je uvedena v prioritní ose 2 pod bodem investiční priority „Zachování, ochrana, podpora a rozvoj kulturního a přírodního dědictví“. Podle Programu spolupráce zahrnuje jedno z navržených opatření lepší napojení kulturních a přírodních lokalit a obsahuje tak také zásah do krajiny v důsledku realizace infrastrukturních opatření. Jako možné negativní důsledky uvádí posouzení vlivů na životní prostředí zastavění půdy, fragmentace krajiny, vznik dalších spalín a zvýšené emise skleníkových plynů. Míra těchto negativních dopadů však není v posouzení vlivů na životní prostředí klasifikována jako významná, protože se u

infrastrukturních opatření jedná o silnice nižších tříd. Negativní důsledky by však vzrostly, jestliže by příslušné území realizace projektu bylo klasifikováno jako „citlivá oblast“. Na odpovídající faktory by se proto mělo dbát při zeměpisném výběru lokalit projektu.

Z pozitivních vlivů lze naproti tomu vycházet u následujících opatření:

- » V oblasti prevence rizik na základě zlepšení přeshraniční ochrany proti povodním a zlepšené spolupráce v oblasti ochrany proti katastrofám,
- » v oblasti ochrany životního prostředí a přírody na základě opatření pro zlepšení přeshraniční ochrany vod a rozvoj přeshraniční spolupráce v oblasti ochrany přírody a krajiny,
- » v oblasti šetrného zacházení se zdroji a ochrany přírody na základě podpory ekologického smýšlení a vzdělávání v oboru ochrany životního prostředí,
- » v oblasti snižování emisí na základě posílené přeshraniční institucionální koordinace nabídky veřejné osobní dopravy.

Pro adekvátní zohlednění tohoto principu byly při přípravě a realizaci kooperačního programu zapojeny jak státní orgány, které jsou seznámeny s aspekty ochrany životního prostředí, tak i nestátní instituce, které hájí ochranu přírody. K těmto institucím patří mimo jiné nadnárodní svazy ochránců přírody a životního prostředí, regionální společnosti pro ochranu přírody a výzkumné ústavy.

Partneři projektu se dále zavazují, že budou věnovat horizontálnímu principu udržitelného rozvoje „zvláštní pozornost ve všech dílčích oblastech podpory [...]“. Do hodnocení projektových návrhů mají být zahrnuty také dopady na životní prostředí. Jaké indikátory se v rámci této kontroly analyzují a hodnotí, není však v kapitole 8.1 Programu spolupráce přesněji specifikováno. Závěrem je nutno konstatovat, že zohlednění horizontálního principu v zásadě probíhá v plánování i v realizaci.

4.2 Výsledky hodnocení indikátorů, monitorování, evaluace (modul B)

V plánovacím období programu v letech 2014–2020 je zapotřebí se více zaměřit na výsledek, což vede i k tomu, že jak zjišťování indikátorů, tak i opatřením monitoringu a získávání dat bude připsána důležitější role než dříve. Na základě výsledků modulu A, resp. strategie podpory a podpůrných komponent budou následně v tomto ohledu analyzovány a hodnoceny návrhy indikátorů obsažené v návrhu Programu spolupráce. Tato hodnocení přitom zohledňují indikátory Evropské komise,²⁶ stejně jako dosavadní zkušenosti se získáváním, vyhodnocováním a vypovídací schopností indikátorů z probíhajícího období podpory.

Vedle relevance a srozumitelnosti navržených indikátorů se v tomto pracovním kroku hodnocení zaměřuje na další následující aspekty:

- » Reálnost kvantifikovaných výchozích a cílových hodnot indikátorů;
- » Vhodnost etapových cílů zvolených pro výkonnostní rámec;
- » Přiměřenost personálních kapacit a administrace správy programu, monitorovací systém a systém dat; evaluace.

4.2.1 Relevance a srozumitelnost indikátorů

Hodnocení ex-ante proběhlo, jak již bylo zmíněno, na pozadí přípravy programu a v iterativním procesu. V tomto rámci uvedli hodnotitelé již v dříve vypracované průběžné zprávě podrobné poznámky k jednotlivým indikátorům, takže hodnocení a doporučení byla aktuálně zachycena v procesu programování. Následné závěrečné hodnocení bylo provedeno na bázi dále finalizovaného návrhu programu a hodnotí dále indikátory jako komplex.

Níže je uvedeno nejprve hodnocení relevance a srozumitelnosti společných a programově specifických indikátorů výstupu a výsledkových indikátorů.

²⁶ Srov. m. j.:

Evropská komise (2011): Plánovací období programu 2014–2020. Monitorování a evaluace kohezní politiky Evropské unie. EFRR a kohezní fondy – koncepce a doporučení, návrh.

Evropská komise (2012): Results Indicators 2014+: Report on Pilot Tests in 12 Regions Across the EU.

System indikátorů musí být celkově jasně strukturovaný, proveditelný a zaměřený na nejdůležitější indikátory výstupu a výsledkové indikátory. Cílem je přispět k rozvoji zjednodušeného, výkonově orientovaného správního a kontrolního systému. Indikátory jsou relevantní, pokud na jedné straně přiměřeně odráží opatření a záměry a na druhé straně přispívají k měření dosažitelnosti cíle. Indikátory by navíc měly být jednoznačné a jasně srozumitelné.

Indikátory výstupu ukazují na úrovni provedených záměrů to, co se díky podpůrnému opatření, resp. monetární podpoře přímo vytvoří. Navíc by měly být v jednoznačném poměru k výsledkům, které mají být dosaženy. V porovnání s dosavadními obdobími podpory počítají nařízení pro období 2014-2020 s intenzivnějším nasazením společných indikátorů výstupu. Tyto mají usnadnit agregaci informací v členských státech i mimo ně. Společné indikátory výstupu by se měly pokud možno použít, avšak jen tehdy, pokud jsou relevantní pro investiční priority a specifické cíle. Mimoto může být nutné definovat další programově specifické indikátory, pokud společné indikátory nepokryjí centrální aspekty investiční priority; s tím omezením, že v období 2014-2020 by dle možností neměl být využit indikátor „počet projektů / záměrů“, jelikož jím nelze změřit žádný „přímý výstup“ příslušných opatření²⁷.

V zásadě lze v tomto ohledu konstatovat, že indikátory výstupu jsou zpravidla jasně formulovány a jsou relevantní s ohledem na znázornění výstupu příslušných opatření, jakož i s ohledem na přispění k indikátorům výsledku a specifickým cílům. V některých případech je však zapotřebí definování termínů, které se používají v popisu indikátoru, nebo přeformulování indikátorů, nebo jednoznačné přiřazení proměnných uvedených jako měrná jednotka. Jako příklady lze uvést:

- » Indikátoru „Přírodní a kulturní statky se zvýšenou atraktivitou“ byla přiřazena měrná jednotka „počet“. Uplatnění skutečnosti „zvýšená atraktivita“ není z pohledu hodnotitele jednoznačně vyjasněno. Proběhne měření podle počtu návštěvníků přírodního nebo kulturního majetku nebo podle počtu přírodních a kulturních statků, které byly začleněny do projektů?
- » K indikátoru „Dopravně technické zpřístupnění přírodních a kulturních statků“ je uvedena měrná jednotka „kilometr“. Není však specifikováno, na jaký druh kilometrů se měrná jednotka vztahuje. Mohly by to být kilometry silnic, železnic nebo pěších cest.
- » U indikátoru „Zařízení, která profitovala z aktivit pro zintenzivnění spolupráce“ je nutno konkretizovat, jak se má změřit, zda zařízení profitovalo z aktivity.

²⁷ Evropská komise (2013): Plánovací období programu 2014–2020. Monitorování a evaluace kohezní politiky Evropské unie. EFRR, ESF, kohezní fondy. Směrnice pro ex-ante-evaluaci.

Další potřeba specifikace existuje u některých indikátorů výstupu ve vztahu ke srozumitelnosti uvedeného zdroje dat. V Programu spolupráce je jako zdroj dat pro různé indikátory uvedena „vlastní registrace na bázi údajů oprávněných osob“. Referenční bod termínu „oprávněná osoba“ však není pro každý indikátor jednoznačný. Příkladem tohoto případu je indikátor specifického cíle „Zlepšení přeshraniční ochrany vod pro zvýšení kvality vod“. Ten zní „společné aktivity pro ochranu nebo zlepšení kvality vod“. Zde není jasné, jaký okruh osob je definován ve vztahu ke kvalitě vod jako „oprávněná osoba“.

Indikátory výsledku znázorňují pokrok při dosahování cíle u změn, které jsou bezprostředně dosažitelné díky podpoře. Indikátory výsledku mají znázorňovat především na úrovni investičních priorit a specifických cílů, kterých změn bylo díky podpoře dosaženo. Přitom by měl být dle možnosti zvolen jen jeden indikátor výsledku na každou investiční prioritu a příslušný specifický cíl. Ten se může omezovat na hlavní cíle.

Navrhované výsledkové indikátory jsou jasné a relevantní. Pro každý specifický cíl existuje vždy indikátor výsledku. Tento indikátor většinou nezahrnuje veškeré výsledky, které lze očekávat od realizace jednotlivých opatření, ale umožní měření realizace hlavních cílů nebo hlavního cíle. Jako měrná jednotka je mimo jiné použito známkování podle školní klasifikace. Tento postup je srozumitelný a jasný. V některých případech by však vzrostla transparentnost indikátoru na základě omezení nebo uvedení okruhu potenciálních osob, který má hodnotit podle školní klasifikace.²⁸

²⁸ K indikátoru „Úroveň přeshraniční spolupráce“ je uveden zdroj dat „Evaluace / dotazování“. V OP však není okruh osob, který má být dotázán, přesněji vymezen.

4.2.2 Výchozí a cílové hodnoty a milníky

Vedle relevance a jasnosti navrhovaných indikátorů jsou ve středu zájmu hodnocení také reálnost kvantifikovaných výchozích a cílových hodnot ukazatelů a přezkoumání vhodnosti milníků vybraných pro výkonnostní rámec. Následující hodnocení je v tomto kontextu založeno na dvou separátně zprostředkovaných dokumentech k výchozím a cílovým hodnotám a milníkům.

Cílové hodnoty indikátorů výstupu byly nejprve hodnoceny se zřetelem na jejich relevanci. Pokud to bylo možné, hodnocení se zakládalo na zkušenostech z minulosti, s ohledem na odpovídající distribuci prostředků (viz také následující Kapitola 5). V zásadě jsou cílové hodnoty²⁹ v tomto kontextu a na základě disponibilních informací z expertního hlediska pochopitelné a relevantní. Z expertního hlediska se však jeví pro cílovou hodnotu následujících indikátorů výstupu vhodné nové přehodnocení a případné upravení:

- » Tematický cíl 10 / Prioritní osa 3 – Indikátor výstupu „Osoby, které se účastnily na opatřeních v oblasti vzdělávání“. Pro tento indikátor nemohla být odvozena cílová hodnota na základě zkušeností z uplynulého dotačního období, protože cílové skupiny opatření nejsou identické. Cílová hodnota byla proto předjímana na základě odhadu cílových skupin pro odpovídající opatření. Z pohledu evaluátora je cílová hodnota v zásadě stanovena relevantně na kvalitativním odhadu, pokud nemohou být vzaty v úvahu žádné další zdroje dat pro vzdělávání. Z expertního hlediska by však bylo smysluplné opětovné uvážení cílových hodnot. Tak by mohla být stanovena hodnota 9000 účastníků odůvodněna např. prostřednictvím průměrných nákladů na účastníka.

V případě indikátorů výsledku došlo nejprve k posouzení relevance na základě výchozích a cílových hodnot. V zásadě byly používány jak externí zdroje (statistiky zemských úřadů) tak interní posouzení dat z uplynulého dotačního období pro stanovení výchozích hodnot. K tomu byla také použita data, která byla pořízena prostřednictvím externích, řídicím orgánem zadaných průzkumů³⁰.

²⁹ Cílové hodnoty jsou vztaženy k roku 2023.

³⁰ Výchozí hodnoty pro indikátory výsledku v TC 5 a 10 jsou založeny na krátkém dotazování, které bylo provedeno na obou stranách hranice s celkem 23 hlavními aktéry v oblasti přeshraniční spolupráce v ochraně proti mimořádným situacím, jakož i přeshraniční spolupráce ve vzdělávání v území působnosti Programu (protože na české straně nejsou žádní hlavní aktéři, kteří mohli být dotázáni, bylo celkem dotázáno 101 škol). Na základě strukturovaných dotazníků byli respondenti požádáni o zhodnocení stávajícího stavu/aktuální míry spolupráce. Obsah dotazníků byl přitom odvozen od cílů, opatření a aktivit popsanych v OP v tehdejších Prioritních osách 1 / TC 5 a 3 / TC 10. Z hodnocení provedených na škále od 1 (velmi dobré) až po 6 (nedostatečné) byly pro každou dílčí oblast vypočítány průměrné hodnoty, jež umožnily určit (průměrnou) výchozí hodnotu na základě hodnocení všech respondentů pro aktuální indikátory výsledku v TC 5 a TC

V zásadě měly podle nařízení EU indikátory výsledku připustit akceptovanou normativní interpretaci, to znamená, že změna hodnot v jistém směru jasně platí jako chtěný nebo nechtěný výsledek. Indikátory výsledku jakož i cílové hodnoty jsou v tomto kontextu hodnoceny jako jasné a relevantní. Odpovídající vysvětlení pro výchozí, jakož i cílové hodnoty mohou být na základě informací z nařízení v zásadě považována za přiměřená.

Ve věci indikátoru výsledku „přenocování v programovém území“ (Prioritní osa 2) je nutné uvést, že cílová hodnota odpovídá výchozí hodnotě. Z hlediska poklesu počtu přenocování v programovém území v minulých letech zde bude cílem navrácení počtu přenocování na původní úroveň a zvrácení kontinuálního negativního trendu. Tato argumentace je z expertního hlediska akceptovatelná a z hlediska záměrů řídicího orgánu i z úhlu pohledu EK obhajitelná.

U indikátorů výsledku v následující tabulce by však mělo z expertního hlediska dojít k mírné úpravě cílových hodnot. Konkrétní návrhy evaluátora jsou přitom zmíněny v následující tabulce.

Tematický cíl / Prioritní osa	Indikátor výsledku	Jednotka	Výchozí rok / výchozí hodnota	Zdroj / rok výchozí hodnoty	Cílová hodnota OP (2023)	Návrh cílové hodnoty (2023)
TC 5, PO 1	Hodnocení společných opatření v oblasti řízení rizik	Oznámkování podle školních známek, průměr	3,3	Dotazování expertů na problematiku – průměrné hodnoty/ 2014	2,8	2,9
TC 10, PO 3	Kvalita přeshraniční nabídky vzdělávání	Oznámkování podle školních známek, průměr	3,8	Dotazování expertů na problematiku – průměrné hodnoty/ 2014	3,3	3,5
TC 11, PO 4	Úroveň přeshraniční spolupráce	Oznámkování podle školních známek, průměr	1,5	Evaluace/Dotazování v rámci ex ante - bilancování Cíle 3/ 2013	1,2	1,4

10. K tomu byla stanovena výchozí hodnota indikátoru výsledku TC 11 na základě šetření provedeného v rámci bilancování v roce 2013.

Vyobrazení 44: Návrhy evaluátora k cílovým hodnotám

- » Výchozí hodnoty indikátorů výsledku „Hodnocení přeshraničních opatření v oblasti řízení rizik“ (Tematický cíl 5, Prioritní osa 1) a „Kvalita přeshraniční nabídky vzdělávání“ (Tematický cíl 10, Prioritní osa 3) byly, jak již bylo zmíněno výše, stanoveny na základě provedeného šetření mezi hlavními aktéry. Přitom byli respondenti požádáni také o jejich hodnocení se zřetelem na očekávané důsledky opatření podpory. Důsledky Programu byly přitom hodnoceny průměrnými známkami 2,1 (Tematický cíl 5, Prioritní osa 1), 2,6 (Tematický cíl 10, Prioritní osa 3) na škále od 1 (silný pozitivní vliv) po 6 (silný negativní vliv). Z expertního hlediska vychází – při přijetí silného pozitivního vlivu aktivit Programu – zlepšení ve vztahu k výchozím hodnotám o maximálně 0,5 (známky) do r. 2023 jako přijatelné. Lze však spíše očekávat mírně nižší cílové hodnoty, než momentálně plánované.
- » Pro indikátor výsledku „úroveň přeshraniční spolupráce“ (Tematický cíl 11, Prioritní osa 4) je z pohledu evaluátora výchozí hodnota 1,5 již velmi pozitivní. Zlepšení o 0,3 (vcelku tedy zlepšení o 20 %) z tohoto hlediska budí velmi ambiciózní dojem. Z pohledu evaluátora je zde spíše reálné tuto velmi příznivou úroveň přeshraniční spolupráce udržet, případně ji mírně zlepšit. Stabilizace solidní výchozí hodnoty je v zásadě z pohledu EK obhajitelná. V souladu s tím je z expertního hlediska marginální zlepšení o 0,1 na známku 1,4 (tedy vcelku zlepšení o přibližně 7 %) realistické.

Dále následuje hodnocení stanovených milníků. Na základě Nařízení EU se může u těchto stanovených „průběžných cílů“ v zásadě jednat o finanční indikátory, indikátory výstupu a případně indikátory výsledku. V zásadě by měly být indikátory zvoleny tak, aby stanovené milníky poskytl zásadní informace o zamýšleném pokroku v rámci priorit.

U zvolených indikátorů výkonnostního rámce se jedná v tomto případě výhradně o indikátory výstupu, pro které jsou k dispozici kvantifikované cílové hodnoty, jakož i finanční indikátory. Přitom jsou stanovené milníky na základě disponibilních dat převážně přesvědčivé. Převzaté indikátory výstupu tvoří dohromady smysluplný výběr k vystižení zamýšleného pokroku. Výběr materiálních indikátorů je z hlediska distribuce prostředků pochopitelný, přičemž prostřednictvím aktuálních indikátorů bude možné postihnout cca 61 až 100 % prostředků současných prioritních os.

S ohledem na milníky je třeba upozornit, že pro materiální indikátory výstupu je aktuálně zamýšleno poměrně vyšší naplňování cílů, než pro finanční indikátory. Pro finanční indikátory obnáší milník pro rok 2018 momentálně 6 % cílové hodnoty pro rok 2023, zatímco milník pro materiální indikátory výstupu vykazuje poměrně vyšší naplňování cílů do roku 2018. V zásadě se tento předpoklad jeví jako pochopitelný, protože naplňování cílů se vztahuje výlučně na

schválené³¹ a nikoliv na ukončené projekty. K tomu se jeví současné zdůvodnění zvolených milníků, na základě zkušeností z uplynulého dotačního období, jako přesvědčivé. Rozpětí naplňování cílů u materiálních indikátorů je přitom velké a činí od 10 do 40 %. Z expertního hlediska se jeví jako vhodné opětovně posoudit, zdali zvolené finanční milníky od 6 % jsou skutečně relevantní pro všechny indikátory výstupu nebo je případně částečně zvýšit – případně do jaké míry je možné více uzpůsobit rozpětí naplňování cílů.

4.2.3 Administrativní kapacity včetně monitorování a evaluace

V centru vyhodnocení administrativních kapacit včetně monitorování a evaluace stojí přezkoumání přiměřenosti stanovených realizačních a administrativních struktur a doprovodných řízení a vyhodnocení. V zásadě je nutno vyjasnit otázku, do jaké míry jsou schopny realizovat Program spolupráce a s ním spojené cíle a do jaké míry jsou zohledněny předpoklady existující podle obecného nařízení. Mimoto je třeba přezkoumat, zda se koncepce programu účastnily relevantní zainteresované strany a posoudit kvalitu a rozsah opatření pro jejich další zapojení do všech fází realizace programu.

Zadání EK pro předpokládané realizační a administrativní struktury v období 2014-2020 jsou popsány mj. ve čl. 47 a dále, 54 a dále, 96, 110 a dále a 122 a dále a v přílohách XII a XIII obecného nařízení³². Podle toho by měly být v OP nejdříve uvedeny následující parametry implementačního systému (srov. čl. 96 resp. čl. 125 a dále pro úkoly jmenovaných orgánů):

- » Jmenování zprostředkujícího subjektu, a pokud je to přiměřené, auditního a certifikačního orgánu;
- » Jmenování orgánu, kterému budou směřovány platby Komise;

³¹ Pro milník indikátoru výstupu „osoby, které se podílely na opatřeních ve vzdělávání“ (900 účastníků) se milník na účastníky vztahuje k ukončeným, nebo probíhajícím opatřením v oblasti vzdělávání.

³² Evropská komise (2013): NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

- » Uvedení opatření za účelem zapojení partnerů do vypracování OP a role těchto partnerů při provádění, doprovázení a vyhodnocení;
- » Shrnutí vyhodnocení administrativních nákladů na příjemce a v případě potřeby plánovaná opatření s předpokládaným časovým rámcem pro omezení byrokracie.

Doplňující specifikace jsou obsaženy v článku 8 nařízení o evropské územní spolupráci³³ :

- » Jmenování zprostředkujícího subjektu, auditního a certifikačního orgánu;
- » orgán (orgány), který byl pověřen (které byly pověřeny) prováděním kontrolních úkolů;
- » postup za účelem zřízení společného sekretariátu;
- » shrnutí správních a kontrolních ustanovení;
- » rozdělení odpovědnosti zúčastněných členských států pro případ, že by správní orgán nebo Komise uložili finanční opravy;
- » orgán, kterému se mají uskutečnit platby Komise;
- » opatření k zapojení partnerů uvedených v článku 5 nařízení (ES) č. 1303/2013 do vypracování kooperačních programů a role těchto partnerů při přípravě a realizaci kooperačních programů včetně součinnosti v doprovodném výboru;
- » Shrnutí vyhodnocení administrativních nákladů na příjemce a případně plánovaná opatření za účelem snížení administrativních nákladů včetně předběžného časového rámce na tato opatření.

Podle toho stanoví zadání EK v nadcházejícím programovém období v každém případě opatření za účelem snížení administrativních nákladů pro příjemce podpory.^{34, 35} Návrh OP se musí tímto

³³ Evropská komise (2013): NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1299/2013 ze dne 17. prosince 2013 o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj pro cíl Evropská územní spolupráce (EFRR).

zadáním řídit a musí reflektovat výsledky provedeného zachycení stavu zkušeností učiněných v aktuálním / minulém programovém období za účelem potřeby optimalizace. V návaznosti na to je třeba do budoucna ještě více využít potenciálu ke snížení administrativních nákladů pro příjemce podpory.

V další textu je uvedeno posouzení těchto uvedených aspektů.

4.2.3.1 Uvedení orgánů kompetentních pro řízení, kontrolu a audit

V kapitole 5 k „prováděcím ustanovením pro kooperační programy“ návrhu Programu spolupráce jsou ve formě tabulky a textu uvedeny úřady a orgány kompetentní pro řízení, kontrolu a audit.

Orgány programu	Označení orgánu
Řídící orgán	Saské státní ministerstvo životního prostředí a zemědělství, Referát 25
Národní orgán České republiky	Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha, Odbor „Evropské územní spolupráce“
Certifikační orgán	Úkoly certifikačního orgánu budou plněny řídicím orgánem
Auditní orgán	Saské státní ministerstvo financí, Referát 17, Kontrola fondů EU
Orgán, kterému mají být uskutečněny platby Komise	Saské státní ministerstvo životního prostředí a zemědělství, Referát 25
Orgán (orgány), který (které) byl (byly) pověřen (pověřeny) kontrolními úkoly	Saská rozvojová banka (SAB) Centrum pro regionální rozvoj České republiky

³⁴ Rambøll Management Consulting (2012): Comparative Study of the Project Selection Process Applied in Cohesion Policy Programmes 2007-2013 in a Number of Member States. Final Report for the European Commission, Directorate General for Regional Policy.

³⁵ Evropská komise (2012): Zjednodušení kohezní politiky v období let 2014-2020.

	(CRR ČR)
Orgán (orgány), který (které) byl (byly) pověřen (pověřeny) auditními úkoly	Saské státní ministerstvo financí, Referát 17, kontrola fondů EU Ministerstvo financí České republiky

Vyobrazení 45. Úřady/orgány kompetentní pro řízení, kontrolu a audit

Návrh programu tak splňuje formální požadavky nařízení pro ustanovení úřadů a orgánů kompetentních pro řízení, kontrolu a audit, to zahrnuje také popis postupu pro zřízení společného sekretariátu a rozdělení odpovědnosti na zúčastněné členské státy pro případ, že řídicí orgán nebo Komise uloží finanční korektury. Současně v podstatě pokračují dále správní a kontrolní struktury končícího období podpory, a tím i osvědčená rozdělení úkolů. Lze tak očekávat kontinuitu vědomostí, funkční komunikaci a rozdělení práce a dostatečné administrativní kapacity.

Konkretizace prováděcího postupu a přiřazení příslušných kompetencí pro realizaci programu mají probíhat v rámci vytvoření správních a kontrolních systémů (viz článek 72, 73 a 74 obecného nařízení), které k okamžiku vypracování zprávy ještě nebyly k dispozici. Návrh Programu spolupráce však obsahuje dle požadavku souhrn plánovaných ustanovení o řízení a kontrole. Pro konkretizaci realizace podpory je nutno navíc vytvořit specifické směrnice o podpoře. První údaje k cílovým skupinám, druhům podpory a směrnicím pro výběr projektu jsou podle formálních požadavků nařízení, viz popis, již obsaženy v souvislosti s popisem opatření (viz 4.1.3).

Jak již bylo rovněž zmíněno, lze předpokládat, že v nadcházejícím období podpory budou indikátory výstupu a výsledku důležitější pro řízení, sestavování zpráv a platby EK, podle toho bude mít větší význam intenzivnější kvantifikace a orientace na výsledek. Ve vztahu k plánování a realizaci všech fondů platí navíc pro nové období podpory zásady většího důrazu na podmínky, zlepšení a honorování výkonů. Současně tak vznikají vysoké požadavky na kontrolu a řízení programu a na monitorování a evaluaci úřady a orgány kompetentními pro řízení, kontrolu a audit. Jako základ musí plánovaný proces monitorování umožnit aktuální shromažďování dat k použití v procesu rozhodování, ve vytváření zpráv a při evaluacích. Navíc je podle zadání nařízení očekáváno sestavení plánu hodnocení/evaluace.

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce
mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020
včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

To má obsahovat následující prvky³⁶:

³⁶ Evropská komise (2014): Programovací období 2014-2020: monitorování a evaluace evropské kohezní politiky. EFRR a kohezní fondy – koncepty a doporučení.

- » Seznam prováděných evaluací, příslušného tématu a motivace, sloužící jako směrná hodnota,
- » metody pro jednotlivé evaluace a potřebná data,
- » preventivní opatření, aby potřebná data byla k dispozici nebo zjištěna pro určité evaluace,
- » strategie pro zajištění, že budou evaluace používány a předávány,
- » časový harmonogram a zúčastněné lidské zdroje a orientační rozpočet pro provedení plánu, popř. plán zvyšování kvalifikace.

Monitorovací systém specifický pro program nebo plán hodnocení/evaluace nebyly k termínu sestavení zprávy ještě k dispozici. Návrh Programu spolupráce však načrtává v tomto ohledu již první opatření pro hodnocení a monitorování a pro splnění povinností zprávy (viz 4.1.3). Zde jsou oznámeny „aktivity pro provázení a hodnocení programu (hodnocení a analýzy, včetně příslušných evaluací, úpravy a napojení IT systémů, jednotlivé záměry v rámci záznamu, sledování a monitorování podpory)“.

Podle zadání EK přitom musí úřady a orgány kompetentní pro řízení, kontrolu a audit stanovit publikační a informační opatření pro informování veřejnosti o záměrech podporovaných v rámci operačního programu³⁷. Ta mají být popsána v samostatné komunikační strategii, která k termínu evaluace ex-ante rovněž ještě nebyla k dispozici. Návrh Programu spolupráce však také zde již načrtává „aktivity pro vytvoření a realizaci komunikační strategie“ a „aktivity poradenství, poskytování informací a práce s veřejností k programu“ (viz 4.1.3), financované v rámci technické pomoci.

³⁷ Evropská komise (2013): NAŘÍZENÍ (EU) č. 1303/2013 EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY ze dne 17. prosince 2013 se společnými ustanoveními o Evropském fondu regionálního rozvoje, Evropském sociálním fondu, Kohezním fondu, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu a se všeobecnými ustanoveními o Evropském fondu regionálního rozvoje, Evropském sociálním fondu, Kohezním fondu a Evropském námořním a rybářském fondu a pro zrušení nařízení (ES) č. 1083/2006 Rady.

4.2.3.1 Uvedení opatření pro zapojení partnerů do přípravy, realizace, monitoringu a evaluace Programu spolupráce

Zapojení partnerů do přípravy Programu spolupráce je v návrhu Programu spolupráce rozsáhle a transparentně zdokumentováno v kapitolách 5 a 9. Podle článku 5 všeobecného nařízení bylo již od roku 2011 při plánování programu zahrnuto široké spektrum aktérů a relevantních partnerů na regionální a lokální úrovni, ekonomických a sociálních partnerů a partnerů, kteří zastupují občanskou společnost: „Četné projekty přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou přispěly v uplynulých letech k intenzivnímu rozvoji partnerství. Vzniklé, rozšířené a etablované kooperace na politické, administrativní a společenské úrovni představují důležité komponenty pro společný rozvoj pohraničí. Vytvářejí základ pro další rozvoj a srůstání programového prostoru.“

Proces programování konkrétně doprovázela mimo jiné bilaterální redakční skupina, složená z členů řídicího orgánu, národního orgánu a vybraných zástupců (z řad doprovodného výboru) saské a české regionální, lokální a euroregionální úrovně, ekonomických a sociálních partnerů a rezortních ministerstev. Podle specifikace témat budou zapojeni další odborníci. Členové monitorovacího výboru a EK byli přítomni v pravidelných intervalech informování o průběhu programování. Kromě toho probíhala nebo probíhá širší účast veřejnosti v rámci SEA.

Pro provádění, doprovázení a hodnocení Programu spolupráce bude v budoucím období podpory pokračovat koncept monitorovacího výboru, který se osvědčil v minulosti, složený ze zástupců různých úrovní, tzn. zástupců regionálních a lokálních orgánů, ekonomických a sociálních partnerů a zástupců z oblasti životního prostředí, nevládních organizací a orgánů, které zastupují zájmy rovného postavení, rovnosti šancí a nediskriminace. Zde mají být partneři v souladu s příslušnými ustanoveními obecného nařízení nepřetržitě informováni o realizaci Programu spolupráce, konzultováni při problémech a žádáni o schválení při návrzích na změny programu. Monitorovací výbor má být přítomn zapojen do kontroly a schválení metodiky a kritérií pro výběr projektů, do schválení směrnic o podpoře a v kontextu průběžného hodnocení (mimo jiné plánu evaluace).

4.2.3.2 Souhrn hodnocení administrativních nákladů na oprávněné osoby

V neposlední řadě stanovují zadání EK v nadcházejícím období podpory opatření pro snížení administrativní zátěže na příjemce podpory.^{38 39} Návrh Programu spolupráce zachycuje tato zadání a reflektuje nejprve výsledky provedeného soupisu zkušeností k potřebám optimalizace účinných v aktuálním/uplynulém období podpory.⁴⁰

V návaznosti na to je třeba do budoucna ještě více využít potenciálu ke snížení administrativní zátěže na příjemce podpory.

Konkrétně jsou stanovena následující opatření pro zjednodušení a optimalizaci administrativních procesů podpory a pro snížení administrativní zátěže na příjemce pro nadcházející období podpory:

- » Zkrácení/optimalizace formuláře žádosti,
- » poskytnutí všech dokumentů (žádosti), vyplněné vzorové dokumenty, „Flowchart“ pro vysvětlení kompletního procesu žádosti na centrálním místě na internetu,
- » sjednocení poradenství, hodnocení a výkladu metodických předpisů na německé a české straně, mimo jiné formou vypracování společného realizačního dokumentu a užší koordinace mezi zapojenými orgány,
- » racionalizace a kvalitativní zlepšení smlouvy o dotacích mezi SAB a hlavními partnery,
- » uvolnění povinností podávat zprávy při realizaci a kontrole, mimo jiné zjednodušené postupy při změnách projektů, zjednodušení podmínek vyúčtování zavedením paušálů, zjednodušení vedení dokladů a dokumentů.

³⁸ Rambøll Management Consulting (2012): Comparative Study of the Project Selection Process Applied in Cohesion Policy Programmes 2007–2013 in a Number of Member States. Final Report for the European Commission, Directorate General for Regional Policy.

³⁹ Evropská komise (2012): Zjednodušení kohezní politiky v období 2014-2020.

⁴⁰ Pro zefektivnění budoucích procesů podpory byl stávající proces podávání žádostí a přijímání podpory podroben v rámci hodnocení ex-ante hlubší analýze. V rámci analýzy byl sestaven katalog s návrhy na zjednodušení.

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce
mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020
včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

Na pozadí těchto výsledků hodnocení je nutno na závěr vycházet z toho, že plánované procesy provádění jsou vhodné k cílené realizaci Programu spolupráce. Návrh programu splňuje v tomto ohledu formální požadavky nařízení. Struktury a postupy, které se osvědčily v posledním období podpory, budou pokračovat s určitými úpravami, takže lze očekávat kontinuitu vědomostí, funkční komunikaci a rozdělení práce a také dostatečné administrativní zdroje. V konkretizaci a realizaci stanovených struktur by však v každém případě měly být sledovány výsledky provedené hlubší analýzy procesu podávání žádostí a realizace projektů v rámci hodnocení ex-ante, aby mohly být co nejvíce využity potenciály pro snížení administrativní zátěže na příjemce finančních prostředků, přitom by měl být definován předběžný časový rámec pro implementaci a opatření pro zjednodušení.

4.3 Výsledky z vyhodnocení konzistentnosti finančního plánu (modul C)

Pro zodpovězení otázky, zda stanovené nástroje podpory budou mít za následek také plánované výsledky, má ústřední význam rozdělení finančních zdrojů. Vyhodnocení konzistentnosti finančního plánu se zaměřuje především na přezkoumání souladu přidělení rozpočtových prostředků s cíli programu. Přitom se zkoumá, zda je přidělení finančních prostředků v souladu se zjištěnými výzvami, resp. potřebami a s ustanoveními obecného nařízení za účelem zaměření se na nejvýznamnější cíle.

Tvůrci programu musí uvést pro každou prioritní osu částku celkové alokace prostředků. Kromě toho musí OP podle směrnic EU obsahovat „přibližné rozdělení přidělených finančních prostředků na úrovni kategorií intervencí“. Na tomto základě je naplánována níže uvedená alokace prostředků pro představené prioritní osy a investiční priority (Vyobrazení 46).

Prioritní osy/ Tematické cíle	Finanční plán v eurech (prostředky EFRR)	% celku
Prioritní osa 1 / Tematický cíl 5: Podpora přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizik a řízení rizik	15.796.707	10,0
Prioritní osa 2 / Tematický cíl 6: Udržování a ochrana životního prostředí a podpora efektivity zdrojů	68.715.675	43,5
Prioritní osa 3 / Tematický cíl 10: Investice do vzdělávání a odborné přípravy pro kompetence a celoživotní vzdělávání	27.644.237	17,5
Prioritní osa 4 / Tematický cíl 11: Zlepšování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a efektivní veřejné správy	36.332.426	23,0
Technická pomoc	9.478.024	6,0
Celkem	157.967.069	100,0

Vyobrazení 46. Indikativní rozdělení prostředků 2014–2020

Pro prioritní osu 1 bude alokováno přibližně 10 %, pro prioritní osu 2 43,5 % prostředků. Prioritní osy 3 a 4 budou mít přiděleny přibližně 17,5, resp. 23 % prostředků. Na technickou pomoc bude k dispozici cca 6 % prostředků. Prostřednictvím zařazení zvolených tematických cílů do 4 prioritních os bude zajištěno vcelku koncentrované a přesné nasazení prostředků k realizaci Strategie EK pro inteligentní, udržitelný a integrativní růst. Nařízení EK dále stanovuje pro nadcházející období

podpory požadavky ohledně rozdělení alokace na různé tematické cíle (viz mj. čl. 6 Nařízení o EÚS⁴¹). Tato Nařízení budou podle indikativního finančního plánu dodržena.

Pro prioritní osu 1 „Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a jejich řízení“ je zamýšlena alokace přibližně 16 mil. eur (10 %). Převzetí tematického cíle v tomto rozsahu odpovídá formulovaným potřebám ve výchozím stavu. Toto identifikuje vzrůst extrémních projevů počasí a s tím spojená nebezpečí jako důsledek klimatických změn a upozorňuje na potřebu čelit těmto hrozbám cílenými kooperačními opatřeními především v oblasti protipovodňové ochrany, spoluprací v oblasti protipožární ochrany, záchranných složek a ochrany proti katastrofám jakož i v používání speciální techniky / lidských zdrojů. Zároveň budou v tomto rozsahu převzaty priority Strategie Evropa 2020. Alokace podpory je proto v zásadě hodnocena jako adekvátní.

V prioritní ose 2 „Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů“ je v období 2014-2020 navrhována alokace ve výši přibližně 69 mil. eur (43,5 %) z rozpočtu EÚS. Převažující část prostředků je přitom zamýšlena pro „investiční prioritu 6c): Zachování, ochrana, propagace a rozvoj kulturního a přírodního dědictví“; ostatní investiční priority obdrží zjevně menší část prostředků. Přitom alokace prostředků na jedné straně navazuje na nálezy socioekonomické analýzy, která vyvozuje, že programové území se vyznačuje hodnotným přírodním a kulturním dědictvím, které je nutné intenzivně uchovávat. Dále bude alokace prostředků v této oblasti usilovat o posílení turistického potenciálu prostřednictvím péče o kulturní dědictví a jeho využívání a o generování impulzů k hospodářskému rozvoji programového území. V případě převzetí oblastí podpory původně plánovaných v tematickém cíli 7 do prioritní osy 2 je vzhledem k definovanému širokému záběru plánovaných opatření v této ose možné považovat rozdělení prostředků za správné a přiměřené.

Prioritní osa 3 „Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení“ má při alokaci kolem 28 mil. eur podíl na celkovém množství prostředků 17,5 %. Rozdělení prostředků přitom navazuje na identifikované potřeby změn v podpoře vzdělávání jako základní potřeby v rozvoji lidských zdrojů a jako klíče ke dlouhodobému zajištění konkurenceschopnosti. Prostřednictvím zamýšlených opatření by měl být využit vzdělanostní potenciál existujících skupin obyvatelstva – s mimořádným důrazem na podporu jazykových – jakož i mezikulturních kompetencí. Rozdělení prostředků je zde tedy hodnoceno jako v zásadě adekvátní.

Pro prioritní osu 4 „Podpora institucionální kapacity a vybudování účinné veřejné správy“ je plánována alokace kolem 36 mil. eur (23 % prostředků). V této oblasti je zjevná nezbytnost

⁴¹ Evropská Komise (2013): NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1299/2013 ze 17. prosince 2013 o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory Evropského fondu pro regionální rozvoj pro cíl Evropská územní spolupráce.

Závěrečná zpráva:

Ex ante evaluace Operačního programu přeshraniční spolupráce
mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014–2020
včetně provedení strategické kontroly životního prostředí

spolupráce mezi státními, obecními a regionálními institucemi v programovém území jako bezpodmínečná podmínka pro společný rozvoj pohraničí. Obsahově je zde zjevné úzké propojení k dalším prioritním osám, takže v této prioritní ose budou reflektovány nejen potřeby identifikované v socioekonomické analýze, ale i potenciální synergje identifikované v rámci zkoumání vnitřní koherence Programu spolupráce.

Rozdělení prostředků na jednotlivé tematické cíle a investiční priority reflektuje analyzované potřeby pohraničí (identifikované v rámci socioekonomické analýzy). Zároveň návrh Programu spolupráce zohledňuje jednotlivé novinky oproti období 2007- 2013, s cílem naplnit nové požadavky EK a silněji se soustředit na priority Strategie Evropa 2020. Celkem je tudíž rozdělení prostředků – pokud je to možné postihnout v rámci hodnocení ex ante – přiměřené a pochopitelné. Tvoří finanční základy pro účelnou strategii podpory a k naplňování definovaných cílů podpory.

5. Shrnutí SEA

Doprovodně k přípravě budoucího **Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014-2020** je z pověření Saského státního ministerstva životního prostředí a zemědělství prováděno hodnocení ex ante a hodnocení vlivů Programu spolupráce na životní prostředí (SEA). Vyhodnocení koncepce obsahuje především požadavky z Přílohy II Směrnice SEA. V tomto ne-technickém shrnutí budou z důvodu úspor v rozsahu představeny pouze nejdůležitější výsledky hodnocení SEA.

Vcelku je možné na základě informací z Programu spolupráce konstatovat, že na základě stávajících znalostí nejsou s jednou výjimkou identifikovány žádné zásadní negativní vlivy na chráněné hodnoty životního prostředí, přičemž není předvídan výsledek případného potřebného hodnocení v jednotlivých případech na úrovni projektů. Právě na to je v samotném Vyhodnocení koncepce upozorňováno.

U zmíněné výjimky se jedná o opatření z Investiční priority „Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví“ v rámci Prioritní osy 2. Tato obsahuje také výstavbu silničních propojení k lepší dostupnosti přírodního a kulturního dědictví. Zde je možné si představit negativní vlivy doprovodných infrastrukturních opatření, především dopravních cest, na chráněnou hodnotu půdy (degradace půdy růstem zpevněných ploch) a na krajinu (fragmentace krajiny). Důsledkem zlepšené nabídky silničního spojení a související zvýšené atraktivity pro individuální automobilovou dopravu budou negativní vlivy na zdraví (zvýšená produkce výfukových plynů – kvalita ovzduší, hluk v okolí silnic, dělba přepravní práce) a podnebí (emise skleníkových plynů, spotřeba fosilních paliv).

Alternativy a opatření k minimalizaci negativních vlivů: negativní vlivy doprovodné infrastruktury jsou v obvyklých případech, při nichž se jedná o místní spojení prostřednictvím výstavby silnic nižších tříd, hodnoceny zpravidla jako nepodstatné. Podstatné negativní vlivy by nastaly prostřednictvím zvýšené fragmentace prostřednictvím silničních staveb nanejvýše v tom případě, kdyby dotčené území bylo zvláště citlivé (podle Přílohy II Směrnice SEA). Při výběru projektů musí být proto pro minimalizaci podstatných negativních vlivů na životní prostředí zajištěno, aby při výstavbě liniové infrastruktury nedocházelo k fragmentaci ekologicky citlivých území. Kromě toho by měly být voleny stavební postupy šetrné k životnímu prostředí.

U investičních opatření v oblasti protipovodňové ochrany v rámci Prioritní osy 1 může dojít k negativním vlivům stavebních objektů na půdu (zpevnění), krajinu (krajinný ráz, fragmentace) a faunu a flóru (zásah do stanovišť). Tyto vlivy nejsou z důvodu lokálních omezení (velkoplošné zásahy jsou z důvodu finančních limitů velmi nepravděpodobné) považovány za zásadní.

Všechny prioritní osy přinášejí také částečně důležité pozitivní vlivy na chráněné hodnoty životního prostředí, přičemž lze zmínit především následující:

- » Pozitivní vlivy na rizika pro lidské zdraví a majetek prostřednictvím protipovodňových opatření v Prioritní ose 1;
- » Pozitivní vlivy na kulturní statky, stanoviště a kvalitu vod prostřednictvím opatření k zachování a ochraně přírodního a kulturního dědictví, podpoře ekosystémových služeb a zelené infrastruktury a investic v oblasti vodního hospodářství v Prioritní ose 2;
- » Zvýšené povědomí o problematice životního prostředí prostřednictvím investic do vzdělávání v Prioritní ose 3;
- » Zvýšení šetrnosti dopravy vůči životnímu prostředí prostřednictvím opatření ke zvýšení atraktivity veřejné dopravy v Prioritní ose 4.

Opatření k monitoringu: Z hlediska praktičnosti může být monitoring prostřednictvím indikátorů životního prostředí navázán na systém indikátorů a systém podávání zpráv Programu spolupráce. K zajištění monitoringu musí dojít ke specifikaci zdrojů dat, intervalu publikování dat jakož i zdrojů zveřejnění obdržených dat. Indikátory životního prostředí navržené ve Vyhodnocení koncepce (zpevněné plochy, přestavěné a nově vybudované silnice a přestavěné a nově vybudované silnice v ekologicky citlivých územích) k dohledu nad potenciálními negativními vlivy na životní prostředí mohou být sledovány bez výrazných nároků v rámci hodnocení projektových žádostí a realizace projektů.

6. Přílohy

6.1 Příloha 1: Příručka rozhovorů s odborníky (samostatný dokument)

6.2 Příloha 2: Dotazník online dotazníku pro Lead partnery (samostatný dokument)